

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1909. febr. 4. d. u. 4 órákor. Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.
" " 14. d. e. 10 órákor. 1909. évi elnökválasztó rendkívüli közgyűlés.

Figyelmeztetés az OMGE. tagjaihoz!

Egyesületünknek a február hó 14-iki elnökválasztó rendkívüli közgyűlésen részt venni szándékozó t. tagjait nyomatékosan figyelmeztetjük alapszabályaink 7. §. a) pontjának harmadik bekezdésére, amelynek értelmében a közgyűlésen csak olyanok szavazhatnak, akik az előző évről tagdíj-hátralékban nincsenek, aminek igazolására a tagsági jegy felmutatása követelhető. Felkérjük ennél fogva egyesületünk tisztelt tagjait, hogy a tagsági díj lefizetését igazoló legutóbbi tagsági jegyüket — szavazati joguknak akadálytalanul való gyakorolhatása érdekében — a közgyűlésre okvetetlenül magukkal hozni szíveskedjenek.

Budapest, 1909. jan. 25.

Igazgató.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
1909. évi elnökválasztó

rendkívüli közgyűlésére,

mely folyó évi február hó 14-én vasárnap d. e. 10 órákor az egyesület székházának (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.) nagytermében fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv-hitelesítők és jegyzőkönyv-vezető kiküldése.
3. Szavazatszedő-bizottság kiküldése.
4. Egyesületi elnök választása négy évre, 1912. év végéig (alapszabályok 26. §.), esetleg időközben lemondás, vagy választás folytán megüresedő alelnöki állásra, vagy állásokra alelnök, vagy alelnökök választása.
5. Tiszteleti tag választása. (Alapszabályok 5. §. d) és 28. §.)
6. Indítványok.

a) Merza Márton indítványa a gazdatiszti nyugdíj törvényes rendezése, a gazdatiszti fizetés és állásközvetítés, valamint gazdatiszteknek az igazgatóválasztmányba leendő beválasztása tárgyában.

b) Merza Márton indítványa az OMGE. tisztviselőinek mellékfoglalkozása ügyében;

c) az OMGE. tagjainak az igazgatóválasztmány utján a közgyűlés elé terjesztett írásba foglalt esetleges egyéb indítványai.*

Budapest, 1909. január 21-én.

Bujanovics Sándor s. k.

alelnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának
1909. évi február hó 4-én (csütörtök) d. u. 4 órákor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Havasí legelők kibaszálása. Előadó: **Jeszenszky Pál** ügyvezető-titkár.
Budapest, 1909. január 25.

Teleki Arvéd gróf s. k.,
szakosztályi elnök.

*) Hogy az egyesületi tagok beadványai és indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges az alapszabályok értelmében, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább tíz nappal az elnökhöz, vagy helyetteséhez, vagy az igazgatóhoz írásban benyújtassanak.

Kedvezményes vasuti igazolványok.

Folyó évi február hó 14-én megtartandó elnökválasztó rendkívüli közgyűlésünkre felutazni szándékozó tagjaink részére — mint minden közgyűlés alkalmával — ez alkalommal is alsóbb kocsiosztályú vasutijegy váltására jogosító igazolványokat állítatunk ki.

A kedvezményes vasuti igazolványt mindazon t. tagjaink részére megküldjük, akik eziránt titkári hivatalunkhoz megkereséssel fordulnak és a megkereséshez postabélyegben személyenként 30 fillér kiállítási illetéket csatolnak. Az oly megkeresések, melyekhez a szükséges 30 filléres postabélyeg mellékelve nincsen, figyelembe nem vehetők.

Igazgató.

Mi lesz Szerbiával?

Amíg a politikai élet kátyuba zökkent szekerét hivatott és hivatlan kezek emelgetik, amíg a közfigyelmet teljesen lekötö a bankkérdés s mindnyájunk arczáról leolvasható a kérdés, lesz kartellbank, nem lesz kartellbank, marad a koalíció, vagy feladata teljesítetlen hull szét, kit érdekelne más kérdés, ki gondolna arra, hogy minket külügyi politikánk jövőtéből nem nyugatról, hanem keletről fenyeget egy nagy gazdasági veszedelem.

A napisajtó alig érdemesítette figyelemre Roesler külügyi osztályfőnök budapesti utját, pedig nyilvánvaló, hogy ezt fontos külkereskedelmi ügyek tették szükségessé, melyek halasztást nem tűrnek, melyek tehát jegyzékváltással el nem intézhetők.

Teljesen megbízható forrásból értesülünk, hogy a lapok híradása szerint Bukarestben már befejezett szerződéses tárgyalások eredményeképp Románia új

MEGJELENT A MAGYAR
MEZŐGAZDAK
SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

TÉLI GAZDASÁGI ANYAG

baromfitenyésztési és háztartási cikkek

ÁRJEGYZÉKE

Kívánatra bérmentve küldjük.

Mai számunk 32 oldal.

gazdasági követelményeket állít fel, melyek teljesítése esetén, tekintve a Szerbiának már megadott kedvezményeket, Magyarország súlyosan fizetné meg keleti politikánk ballépéseit.

Már ismételtén reámutattunk a szerb kereskedelmi szerződés tarthatatlanságára. Nekünk a kereskedelmi szerződés megkötése nem volt gazdasági érdekünk, még Ausztriának sem. Ezt csakis külpolitikai szempontok indokolták. Ezek a szempontok azonban, amint a szomorú tapasztalat igazolja, homokra épített feltevésekből indultak ki.

Azt hittük, hogy Szerbiát gazdasági engedményekkel magunkhoz édesgetjük, hogyha már barátunkká nem lehet, legalább ellenségünk nem válik. S ime, még ma is, amidőn Szerbia teljes elszigeteltsége nyilvánvaló, a nagyvási hóbort, a botor és kihívó magaviselet, a hadi készülődés virágjában van s mindinkább a veszedelmes örület jeleit mutatja a szerb közvélemény.

Csak a legutóbbi napokban látott napvilágot a „N. Fr. Presse“-ben *Nenadovic* konstantinápolyi szerb követ tollából egy közlemény, amely nyíltan kijelenti, hogy Szerbiát nem elégti ki a jelen kereskedelmi szerződés, hanem követeli a régít az ő határforgalmas kedvezményeivel s az állatbehozatal korlátlanágával és követel közvetlen összeköttetést Montenegróval.

Ilyen viszonyok között mindinkább tért foglal az a nézet, hogy ezt a rugkapalódzó s bőrében meg nem férő szomszédot meg kell fenytetni elsősorban azzal, hogy a kereskedelmi szerződést visszavonjuk, semmisnek tekintjük.

Bár megtörtént volna ez már ez év elején, akkor nem jöttünk volna kényszerhelyzetbe Romániával szemben.

Mert Romániának, sajnos, a maga szempontjából igaza van. Miben van igaza? Abban, hogy a maga részére legalább is azt a gazdasági elbánást követeli, amelyben Szerbia részesült a monarchia részéről.

Romániát Szerbiával szemben mindig mostohán kezeltük. Míg Romániával 1889-ben vámháboruba keveredtünk, addig Szerbia a legmesszebbmenő vámkedvezményeket kapta úgy a gabona és egyéb nyerstermények, mint az állat- és baromfi behozatal terén. Most is Szerbiával meg-

kötötték a kereskedelmi szerződést — ellenzésünk daczára, jelentékeny agrárkedvezményekkel, míg Romániával máig huzódnak a tárgyalások s közbe a bárczás juhlegeltetést is megszüntettük, ami nekünk ugyan mérhetetlen gazdasági előny, de Romániára nézve pedig természetesen súlyos gazdasági veszteség.

S mindezen gazdasági előnyösítésért, különleges elbánásért Szerbia rut hálátlanúsággal fizet s kész reánk zudítani egy európai háború veszedelmét, míg Románia minden mellőzés daczára a legválságosabb viszonyok között kitarított mellettünk, hűségese fegyvertárs maradt.

Hogy azután kinek a fegyverbarátsága a becsebb, Romániáé vagy Szerbiáé, azt nem szükséges hosszasan mérlegelni. De hogy gazdasági szempontból is melyik állam a fontosabb reánk nézve a kettő közül, arról rövidesen meggyőződhetünk, ha a forgalmi statisztikai adatokat szemügyre vesszük.

Az elmúlt öt évben e két országgal kereskedelmi forgalmunk a következőleg alakult:

	1903.	1904.	1905.	1906.	1907.
	millió korona értékben				
Romániából:					
Behoztunk	43.8	61.2	38.8	35.3	34.4
Oda kivittünk	64.4	75.8	81.7	101.0	110.0
Kiviteli többletünk	20.6	14.6	4.9	65.7	75.6
Szerbiából:					
Behoztunk	54.3	60.3	68.5	30.3	11.2
Oda kivittünk	33.1	32.4	3.4	2.3	24.4
Behozatali többletünk	19.2	27.9	35.1	10.0	—
Kiviteli többletünk	—	—	—	—	13.2

Sapientia sat! Romániába irányuló kivittünk öt év alatt közel 80%-kal emelkedett, míg a behozatal csökkent s forgalmi mérlegünk állandóan és jelentékenyen aktív. Szerbiával való kereskedelmi forgalmunk pedig azóta aktív s illetve azóta javult, amióta a kereskedelmi szerződéses viszonyt megszüntettük.

Állithatja-e tehát józan ember, hogy a szerb kereskedelmi szerződés megkötése gazdasági érdekből történt? Bizonytalan nem. S állithatja-e valaki, hogy a gazdasági áldozatoknak külpolitikai ellenszolgalmányait élveztük? Nem.

Szerbia a mi jóindulatunkkal, áldozatkészségünkkel a legrutább módon visszaélt, velünk szemben hűtlenül és kihívóan viselkedett s mégis ahelyett, hogy mint nagyhatalmi pozícióhoz illenék, keményen meglecsezettünk volna, az idejig-

lenesen életbeléptetett kereskedelmi szerződés meghosszabbítását újból felajánlottuk Szerbiának és Szerbia azt kegyesen el is fogadta.

Csodálkozhatunk-e ezek után, hogy Románia a Szerbiának adott gazdasági kedvezményekre hivatkozva, maga is hasonló kedvezményeket kér az állatbehozatal terén, sőt a bárczás juhlegeltetés visszaállítását követeli. Mennyivel könnyebb lett volna az alkudozás, ha a szerb kereskedelmi szerződést elejtjük s Románia nem hivatkozhatik a kereskedelmi szerződéses tárgyalásoknál egy veszedelmes precedensre s nem hivatkozhatik arra, hogy Szerbia a mi gazdasági engedekekenyégünket semmiképp sem érdemelte meg.

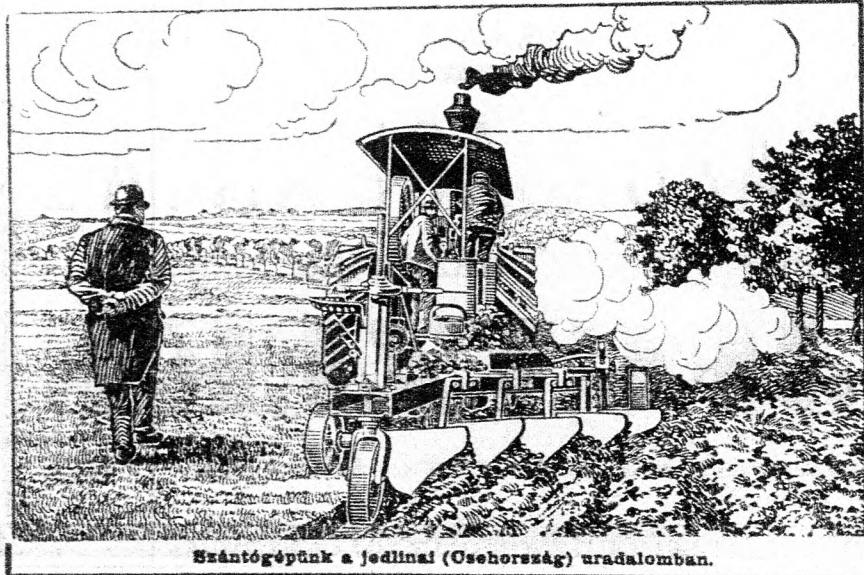
Egyszóval zsákutczába jutottunk. Vagy megadjuk Romániának azokat a szerződéses kedvezményeket, amelyeket Szerbia élvez s akkor a magyar állattenyésztés lesz kénytelen viselni balkán-politikánk botlásait, vagy nem adjuk meg s kiüt Romániával a vámháború, amelynek gazdasági és külpolitikai következményei beláthatatlanok.

Ebből az utvesztőből csak egy ösvény vezet ki bennünket. Teljes szakítás Szerbiával, nyílt és határozott elejtése a kereskedelmi szerződésnek s férfias kijelentése annak, hogy Szerbiának az állatforgalom terén többé kedvezményeket nem adunk.

Ha már engedményeket kényszerül a kormány tenni, adjuk azt ott, ahol annak gazdasági indokltsága van, ahol annak külpolitikai fontossága is messzemenőleg nagyobb, mintha Szerbiának kedvezünk. Romániának sem adhatjuk meg azonban a bárczázást, ami eddig is az állattjárványok, a száj- és körömfajás terjesztője volt. Románia állategészségügyi viszonyai nem teszik lehetővé az élőállatbehozatalt s ehhez mereven ragaszkodnunk kell.

Elég sajnos, hogy ide jutottunk, azaz, csöbörből vödörbe. Ha Szerbiával szakítunk is, nyakunkon majd a román állatbehozatal. Mindezt elkerülhetjük volna, ha a külkereskedelmi kérdések iránt a kellő érdeklődés mutatkoznék parlamentünkben, ha külpolitikánk egységes közvéleményre és rendezett belviszonyokra támaszkodhatik s ha működését általában több siker koronázná.

Kíváncsian várjuk, hogy felszólalásunknak lesz-e visszhangja s akad-e valaki

Traktorgépünk a Jedlnai (Osehsország) uradalomban.

Hazánkban és Ausztriában mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

MAGANJÁRÓ GŐZEKE

(1 ölet fogó 7-vasu ekével). Egyedüli gyártója

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.

Budapest, V., Váci-ut 19.

Csekély befektetés!

Olcsó üzem!

Tökéletes munka!

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

agráriusnak feldicsért parlamentünkben, aki megkérdezze a kormányt, hogy mi lesz Szerbiával?
R. Gy.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Linhart György.

A burgonya levélfodrosodása.

Erről a betegségről, amely az utóbbi időben igen nagy mérvet öltött, a múlt (1908.) év folyamán gazdáink sok oldalról nyertek tájékoztatást. Így pl. a magyarvári m. kir. növény-élet- és kórtani állomás a *Közlelek* hasábjain több ízben ismertette e betegséget, azonkívül több ezer példányban küldött szét ismertetést a gazdák számára, végül pedig nyilvános előadások tartásával, amelyeknél a főszólyt a betegség felismerésére és — amennyire mai ismereteink terjednek — leküzdésére helyeztük, igyekeztünk lehetőleg megvilágítani e baj mibenlétét és terjedésmódját. A védekezésre vonatkozólag különösképpen azt ajánlottuk a gazdák figyelmébe, hogy vetésre csakis egészséges burgonyagumókat használjanak, vagyis olyan gumókat, amelyek egészséges bokrok alatt termettek, amely bokrok tehát július és augusztus hó folyamán nem mutatták a betegségre jellemző s fentemlített közleményeinkben és előadásainkban részletesen ismertetett kórtüneteket.

Nehezebb a levélfodrosodás megállapítása magán a gumón. Ennek megfelelőleg azt ajánlottuk a gazdáknak, hogy a vetőmagnak szánt gumókból körülbelül 100 db-ot küldjenek be a magyarvári növénykórtani állomásra megvizsgálás végett. Ezt nagyon sokan meg is teszik.

A mi vizsgálati módszerünk megfelel a Spickermann-Appel-féle módszernek s abból áll, hogy a beküldött gumókat előzetes megmosás után 0.1%-os formaldehid oldatban fertőtleníttük körülbelül 15—20 percig. Ezután a gumókat a köldöknél és a gyökérvégénél forró levegőben fertőtlenítt késsel megszeljük s az edénygyűrűből, amely sok esetben többé-kevésbé sárgán színezett, sok esetben színezetlen lehet, a kés hegyével egy kis darabot kupalakban kímetszünk, ügyelve arra, hogy e művelet alatt a burgonya héja sem a késsel, sem a kímetszett kupszellettel ne érintkezzen. A kímetszett darabot lapos felületével ráhelyezzük és rányomjuk egy készületben tartott kémcső sörleves-agar táptalajára s azután 4—10 napon át tenyészszekevényben tartjuk 25—30 C° hőmérséklet mellett. Ha levélfodrosodásos gumóval volt dolgunk, akkor e betegséget Appel szerint előidéző gombáknak, főleg *Fusarium* fajoknak ki kell tenyészteniök s penész alakjában kell megjeleníteniök a kémcsőben, amelyet aztán gócsövileg vizsgálunk meg a faj meghatározása végett.

Ezzel egyidejűleg természetesen egyéb betegségekre (gyűrűsbetegség, *Phytophthora* stb.) is megvizsgáljuk a gumókat s a vizsgálat eredményét közöljük a beküldővel.

Sokkal gyorsabb, de kevésbé megbízható eljárás az, ha a beküldött gumókat a köldöknél megszeljük s csak azt nézzük, nincs-e az edénygyűrű kisebb-nagyobb mértékben sárgán

színezve, amely esetben a gumó állítólag levélfodrosodásban szenved.

Egyesek szerint (pl. Sorauer Berlinben) a burgonyanövény levélfodrosodását nem gombák avagy egyéb paraziták okozzák, ezek vagy csak utólag, vagy egyáltalában nem is jelentkeznek, míg a betegség maga élettani okokra vezethető vissza, amennyiben kedvezőtlen életfeltételek mellett (éretlen vetőgumó, kedvezőtlen éghajlati és talajviszonyok stb.) káros enzimikus hatás következik be, amire ismét a burgonya fajtájának, a vetés idejének, a trágyázásnak stb. is befolyása van.

Az állomásunkra ezideig beküldött nagyszámú burgonyaminta csaknem mindenike többé vagy kevésbé levélfodrosodásban szenvedőnek bizonyult s emellett egyéb betegségek (gyűrűsbetegség, *Phytophthora* stb.) is észlelhetők voltak rajtuk. E minták túlnyomó része Felsőmagyarországból származik, akadt azonban elég küldemény Dunántulról és a Nyírségből is. Minden jel arra vall, hogy igen kevés olyan vidéke lehet hazánknak, ahol a múlt őszön teljesen egészséges burgonyatermés volt. Tekintettel erre a körülményre, az idén vagy igen nehezen, vagy egyáltalában sehogysem juthat a gazda egészséges vetőgumókhöz s így meg kell elégednie azzal, ha kis mértékben beteg vetőgumót szerezhet be. Megnyugtatósul szolgáljon a megijesztett gazdaközönség számára az állomásunk kísérleti terén a múlt évben szerzett ama tapasztalatunk, hogy a nem nagyon erős mértékben beteg gumó után kedvező tenyészviszonyok közt egészséges növények és gumók is származhatnak.

A levélfodrosodásra vonatkozó ismereteink, miként az itt elmondottakból is látható, még igen hiányosak és sok irányban tisztázatlanok. Erre tekintettel Appel dr. berlini kormánytanácsos javaslatára az idén és a következő két esztendőben, összesen tehát három éven át nagyszabású, egységes elvek szerint végrehajtott természeti és laboratóriumi kísérletek fognak végezteni ez ügyben, amely kísérletekben az osztrák kormány is részt vesz a wieni növénykórtani intézet által. A mi növénykórtani állomásunk is felhívást nyert arra, hogy e kísérletekben és vizsgálatokban részt vegyen, minthogy a levélfodrosodás nálunk is ijesztő mérvben jelentkezett. Állomásunk a megkeresésnek a legnagyobb készséggel hajlandó eleget tenni s részt venni a kísérletekben és tudományos kutatásokban s az elének terjesztett működési tervet a földmivelésügyi miniszteriumhoz. Reméljük, hogy ily nagyfontosságú közgazdasági ügyben a földmivelésügyi kormány kedvező elintézésben fogja részesíteni javaslatunkat.
Linhart György.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Orrkarika alkalmazása szarvasmarhánál.

Szarvasmarhatenyészetekben ugyszólván mindenütt megtaláljuk az orrkarikákat általánoságban a bikákon, sok helyütt azonban a szil-

ajabb teheneken is, bár ez ritkább eset. Az állat orra igen érzékeny lévén, természetes, hogy mikor vadállatról van szó, annak megfékezéséről, leginkább az orr az melyet hatalmas munkába ejtünk, az állatot sikerül ártalmatlanná tenni. Ez még magában veve nem elég, a nagyobb baj akkor keletkezik, mikor az a célunk: az állatot hatalmas munkába keríteni, vagyis mikor megközelítjük a célból, hogy valamely eszközt alkalmazzunk rajta, melylyel megfékezhetjük.

Ismeretes, hogy sok bika nem is engedi magát megközelíteni még ápolójától sem, különösen áll ez a magyar marhánál, mely már természeténél fogva is szilajabb, mint más fajta állat.

Rendszerint ezen ezideig úgy segítettek, hogy az állatokat már nagyon fiatal korukban látták el orrkarikával, amit részéről azért nem tartok helyesnek, mert ezzel emeljük az ápoló virtusát, legénykedését, tudva, hogy a bika kezében van és nem tehet semmit, nem fog avval szépen, jól bánni, hanem ide-oda rángatja és durva lesz hozzá már csak csupa virtuskodásból, másrészt túlszelid állatot ilyen eszközzel meg is vadíthatunk és ha sohasem volt vad, talán éppen idegen testet érezve orrában, megvadul attól, menekülni szándékozik.

Magam nagyon, de nagyon sok tenyészetet láttam, ahol az orrkarika alkalmazásban nincs. Az orrkarikák eddigi módszerek szerinti alkalmazása a kezelőre nézve veszélyes, az állatra nézve pedig fájdalmas volt, sőt éppen ezért az alkalmazás is nagyon nehézkesen történt.

Eddig a gyakorlatban leginkább a *Hauptner*-és *Rulff*-féle orrkarikák voltak elterjedve, azonkívül számos más karika is.

A *Hauptner*-féle orrkarika, mint ismeretes, két féldoldalaku korból áll, melyek egy zsanír útján össze vannak kötve. Az egyik száron egy éles lap van az orrsővény átlukasztására, azonkívül egy mélyedés a rögzítő kampó elhelyezésére.

A *Rulff*-féle orrkarika ugyancsak 2 részből áll, amelyek egy forgó ízületbe egyesülnek, úgy hogy a két szár eltávolításakor a szárazk mind-egyike más irányban mozog. A két szár vége egymáshoz simuló két éles felülettel érintkezik, a végükön egy összetartó kapocs elhelyezésére szolgáló részzel. Ezen kétféle orrkarika alkalmazása mindig körülményesebb, mert előbb az állat orrsővényét ki kell lyukasztani, a gyűrűt behuzni, összelékelni, ami mindenesetre több időt vesz igénybe és az állatot nyugtalanítja.

Hauptner ezt az eljárást azzal módosította, hogy külön egy lyukasztó-fogót szerkesztett, ezzel előbb átlukasztja az orrsővényt és azután behuzza a gyűrűt. En ennek hátrányát abban látom, hogy ez esetben két műveletről van szó, ami mindenesetre szilaj állatnál nagyon is számbaveendő.

Orrkarikákat szerkesztettek még *Vilero*y, *Roland* és *Percheron*, de ezek nem váltak be, végre *Challier* szerkesztette a *csavarkarikát*, amely eszköznél az orrsővény nem lyukasztatik át, csak két vaslap nyomást gyakorol az orrsővény mindkét oldalára. Szerintem ez sem felel meg, mert ha azt akarjuk, hogy a gyűrű teljesen erősen álljon és annál fogva az

Kocsi acetylén-lámpák,
Spritzbogen, kocsi-ud-, kézi-,
asztali-, kerti-, istálló- **acetylén-lámpák.**

Gőzeke acetylén-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF AUTOMOBIL RÉSZV.-TÁRS.

Budapest, VI., Mozsár-utca 9.

Városi üzlet: Liszt-Ferencz-tér 15.

Telefon 18-28.

Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

Sürgönyozim: „PNEUMATIK”.

állatot is vezethessük, akkor azt oly szorosra kell rácsavarni, hogy ennek mindenestire a nagy nyomás folytán az orrsővény elhalása a következménye, ami aztán meglazítja a gyűrűt. A csavarás maga is hosszabb időt vesz igénybe, ami az állatot nyugtalanítja. Szakemberek ezek alapján már többféle módosítást próbáltak meg. Legújabbán a céljt teljesen szolgálja a „Tlessa”-féle fogó (17. ábra), mert evvel az orr is kilyukasztható és a gyűrű is behuzható, azonnal rögzíthető, nem kell hozzá senki segéde, mégcsak fel sem kell kelteni az állatot fekhelyéből és mire az állat fájdalomában fölésmélné, már az egész művelet be van fejezve, így az állat nem izgul fel és a művelet gyors volta folytán nem kinozzuk hiába az állatot.

Az alkalmazásnál ügyelni kell arra, hogy a behelyezendő gyűrű olyképpen kerüljön a nyitott Tlessa-féle fogó vályolatába, hogy a fogó balszárán levő ruganyos kapocs alá rejtett aczeltüske a gyűrű külső felületén levő lyukba kerüljön és így a gyűrűt a fogóba rögzítse. Ha a gyűrű már biztosan tart a fogóban, akkor a nyitott fogót bevezetjük a bika orrába, hirtelen összecsuksuk, miáltal a gyűrű egyik végén levő rézsutos tüske bemélyed a gyűrű másik oldalán lévő nyílásba. A fogót szétnyitva eltávolítjuk és a gyűrű az orrban marad. Ha teljesen tökéletes zárást óhajtunk, akkor a gyűrűt egy kissé megforgatjuk, behelyezzük a mellékelt esavart és ez utóbbit beresztelt helyen letörjük.

A gyűrűk kétféle nagyságban kerülnek forgalomba, fiatalabb és idősebb állatok számára. Amint e leírásból is látható, a gyűrű elhelyezéséhez nem kell egyéb, mint egy gyors kézmozdulat, amely egy pillanat műve; időtakarítás, veszélytelensége és állatvédelmi szempontból ez az ezidőszert legjobban készülék. (Kapható a Geitner és Rausch cégénél. Ára 12 márka.)

Kukuljević József dr.

ALLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferencz dr.

A fertőző hüvelyhurut jelentősége és gyógyítása.

Fenti cím alatt a „Köztelek” 1908. évi 93. számában Kovács Károly tollából egy közlemény jelent meg azzal a czélzattal, hogy e kétségtelen fontos és nagy horderejű betegség mibenlétéről tájékoztassa a gazdaközönséget, mely e betegség által úgy is nagy anyagi károkat szenved. E közleményt a magam részéről nem hagyhatom szó nélkül és kötelességemnek ismerem a kérdés tisztázásához egynéhány szóval hozzájárulni, annál is inkább, mert magam is gazdaember vagyok és közel 3 évig e betegség ellen elég küzdelmet fejtettem ki; közvetlenül volt alkalmam minden nap észlelhetni és éppen ez alapon nagyon is alaposan ismerem e betegséget a vele járó veszélyeket és esélyeket, de ismerem már nagyon is számottevő irodalmát is, bár a czikkirő azt orvosi szempontból bírálta el. Abban teljesen egyetértek vele, hogy reánk, gazdákra, nagy károkat hozott e betegség, azt is szívesen koncedálom, hogy igenis most minden gazda szívesen veszi igénybe

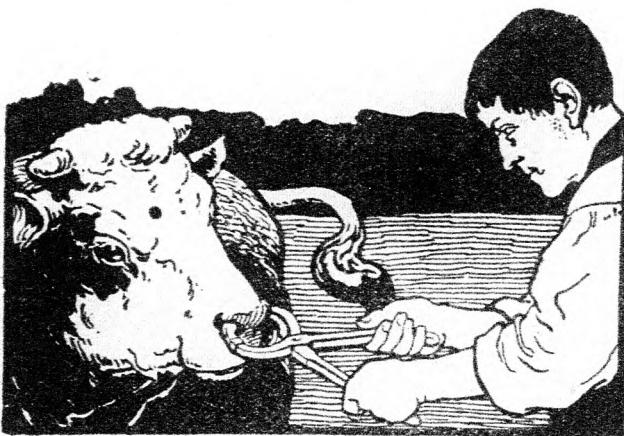
állatorvos tanácsát, hiszen mást józanul nem is tehet ma, mikor az állatorvosi tudomány oly magaslatra emelkedett, amikor az állatorvosi tudomány semmivel sem áll mögötte az embergyógyászatnak.

Nem osztom és nem oszthatom saját tapasztalataim alapján a czikkirő következő állítását: „Az a körülmény, hogy két évi megfigyeléseim alatt semmiféle szabályszerűséget nem találtam, az t. i., hogy súlyos fertőző hüvelyhurutban szenvedett tehen rendszeren folytatott, fogamzott és szült, míg a fertőző hüvelyhurutnak nyomait sem mutatók meddők maradtak vagy elvetéltek stb.” Ezt sehogyan sem oszthatom és mindjárt tényekkel fogom ezen állításomat bizonyítani.

A kezelésem alatt álló tiszta véru tenyészetben az 1904. évben jelentkezett e betegség. E betegség fellépése és tartama alatt időleges meddőség jelentkezett, mely arányban állott a betegség fokával.

A kezelésem alatt álló tenyészetben az állatok 16%-a csak a második, 43%-a csak a harmadik, 10%-a csak a negyedik, 3-33%-a csak az ötödik, ugyanannyi a hatodik ugratásra fogott, 3-33% pedig meddő maradt. Hogy tejjgazdasági szempontból mit jelent ez, azt — azt hiszem — sem a czikkirőnek, mint állatorvosnak, sem gazdatársaimnak nem kell bővebben magyarázni.

Hogy a betegség nagyon is súlyos jellegű öltet és tömeges elvetélést idéz elő, azt a szakirodalmon kívül szintén egy konkrét esettel

17. ábra. Tlessa-féle orrkarika alkalmazása.

tudom bizonyítani. Járásom területén, bár távol az általam vezetett gazdaságtól, egy másik uradalom tenyészetében is jelentkezett e betegség: két állatorvos is megállapította minden kétséget kizárólag, hogy a tömeges elvetelésnek a fertőző hüvelyhurut az okozója.

A hüvelyhurutban beteg tehen igenis fogamzik, de csak akkor, ha már az állat ugyszólván teljesen gyógyult, vagyis ha a betegség a pérajkakra szorítkozik csak, de ha a tehen hüvelyében fennáll, akkor fogamzás nem történik, ezt tapasztalásból állíthatom. Bár gazda vagyok és számolnom kell a gazdaság üzemével, számolnom kell a sok gyógyszerköltséggel, melyek az uradalom jövedelmét apasztják, még sem állíthatom azt, hogy ne fogamatosítsuk a legmesszebbmenő védekezést akkor, ha súlyos betegségről van szó.

Szerintem az elővigyázatból alkalmazott védekezésnek, fertőtlenítéseknek költségei még min-

dig gazdaságosabbak, mintha ezeket optimisztikusan mellőzzük és a baj azután mégis kiüt.

Egy tenyészetben tömeges elvetelésnek vagy meddőségnek szerintem nem lehet az előidéző oka méhbetegség, általános lesóványodás, fehér-folyás, gennyes méhhurut, a nemzőszervek és a petefészek valamely megbetegedése, mert ez legfeljebb egy-két állatnál fordulhat elő, de hogy egy tenyészetben egyszerre több, vagy minden állat ebben betegedjék meg, az lehetetlenség, mert egyik sem olyan betegség, mely ragadós volna, így tehát hüvelyhurut esetén a káros következmények csak ennek tulajdoníthatók. A gümőkór lehet, hogy a czikkirő által felhozott okként szerepel és midőn a betegség az általam kezelt tenyészetben mutatkozott, a tanácsadásra felkért állatorvos ugyancsak a gümőkórra vetett gyanút, ezt azonban kizárta a tuberkulózisra nyert negatív lelet.*

Nem tudok esetet arra nézve sem, hogy a kezelés elvetélést idézett volna elő, pedig tenyészetemben négy évig folytattunk rendszeres kezelést és többféle eljárást vettünk igénybe, melyeket tehenesem alkalmazott, mert állatorvost messze vidékről kellett volna hozatni, ami tetemes költségekkel lett volna egybekötve. A czikkirő kezelési módszerei közül kettőt említek fel, u. m. a bacillol-zselatin-kapszulákat és a biszulin. Az elsőre nézve véleményem nem mondhatok, mert azt nem próbáltam meg és midőn két évig timsós vízzel, kreolinnal és lizollal való kezelés után eredményt nem értem el, vagy nagyon is keveset, Kukuljević József dr. kir. állatorvos ajánlatára kísérletet tettem a dr. Raebiger-féle bacillol-kenőccsel és kísérletképpen a biszulin-kupokkal.

A bacillol alkalmazása a dr. Raebiger-féle hüvelyfecskeendővel nem okoz semmi nehézséget és nem jár veszéllyel; egy kissé talán körülményes, de mit nem áldoz a gazda akkor, ha arról van szó, hogy egy vagyont megmentesen a pusztulástól.

Az első kezelést az állatorvos megmutatta és irányította; kitanította a tehenest és azóta, bár a hüvelyhurut már régen elmúlt, ki nem ujt: elővigyázatból ma is az alkalmazza és sem elvetélést, sem egyéb eltérést az állatok magartásában és közérzetében nem észleltem soha. Néhány heti kezelés után a betegség teljesen megszűnt; a nagyon súlyos betegknél alig számbavehető visszaesések mutatkoztak, melyek azonban intenzívebb kezelésre ismét javultak.

A bacillol-kenőccsel való kezelés nem befolyásolta a tejtermelést, nem okozott zavarokat az állatok közérzetében, azt minden állat jól eltűrte; némi ellenszegülés csak a kezelés kezdetén 1-2 napig volt észlelhető a fiatalabb egyedeknél.

A bacillol-kenőccsel való kezelésnek szerintem nagy előnye az, hogy emellett külön fertőtlenítés nem kell; maga a szer nagyon olcsó (5 kg. 3 korona) és egy állatra elég a fecskendő egy beosztása: 10 gr. A kezelés napjában nem

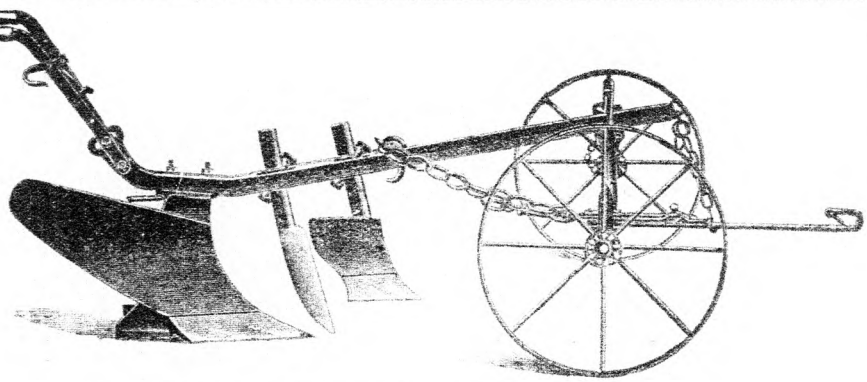
* Tömegesebb elvetelések esetén mindig számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy a fertőző hüvelyhurutal egyidejűleg a járványos elvetelés is forog fenn, mely szintén nagyon el van terjedve Magyarországon. Az elvetelt magzatok burkainak megtekintése és a friss hüvelykifolyás mikroszkópos vizsgálata alapján az utóbbi bántalmat jól fel lehet ismerni. *Rovatvezető.*

Ekefejek

törhetetlen tégely-
aczélből,

Kormány- lemezek

háromrétegű (com-
pound) páncél-
aczélből.

Bacher Rudolf

Részletes leírást és árajánlatot készséggel küld:

ekogyárának magyarországi főraktára, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

A Bacher-féle egy- és többvasu aczélekék és talajmivelő esz- közök

a gazdák legkedveltebb gazdasági eszközei.

Nagyszámu kiállítási és versenykitüntetés.
Számítalan ismerővel.

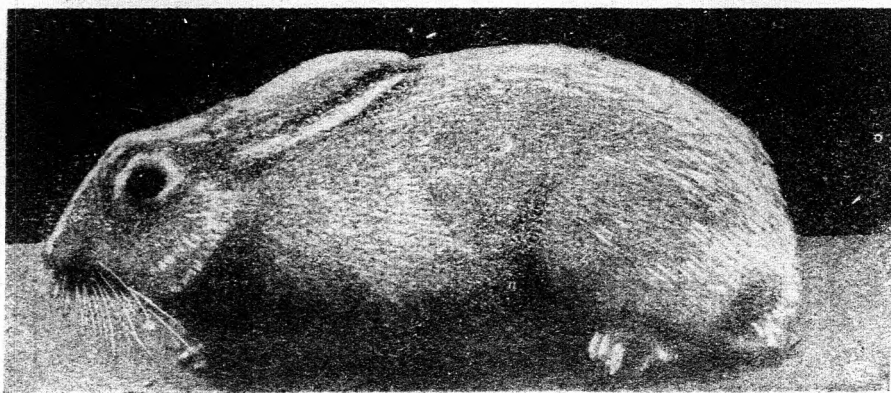
Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond

igényel hosszabb időt, mert a fecskendő 10 részre van beosztva. Nem mondom, hogy a fecskendőnek a hüvelybe való bevezetésénél nem kell óvatosnak lenni, sőt ez nagyon is kell, nehogy erőművi uton elvetélt létesítsünk. De ez is kizárható, mert a kezelést ugyanis csak állatorvos segítségével lehet igénybe venni. Részemről mint igen bevált kezelési módot ajánlhatom a gazdaközönségnek.

Az újabb módszer iránt mindig érdeklődve, nem zárkoztam el a már említett állatorvos javaslatára az elől, hogy a bissulinnal tegyek kísérletet, bár erre vonatkozólag a legutóbbi időkig a szaklapokban nem olvastam semmit. A gyógykezelés menetét itt nem részletezem, mert az most már a cikkíró leírása folytán ugyis ismeretes. Kísérleteim végeredményeképp csak azt mondhatom, amit a cikkíró is helyesen jegyez meg, hogy az eddigi kezelési módszerek közül ez vált be eddig legjobban, mert nálam még igen súlyos esetben is, úgy tehén-nél, mint bikánál, hét nap alatt teljes gyógyulást eredményezett a kezelés anélkül, hogy csak a legesekélyebb utókövetkezésmény mutatkozott volna. Egyet azonban a kezeléskor figyelmen kívül hagyott a cikkíró ur és ez az, hogy ha a kupokat az előírás szerint hideg helyen tartjuk és így vezetjük be az állatok hüvelyébe, akkor nagyon gyakran eller szegünek az állatok, mert a hideg és kemény idegen test izgatónak hat az állatokra. Ez eset a nálam alkalmazott kezeléskor is bekövetkezett, de ezen segítettünk úgy, hogy a kupokat használat előtt fél órával melegebb helyre vittük és így azok a hüvelybe vezetve, gyorsabban olvadtak el.

Kísérletet tettünk arra nézve is, eredményes-e a kezelés az esetben is, hogy a szokásos általános fertőtlenítést mellőzzük, ami a többi szer-nél (kivéve még a bacillolt) el nem maradhat és azt tapasztaltuk, hogy minden fertőtlenítés nélkül is nagyon szépen gyógyultak az állatok; visszaesés egy esetben sem történt. Különösen a bissulint ajánlhatom kezelésre gazdatársaimnak, mert ez rendszerint egy betet vesz igénybe, semmi nehézségbe nem ütközik és nem is költséges, mert 100 kup ára 16 kor. és amellet tel-

18. ábra Sárga szörme házinyul (nőstény)

jesen mellőzhető a fertőtlenítés, ami nagyon is tetemes előnyt jelent.

Védekeznünk kell a fertőző hüvelyhurut ellen és nem szabad visszariadnunk még áldozattól sem, mert a betegség elhanyagolása annál jobban megbosszulja magát.

Laurencz Ede.

a bakot mutatja, amely a nősténynél nagyobb, illetve hosszabb, de karsabb, a nőstény a 19. számú ábrán látható, szélesebb s valamivel erősebb a testalkotása. Formájuk igen szép, szörmejük tömött s hosszú s egyenletesen színezett.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

A sárga szörme házinyul.

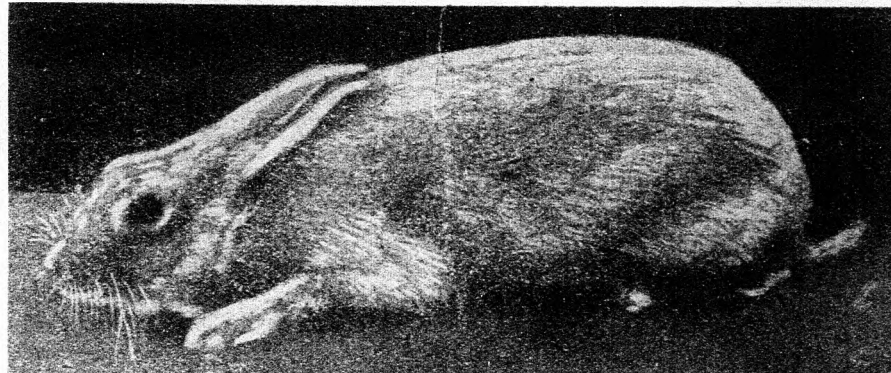
Ezen házinyulat tulajdonképpen arany-ezüst-nyulnak hívják a külföldön s nálunk is így nevezik egyesek, de mivel ez az elnevezés hasonlít a fától vaskarika szőlámhoz, én az ezüst szörme házinyul ezen színváltozványát nem vélem másképp helyesen nevezni, mint sárga szörmenyul. Aranynyulnak azért nem nevezhetem, mert inkább a fréz-sárgához, mint az arany-sárgához hasonlít szörmejének színe.

Mivel a külföldön e fajta féleséget nagyon felkapták s külföldön Angol- és Németországban tenyésztése annyira előrehaladt, hogy már tekintélyes számu tenyésztési egyletek és klubok faradoznak tovább való kitenyésztése és elterjesztése érdekében, időszerűnek látom, hogy e lap hasábjain mi is ismertessük s képen is bemutassuk ezen újdonságot, amely bizonyára nálunk is el fog terjedni akkor, ha külföldről elsőrangú állatokat fogunk behozni s

Egyszóval a házinyulkedvelőknek ajánlható újdonság ez, már azért is, mert tenyésztése nem jár semmiféle nagyobb nehézséggel s az állatok éppen oly edzettek, mint rokonaik: az ezüst szörme házinyulak.

Ezen fajtaféleség két színárnyalatban lesz tenyésztve. A sötétebb s a világosabbban. A sötétebb a kedveltebb s a világos a könnyebben kitenyésztendő s fenntartható szín. A hőlgyközön-ség mindket színárnyalatot igen kedveli s két égtelen, hogy az igen szép s a sötétebb színárnyalatu szörmeket egy kis átféttéssel igen könnyen lehet rókaprémmé alakítani, ami rendkívül fontos dolog, tudva azt, hogy mily keresett a róka szörmeje.

Angliában a sárga szörme házinyul tenyésztése újabban azért haladt oly gyorsan előre, mert a divat az ezüst szörmenyulprémről hirtelen átesett a sárga pémre s így mindenki ezt igy. kszik most tenyésztien, érthető tehát, hogy a fajtszta tenyészállatok ára mily magasra emelkedett. Ez nálunk is okvetlenül be fog

19. ábra. Sárga szörme házinyul (bak).

nem olyanokat, mint eddig, amelyek nem voltak képesek tetszést aratni s így elterjedés felé inculni, hanem ahelyett meg tulajdonosuk is elkedvetlenedett s tenyésztesükkkel felhagyott.

A sárga szörme házinyulat lapunk 18. és 19. sz. ábráin mutatjuk be. A 19. számú ábra

következni s éppen azért már most figyelmeztetem mindazokat, akik a sárga szörme házinyul tenyésztését bevezetik vagy átmennek az ezüst-szörme vagy másfajta házinyul tenyésztéséről erre, hogy csakis elsőrangú ily fajta szí- és vértiszta állatokat szerezzenek be, sőt az egyesületek az ilyen magasvéri állatok beszerzésénél a kormány segítségét is vegyék inkább igénybe, de csak jó anyagot hozassanak, mert csakis ilyennel fogunk tudni előremenni.

A minden tekintetben megfelelő sárga szörme házinyul színe az egész testen kell hogy egyforma színű és árnyalatu legyen. Ez alól még a has és czombok alsó felülete sincs kivéve. Igaz, hogy ez igen ritkán található, de nem lehetetlen s ha ezt fogjuk követelni, lesz is elég belőlük, de ha kevesebb leszünk az ily kifogástalan állatokkal szemben követelők, a szintisztaság csak hanyatlani fog.

Sem a fejek, sem a labáknak, sem a füleknek nem szabad egy félárnyalattal sem világosabbnak, sem sötétebbnek lenni. Ha ezekhez véve még a szőrök végei sárgák és fenyesek, akkor az ilyen állat a legnagyobb értékű.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Az eredeti **Melichár-féle „UNIKUM DRILL“**

a jelenkor legtekélyesebb vetőgépe. Több mint 40.000 db-kerül eddig forgalomba.

Ábrás leírást kívánatra díjmentesen küld:

MELICHÁR FERENCZ vetőgépgyáranak magyarországi főraktára:

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

MELICHÁR

Óvakodjunk utánzatoktól!

Óvakodjunk utánzatoktól!

TALAJJAVÍTÁS.

Rovatvezető: Kvassay Jenő.

Öntöző-berendezéseink
eredménytelenségének okai.

Kolossváry Ödön műszaki tanácsos, a Magyar Mérnök és Építész-Egyesület vizügyi szakosztályában rendkívül érdekes és tanulságos előadást tartott fenti czim alatt, a Magyarországon eddig létesített öntöző-berendezések eredménytelenségének okairól s igen érdekesen fejtegette azokat a körülményeket, amelyek ezideig — nézete szerint — az öntözések szélesebbkörű elterjedését megakadályozták s a létesített berendezések eredménytelenségét okozták.

Az előadás műszaki körökben is rendkívül érdeklődéssel tájékozott.

Kolossváry Ödön előadásában abból indult ki, hogy az OMGE., midőn az alföldi gazdálkodás reformálásának kérdésével foglalkozott, az Alföldön meghonosítandónak vélt reformok közé nem vette fel az öntözés kérdését, pedig az öntözés, mint a reform érdekében megindítandó akció egyik igen fontos segédeszköze, szerepelhetne. Sokan vannak, akik azt hiszik, hogy ha a mi népünket a bolgarkertészetre megtanítanánk, Alföldünk képe és jövedelmezősége a kerti művelés kiterjesztése által rövid idő alatt könnyű szerrel megváltoztatható lenne. Az ekként gondolkozók azonban, nézete szerint, egy lényeges körülményt kihagynak a számításból és ez az, hogy a kerti műveléshez óriási trágyamennyiség is szükséges. Hogy képzeljük el a kerti művelés kiterjesztését a bolgároknál gyengébb munkaerővel anélkül, hogy előzőleg az ehhez szükséges trágyamennyiség könnyű beszerzéséről ne gondoskodnánk? Miután pedig az istállótrágyatermelésnek fokozása az állatállomány enyelését teszi szükségessé, ez pedig különösen az Alföldön csak a takarmánytermésnek biztos alapokra való helyezése által remélhető, a kerti gazdálkodás fejlesztése e vidken szoros összefüggésben áll a kaszálók és legelők öntözésének kérdésével és amíg ezt megoldani és a gazdálkodás mai keretébe beilleszteni nem tudjuk, addig amannak fellendülésére sem igen számíthatunk.

De épp így vagyunk a szántóföldi öntözéssel is. Jó erőben lévő szántóföldeket öntözni felesleges, így csak a szikes területek és pedig különösen a kisbirtokosok tulajdonát képező ezen szántóföldek öntözéséről lehet szó s ezek öntözéséhez is nagymennyiségű trágyára volna szükség, hogy kellő eredményeket érhesünk el.

A jelenlegi általános trágyahiány miatt tehát az öntözés kérdése mindaddig megoldatlan marad a szántóföldeken és kerti művelésnél, amíg arról nem gondoskodunk, hogy elegendő mennyiségű trágya álljon rendelkezésre s ezt az Alföldön csak akkor valósíthatjuk meg, ha a kaszáló- és legelőöntözés kérdését minden részletben kifogastalanul megoldottuk. Éppen ezért első pillanatra érthetően látszik, hogy az OMGE. egy ily nagy szabású program megállapításánál az öntözésnek, mint segédeszköznek alkalmazását mellőzte.

És mégis — mondja az előadó — be kell látnia, hogy az OMGE. nek az öntözés kérdésében elfoglalt álláspontja ezidő szerint helyes, mert

ha öntözött réteken csak oly átlagterméseket tudunk felmutatni, mint amilyeneket alföldi öntözéscímeknél — még a mintatelepetet sem véve ki — elérünk úgy az Alföldön, hol az öntözővíz beszerzése nagy költséggel jár, nagyobb szabású öntöző-berendezések létesítéséről szó sem lehet és ily körülmények között az öntözés egy komoly végrehajtásra szánt programban helyet sem foglalhat.

De hát vajjon mi az oka annak, hogy míg külföldön jobb minőségű öntözött réteken a katasztrális holdra átszámított termések átlaga szénánál 40—60 q-t, luczernánál 80—90 q-t tesz ki, addig mi szénánál 20—25 q-nál és luczernánál 40—45 q-nál nagyobb átlagtermést még legjobb réteinken sem tudunk felmutatni? Mert ha akár a talaj minősége, akár a klimatikus viszonyok okozói ezen feltűnő visszamaradásnak, úgy általunk meg nem változtatható körülményekkel állván szemben, az alföldi öntözés eszméjét egyszerűen el kell ejtenünk. Ha pedig nem ez az oka — aminthogy nem is ez — hol van tehát a baj, miben kell az eddigi eljárásn változtatni, hogy öntözéseinket mi is a külföldi öntözések színvonalára emelhesük? Ezen kérdések megoldása czéljából előadó tanulmány tárgyává tette a békéscsabai mintatelepen az amúgy sem magas termésátlagok 1906. évben jelentkezett csökkenését s elsősorban beható vizsgálat tárgyává tette a műszaki berendezés minden kis részletét, melynek eredményeként kimutatta, hogy az alkalmazásba vett öntözőrendszer teljében megfelel a mi kötött szikes talajaink természetének, tehát az eredménytelenség okait másutt kell keresni.

Minden öntöző-berendezésnél és így a kaszáló-öntözéseknél is elsősorú kérdés tárgyát képezi az elhasznált tápanyagok pótlása, vagyis annak eldöntése, hogy a réteken a műtrágyát, komposztot, vagy istállótrágyát felüliszórást utján visszük e a talajba, vagy pedig a trágyázást a rétfeltörésével kapcsoljuk egybe.

Az eddigi álláspont az volt, hogy az alföldi szikes öntözött rétek állandó termésben tartását műtrágyák alkalmazásával — és pedig lehetőleg a természetes gyepszóvet feltörése nélkül — kell megoldanunk. Ez az álláspont mindenesetre meg is indokolható, egyrészt a trágyahiánnyal, másrészt pedig az egyszerűbb és olcsóbb kezeléssel. Az ily módon történő trágyázás ellen tényleg nem is lehetne kifogást emelni, ha a szikes öntöző-berendezések műtrágyával ily módon való kezelése eredményesnek ígérkeznek. Mihelyt azonban kétségtelenül megállapítható az, hogy ezeken a talajokon a talaj termeszete — legalább egyelőre — kizárja a műtrágyák eredményes alkalmazását, ha a szikes talajok öntözésének eszméjét elejteni nem akarjuk, át kell térni a feltöréssel egybekapcsolott trágyázásra és meg kell keresni a módot arra, hogy ily berendezések létesítése még istállótrágya alkalmazása mellett is összhangba hozható legyen a gazdaközönségünk anyagi érdekeivel.

Békéscsabán ez irányban folytatott kísérletek alapján kimutatja előadó, hogy a kötött természetű szikes talajokra felüliszórással alkalmazott trágyafélék éppen a talaj kötöttségénél fogva nem hatolhatnak be a talajba és a növények az így nyújtott tápanyagokat nem használják fel, hanem az a talaj felszínén

maradván, az öntözővízzel lemosatik és sem a talaj strukturáját, sem pedig tápanyagkészletét a kiszórt trágyával nem javítjuk meg s ezáltal a trágyázásba fektetett kiadások eredménytelenül vesznek el.

Pontos adatokból összeállított kimutatásokkal, amelyekben a Békéscsabán folytatott kísérletek eredményei vannak feltüntetve, bizonyítja a felüliszórt trágyák eredménytelenségét. Ugyancsak a Békéscsabán folytatott kísérletekből összeállított 8 évi terméseredmények alapján kimutatja előadó azt, hogy az oly öntözött réteknél, amelyek trágyázásban egyáltalában nem részesültek, hanem időközben feltörtettek, csupán a feltörés hatása alatt 8—10 q. termésteleket értek el.

Ezen eredmények szerint a feltörés hatása világosan mutatja azt, hogy első és fő teendő a talaj strukturájának megváltoztatása, mert mint azt a kísérletek mutatják, a termés minden trágya nélkül szembeötölő módon növekedett. Ezen eredmények kétségbevonhatatlan bizonyosságot szolgáltatnak a tekintetben, hogy ezen szikes talajokon kitűnő, a külföldi öntöző-berendezések legszebb eredményeivel egy vonalba állítható termések lesznek elérhetőek, azonban csak úgy, hogy ha az öntözővíz feltöréssel, trágyázással és luczernatermesztéssel együttesen alkalmazzuk mindaddig, míg a talaj beérik és így az a felüliszórt trágyák befogadására képesüve lesz.

Előadó meggyőződése szerint e tekintetben ma már sem további kísérletekre, sem további bizonyítékokra szükség nincs, azon kérdés, mely eddig kerekítője volt az öntözés fejlesztésének, ezen hét évi kísérletek alapján eldöntöttnek tekinthető.

Ha az öntöző-berendezések feltöréssel és istállótrágyával való kezelését meghonosítani akarjuk, az a kérdés nyomul előtérbe, hogy miként tudjuk a gazdaközönségünk anyagi erejével összhangba hozni és a gyakorlati életben keresztülvinni, mert ezen nehézség volt jórésben okozója, hogy eddig is a műtrágyák alkalmazása volt előtérben.

Ha most már az előzők alapján tudjuk, hogy a szikes termővé tétele szempontjából első teendő a talaj strukturájának megváltoztatása, szakítanunk kell átmenetileg feltétlenül a fűtermesztés forszírozásával, hanem oly kulturák létesítésével kell a területnek rétté lenni átalakítását bevezetni, melyeknél az istállótrágya egyelőre mellőzhető és ideje marad a gazdának arra, hogy az istállótrágya termelését ez szükséges állatállományt önmaga nevelhesse fel és állítsa be fokozatosan. Elsősorban tehát pillangós növényeket, főképpen luczernát termesztünk az ilyen talajokon, mert a jobb fajta szikeken egyszerű feltörés mellett trágya nélkül igen szép terméseket érhetünk el. Legelő létesítésével — mely az első években szintén nem kíván trágyát — megvan a lehetősége annak, hogy állatállományunkat szaporítsa, a később létesítendő rétre elegendő trágyát tudjunk előállítani s azonkívül a nyári meleg hónapokban is biztos táplálékot nyújtó legelő az Alföldön kincset érne.

Legelőöntözési kísérletünk is van Békéscsabán. Az itt tapasztaltak feljogosítanak arra, hogy a legelőöntözés sikerében bizhatunk. A békéscsabai kísérletek szerint az öntözött 24 holdnyi

12 lóerejű motor.

Abád-Szalók, 1906 október 15.

Oberurseli mótorgyár részvénytársaságnak

BÉCS, VI., Gumpendorferstrasse 72.

A részemre folyó évben szállított 12 lóerejű benzinmotorral teljesen meg vagyok elégedve, **zavartalanul működött egész cséplés alatt.** Azt hiszem, ha egy kicsit olcsóbban lesz beszerezhető, cséplésnél a gőzerőt ki fogja szorítani, mivel afelett sok előnye van.

Az önök gyártmányának pedig egyéb benzinmotor felett ismét nagy előnye, **hogy igen egyszerű s ezért nem romlik könnyen. En jó telekkel ajánlom mindenkinek.**

Kiváló tisztelettel

Dr. MÉSZÁROS IMRE.

területen legelt 50 darab, átlag 300 kilogramm súlyu állat május elejétől október végéig s emellett a legelő egyszer mégis kaszálatott.

Vannak végül minden szikes talajon a sók egyenlőtlen eloszlása folytán kisebb-nagyobb termékletlen, vagy alig termőképes foltok, amelyek sem fűtermésre, de még legelő céljaira sem használható, azonban ugyancsak öntözővízzel szép haszonnal értékesíthetők halgazdaság céljaira. Ily minőségű talajokon létesített halgazdaságokban 35—40 korona tiszta jövedelem érhető el és ezen termelési ág alkalmazása esetén a terület trágyát sem kíván.

Ismerünk tehát máris három olyan kulturát, melyek közül az egyik nagyon hosszú időn át, a másik, a luczerna pedig szintén 8—10 éven át nem kíván trágyát, a legelőre szükséges trágyát pedig műtrágyával adhatjuk meg és így a gazdának ideje marad az istállótrágyázás megkezdéséhez fokozatosan berendezkedni.

Előadó öntözéseink eredménytelenségének második okát abban találja, hogy a művelési ág megválasztásánál figyelmen kívül hagytuk a talaj minőségét és forsziroztuk a rétművelést ott, ahol a talaj szerkezetének megváltoztatása nélkül ezen művelés mellett nagy termésre számítani nem lehet. Pedig éppen ezen talajviszonyokhoz való alkalmazkodás teszi lehetővé azt, hogy a szikes öntözése az eddigieket jóval meghaladó eredménnyel a mi gazdálkodási viszonyaink keretében könnyű szerrel beilleszthető legyen.

Megvilágítja ezt előadó azzal, hogy míg rétművelésnél 20—25 q átlagtermés kat. holdanként 60—70 kor. gazdasági kezelési költséget igényel, addig a kombinált öntözési móddal a legelőöntözés és halgazdaságnál ezen költség 10—14 kor.-ra száll alá, a luczernánál pedig ezen költség felemelkedik ugyan 76 kor.-ra, de ezzel szemben a termés megkétszereződik, vagyis a kombinált öntözésnél alkalmazkodhatunk a talaj minőségéhez.

Öntözőberendezéseink jövedelmezősége azon fordul meg, hogy a gazdasági kezelés költségeit minden egyes esetben arányba hozzuk az elérhető terméshozam értékével.

A nagy figyelemmel kísért, rendkívül érdekes előadás után a koncekvenciákat előadó a következőkben vonja le:

„Azon meggyőződésben vagyok, hogy ma már az alföldi szikes öntözésének kérdése előadottakban úgy a technikai berendezés, mint a gazdasági kezelés, valamint a gyakorlati életben való meghonosításnál követendő eljárás tekintetében teljesen tisztázottnak tekinthető és így elérkezett az ideje annak, miszerint az amugy is hosszú ideig elhúzódott kísérletezés teréről a cselekvés terére lépünk. Annál is inkább, mert sajnos, a cselekvés tere úgy is egyelőre csak az öntözéssel szemben mély gyökeret vert bizalmatlanság megtörésére szorítkozhatik azáltal, ha most már a kétségtelenül eredményesnek ígérkező kombinált öntözés alkalmazásával mintatelepet állítunk fel a közép-birtokosok és uradalmak, mintatelepeket a közlegelők és végül mintatelepeket a szikes parasztgazdaságokban alkalmazásba vehető öntözö-

berendezések bemutatására. Ha ezek a telepek be fognak válni, amihez most már — az előadottakra való tekintettel — kétség alig férhet, úgy biztosak lehetünk abban, hogy az öntözés, dacára a nehéz vízbeszerzési viszonyoknak, minden különösebb intézkedés nélkül is tért fog foglalni és ha ma még az öntözés az alföldi gazdálkodás reformálására irányuló akcióban nem is szerepel, idővel ezen akcióban jelentékeny szerepet fog betölteni.”

Az előadás befejezése után többen hozzászóltak a kérdéshez és ezen hozzászólásokból azon vélemény domborodott ki, hogy a felsoroltakon kívül szakkörökben egyik igen fontos okát látják öntözéseink eredménytelenségének abban, hogy a gazdaközönység egyáltalában nem foglalkozik szakszerűen az öntözéssel, gazdasági iskoláinkon nem hazai viszonyaink alapján tárgyalják a tananyagban s ha öntözőműveket berendeznek, további kezelésük teljesen szakavatlan emberekre van bízva. K. J.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

Egy magyar gyártmányú szártéporól.

A „Köztelek” 1908 évi 72. számában a „Gazdasági gépészet” rovatban olvastam a Kühne gépgyár által forgalomba hozott „Tornádónak” nevezett kukoricaszártépor-gépekről. A múlt (1908.) évi takarmányszűk esztendő arra készítetett, hogy körülbelül 400 hold kiterjedésű tengeritermesztésünkből származó szarát takarmánynak konzerváljam, amit a fennemlített gép segítségével óhajtottam végezni, amely célból rendelttem is egy „Tornádó” szártépor-t.

Az eddig alig méltányolt tengeriszár tápértékéről ezuttal szólni nem akarok, erről a „Köztelek” hasábjain nálammal hívatottabbak már eleget írtak. Csupán a gépről és annak munkájáról kívánok néhány szóval beszámolni abból a szempontból is, hogy egy hazai gépgyárnak, amely tudomással igen sokat fáradozik czélyszerű újítások bevezetésével, nyilvánosan adjam meg a jól kiérdemelt elismerést.

A 20. sz. „Tornádó” szártéporgéppel 180 000 kéve tengeriszarát tettem össze, vagyis körülbelül 15,000 q-t. Ezen munkát 375 munkaóra alatt végeztük, vagyis egy munkaóra alatt a gép kerek 40 q tengeriszarát tetett össze. Megjegyzem, hogy az egy órai átlagot alaposan rontotta az a körülmény, hogy embereim gyakorlatlansága folytán az első időben többször meg kellett a gépet tisztítani.

Az etető ugyanis folytonosan az etetőcsatorna egyik oldalán adta a kévét a hengernek, ami által a késdobnak mindig csak egyik oldala vétetett igénybe, másrészt a tengeriszárkévét hegyével adta oda a hengernek, amiáltal a tengeriszár egyenletesen elosztódni nem tudott és a gép oldalain megtorlódott. Mihelyt a gyár utasítása folytán az etetést oly módon eszközöltük, hogy a szárt tövével etettük, ez a torlódás teljesen megszűnt. Az utóbbi 15 munkanapon, amikor pedig a gép munkabírása

ugyancsak fokozott mértékben vétetett igénybe, mert csakis havas, fagyos szár, úgy ahogy a tengeritábláról behordtuk, került tépésre, a rendes pihenő időt kivéve, a gépet egyetlen egyszer sem kellett megállítani, úgy, hogy ekkor már 50, sőt 55 q is volt az egy órai teljesítmény. A gép által összetépett szár pedig minősre nézve oly jó, hogy a legmagasabb kiválmakat is kielégítheti. A gyár a tepett tengeriszártól több zsakkal kért tőlem s így hiszem, hogy bárkinek, aki hozzafordul, szívesen küld abból mintát.

Az erős igénybevételhez mérten a gép méretei megfelelőek. Erős tölgyfaállványa oly szilárd, hogy ily hosszú és ugyancsak megterhelte munka után is teljesen szilárdan áll. A gépbe szerelt késes dobok kívül egy tartalékdobot is használtam és nem volt okom megbánni ezen többletkiadást, sőt örültem, hogy a czikkirő tanácsot megfogadtam, mert amíg az egyik dob dolgozott, addig a másikat a gépész élesítette, úgy hogy a munka fennakadást nem szenvedett. A késeknek élesítésére, a gyár utmutatasainak megfelelően, szigorú gondnal voltunk s így elértük azt, hogy a késeket még jövőre is használhatjuk. A kések könnyen és gyorsan kicserélhetők és ami a fő, oly olcsók (60 fillér), hogy kicserélésük számbavehető költséget nem okoz.

Nem hagyhatom figyelmen kívül azt a körülményt, hogy a gép késdobja az eddigi igénybevétel után kopást alig mutat, úgy hogy kilátásom van arra, hogy az ideizhez hasonló igénybevétel mellett annak kicserélése legrosszabb esetben két év múlva válik csak szükségessé, ami ekkor sem jár nagyobb kiadással, lévén egy késdobnak az ára késekkel együtt 80 korona. A gép többi alkatrészei, miután az olajozásra nagy gondot fordítottunk, ugyszólván semmiféle kopást nem mutatnak. Gazdátársaimnak vélek szolgálatot tenni akkor, amikor ezen a gyakorlatban is oly kiválóan bevált szártépor gépet ismertetem és beszámolok azzal az eredménnyel, amelyet ezen géppel elértem.

Vasvári Emil.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Mélyítő szántás termésfokozó hatása. 75. kérdés. 1908. év szeptember havának gőzekével 21—32 cm. mélyre felszántott tarlóföld, ha az 1909 tavaszán, tavaszi gabonafélékkel, zabosbükönnyel, tengerivel, répával, olasz seprőczirokkal kellő időben, tehát oly korán, amint azt az idő és a talaj megengedi, jó munkával vettetik el, úgy 1200 □-öles holdanként mennyi terméshozammal mulja felül ugyanazon tarlóterület termésmennyiségét, ha az csak tavasszal, vagyis 1909. év tavaszán közvetlen vetés előtt, még pedig gazdasági igával szántatik fel.

K. J.

Felelet a 75. sz. kérdésre. Hogy a mélyítő szántásnak, a rendes mélységű szántással szemben termésfokozó hatása van, az kétségtelen. Hiszen még ott is, ahol a rendes mélységű őszi szántást hasonlították össze a mélyítő

KINCSET TALÁLT A GAZDA

a kőbányai

száritott hizósértéstrágyában.

Minden gazdasági növénynél, de különösen

a szőlőben 100% terméstöbbletet

biztosít. Kérjen saját érdekében mielőbb közelebbi ismertetést, számtalan hiteles szakvéleményt, árajánlatot, melyekkel szívesen szolgál a:

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosányi, Schietrumpf és Társa.

szántással, tetemes terméstartalommal hálálta meg a föld mély megmunkálását, mely terméstartommal a kalászosoknál 10-25%, répafelekénél 25-50%, tengerinél 10-30%-ot tett ki. Még fokozottabb mértékben érvényesülhet a mélyítő művelés hatása ott, ahol a tarlót csak tavasszal szántják. Vagyis az őszi mély szántás a csak tavaszi sekély szántásba vetett termények terméstartományai között még felülbőlnek lesznek a különbségek. Ezen terméstartományokat azonban fix számokkal kifejezni nem lehet, mert arra igen sok körülmény gyakorol befolyást. Az őszi mélyítő szántás mélysége (mely jelen esetben 21-32 cm. mélységűnek van feltüntetve), az őszi csapadék mennyisége, a téli fagy porlasztó hatása, a föld trágyaereje, a tavaszi és nyári időjárás kedvező, vagy kedvezőtlenebb volta stb. Már magában véve az a körülmény, hogy a gőzeke szántási mélysége 21-32 cm. között van feltüntetve, módosítólag hathat a termés nagyságára a szántás mélysége szerint, mert a 21 cm.-es szántás mélyítő szántásnak nem vehető. A kevésbé mélyen szántott földbe (mely a rendes mélységű őszi szántásnak felel meg) tavaszi kalászosokat kell vetni, a mély szántásokba pedig tengerit, répat és csirkot, mint amelyek a mélyebb szántást jobban megmunkálják. Kedvező körülmények közt a terméstartományok az 50%-ot is elérhetik, különösen a kaptásoknál, de amint jeleztem volt, pontos számok erre nézve nem adhatók.

K. K.

Készén kalóriavesztése egy év alatt. 76. kérdés. Kérem tudni, hogy gőzeke futéséhez használt szén egy év befolyása alatt álló állapotban mennyit veszít kalóriájából?

Felelet a 76. sz. kérdésre. A szabadon heverő szén kalóriavesztését az oxigén abszorpciósával együtt járó elmalas és az eközben végbenmő különböző vegyi változások okozzák. Ez természetesen a különböző szénknél különböző mérvű.

Az ez irányban végzett kísérletek minden egyes esetben felmutattak ugyan kalóriavesztéseket, de azért még sem lehet e kísérletek eredményeiből oly vesztésgkimutatást összeállítani, melynek alapján következtetni lehetne a mindenkori kalóriavesztésre. Nem pedig azért, mert egrészt a szénnek vegyi összetétele, másrészt azok térfogati állapota, darabos, apró vagy aknaszen s végül azon körülmény, hogy szárazon vagy többszörösen megnedvesedve feküdt-e, jelentékenyen befolyásolják a kalóriavesztését. Grunchmann frissen aknázott szénben egy év után 11,2%-9,9% kalóriavesztést, Thompson nagy rakásokban fekvő nedves szénknél 50%-ot is talált. Általában a melegfejlesztőképesség csökkenése az oxigén felvételben és a karbonium és hidrogén apadásában keesendő. Ajánlom kédszavának Grtner Albert „Szélelemzés-k“ című művét (kapható a „Patria“ könyvkereskedésben Budapest, Köztelek), honnan a fenti adatok is valók.

ifj. S. P.

Védőoltási díjazás. 77. kérdés. 201 darab szarvasmarhát beoltattam lépfene ellen, az állatorvos egész évre van szerződötve, saját kocsiján jött ki kétszer: kérem, hogy valamennyi-

ket, mennyit számíthat magának az állatorvos az ojtásért?

V. L.

Felelet a 77. sz. kérdésre. A földmivelésügyi miniszternek 1900. évi 95,000 sz. rendelete értelmében 201 szarvasmarha beoltásáért, egyéb megállapodás nem léteben, a fuvar költség megtérítése kivül 70 K. 20 f. díj jár, föltéve, hogy az évi szerződés szerint a látogatásokért nem illeti meg az állatorvost külön díjazás. —y—

Szavatolás tuberkulinra nem reagáló állatokért. 78. kérdés. 51 darab részben éves, részben feleves üszörborjút vásároltam egyik uradalomból, hol a birtok parcellázása folytán az élő és holt leltárt önkéntes árverésen adták el. A hirdetés, melynek alapján az árverésre elmentem, tuberkulinra nem reagált jószág-állomány eladását jelezte. Az említett 51 drb jószágot nem külön-külön, hanem egy pariban vettem meg. Elhajtás után rövid időn belül észrevettem, hogy a borjúk közül több köhög s midőn arról is értesültem, hogy az eladó állománya nagy mértékben fertőzve van, a borjúkat tuberkulinra beoltattam s ennek eredményeképpen kitűnt, hogy az 51 darab közül 18 határozatlanul reagált, sőt az állatorvosi vizsgálat egyeseknél klinikai tünetekből is megállapította a gümőkór jelenlétét. Eladót 30 napon belül ezen körülményről egy közjegyzői okirattal értesítettem. Ezeknek előrebocsajtása után az volna a kérésem, szíveskedjenek tudatni: 1. Tuberkulinra megállapítható-e a gümőkór jelenléte. 2. Köteles-e eladó, ha tuberkulinra nem reagált jószágot hirdetni és adni, ezért szavatosságot vállalni?

R. L.

Felelet a 78. sz. kérdésre. Hazai joggyakorlatunk és a gümőkór természete szerint az eladó, külön kikötés nélkül is, szavatol minden olyan esetben, amidőn a megvett állaton a gümőkór klinikai jelei 30 napon belül mutatkoznak, szintugy akkor is, ha a betegség csak később, de mindenesetre hat hónapon belül, állapított meg és a vevő a kóros elváltozások alapján beigazolja, hogy az állat a vételkor már fertőzve volt. Kizárólag a tuberkulinpróba pozitív eredménye ilyen esetekben nem elegendő a szavatolási kötelezettség megállapítására, mert a pozitív tuberkulinreakció csak a gümőkóros fertőzöttséget igazolja, de nem azt, hogy az állat már régen fertőzve volt, szintugy azt sem, hogy a betegség súlyosabb jellegű és hogy nem fog meggyógyulni.

Masképpen áll a dolog, ha az eladó azzal a kijeléléssel adta el az állatot, hogy nem reagál a tuberkulinra. Ilyenkor ugyanis a rendesnél messzebbmenő szavatolást vállalt s ha utólag kiderült, hogy a nem reagáló eladott állat valóban reagál, akkor helye van a szerződés felbontásának azon a czímen, hogy az eladó az adásvételi szerződés egyik fontos feltételét nem tartotta be. A vevő azonban ilyenkor csak úgy érvényesítheti a jogát, ha a megvett állat a vételt követő néhány napon belül reagált a tuberkulinra, mert a tuberkulinpróba későbbi megvettése esetén a reakció annak is lehet a következménye, hogy az állat a vétel utáni időben fertőződött be. Az eladó természetesen akkor is szavatol, ha az állaton, bár később is, a gümőkórnak olyan

jelenségei mutatkoznak, melyek a vétel óta lefolyt idő alatt ki nem fejlődhettek. —y—

Burgonya szolanintartalma. 79. kérdés. Tartalmaz-e a keményítőgyártásnál nyert burgonyapülpe szolanint s mivel lehet ennek az állatra káros hatását meggátolni?

B. G.

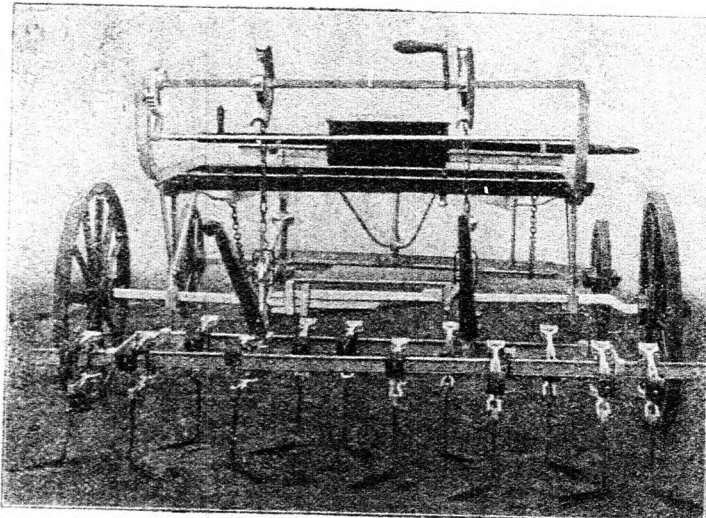
Felelet a 79. sz. kérdésre. Szolanin a burgonyában csak alig kimutatható mennyiségben található. Még legbővebben lehető a csirázott burgonyának a héjában és a csirájában. Mint-hogy a keményítőgyártásnál a törkölyből a keményítőt igen sok vízzel mossák ki, amelyben a szolaninnak összes sói könnyen oldódnak, én nem hiszem, hogy a burgonyakeményítőgyári törköly szolanint tartalmazza, vagy ha igen, oly csekély mennyiségben, hogy az az állat egészségére befolyást nem gyakorolhat. A szeszyarban még inkább feldozzák a csirás burgonyát, de nekem egyáltalában nincs arról tudomásom, hogy a csirás burgonya moslékjának etetése folyán, pedig ez mindenesetre a vízben oldott összes szolanint tartalmazza, az etetett állatok között szolaninmérgezést megfigyeltek volna. Nézetem szerint a keményítőgyári burgonyatörkölyt agály nélkül etetheti.

K.

Szárított cukorrépaszelet jószágának megvizsgálása. 80. kérdés. Szíveskedjék tudatni, hogy szárított cukorrépaszelet használhatóságának, illetve jószágának megvizsgálása czéljából hova küldjek belőle mintát?

T. G.

Felelet a 80. sz. kérdésre. Szárított cukorrépaszelet vásárlása alkalmával főleg arra ügyelünk, hogy ne legyen megéve, amit arról ismerünk meg, hogy míg a jó szelet fehéres vagy világos szürke színű, addig a megégett szelet barna, sötét szenes. Ez azért fontos, mert a megégett szelet nemcsak kevésbé ízletes, de kevésbé emészthető is s ezért nem táplálja az állatot annyira, mint a másik. Fontos továbbá, hogy a szelet penészes ne legyen, amit a szagáról ismerünk meg, különösen ha langyos vízben kissé felkeverjük. Harmadik kelleke, hogy régi ne legyen, amit porladozó alkata árul el; ezt kellelenül eszik az állatok. Végre meggyedszer a viztartalom érdemel figyelmet, mely legfeljebb 11% legyen. Hamisítani nem lehet a szeletet úgy, hogy rögtön észre ne vegyünk, mert a szelet többé-kevésbé sodrott szálcacsákból áll, amilyen hamisító anyag nincs. Taplálányagtartalmat nem szokás ennél a takarmánynál kikötni, mert fehérje- és zsirtartalmá csekély s tápértékét leginkább a szénhidrát s nyersrost állapítja meg, melyeknek mennyiségbeli ingadozása a cukorrépatól függ s aránylag csekély. Takarmányvizsgálattal valamennyi vegykísérleti állomás foglalkozik (pl. a magyaróvári), de a szelet vizsgálata rendszeren csak a viztartalom megállapítására szorítkozik, mert a többi hibákat a vevő is felismeri s a kötelelben való feltüntetés által könnyen védheti magát ellenük. Ha azonban mégis kifogáolható szeletet kapna, akkor valamely vegykísérleti állomás bizonylata szükséges ahhoz, hogy az árut visszautasíthassa. Ha valamely vegykísérleti állomásnak szeletmintát küldünk, fontos az, hogy ne csak egy, hanem több zsákból vegyünk mintát s azokat jól összekeverve 0,5 kg.-ot

ELISMERT ES LEG-JOBBAN BEVALT 4, 5 és 6-soros kapálógépek.

Többsoros, ogatos :: répa-, burgonya- és vadrepcze-permetezők.

YÜRÜSHENGEREK Bátor Kuffner-féle répavetőhengerek. ozekehez, valamint lgavonásra. ::

Mindennemü gazdasági gépek és vasöntvények.

Perl és Társa gépgyár és vasöntöde: Szered, Pozsony m.

küldjünk belőle. Minden egyes alkotórész (pl. a víztartalom) mennyileges meghatározása 4 K. ba kerül.

Cseke István.

Tej lehütési módjának hatása a tejre. 81. kérdés. Van-e különbség abban, ha a tej jégre állítva, lassankint lehül vagy pedig az hirtelen lehütetik? Milyen befolyással van az egyik vagy másik mód a tej minőségére és hogy a lehütés egyáltalán megváltoztatja-e a tejet? W. M.

Felelet a 81. sz. kérdésre. Lényeges a különbség a gyors és a jégre állított tejhűtésnél. Amott a tej minden rétege egyszerre és gyorsan hül le s lesz a baktériumok fejlődésére alkalmatlan, míg ha csak jégre teszik a tejet, előbb a külső rétegek hűlnek le s csak lassan a legbelső réteg, hol a lehülésig a baktériumok szaporodnak.

A csergedezve hűtés nemcsak azért ajánlatosabb, mert gyorsabban hűti a tejet, de azért is, mivel szellőzteti azt, a tej ugyanis nagyon hamar veszi fel a gázokat, szaganyagokat, amelyeket a szellőztetés elveszt.

Ujhelyi Imre.

Vetésforgó. 82. kérdés. Sziveskedjenek vetésforgót ajánlani egy 300 m. holdból (11 tábla) álló gazdaság részére. Felveendő a vetésforgóban 8 tábla gabona (4 őszi, 2 tavaszi), 1 tábla dohány (20 kat. hold), 4 tábla takarmányrépa, csalamádé, luczerna és zabosbüköny. Trágyázni a legjobb esetben 2 táblát tudok. Állatállomány 48 igazókor és 30 db tehén. B. R.

Felelet a 82. sz. kérdésre. A fennforgó esetében következő vetésforgó alkalmazható:

1. Zabosbüköny #.
2. Buza.
3. Dohány.
4. Buza, esetleg műtrágyával.
5. Tavaszi gabona.
6. Répa #.
7. Tavaszi esetleg luczernával.
8. Csalamádé.
9. Buza, esetleg műtrágyával.
10. Rozs.

11. Luczerna forgón kívül, mely addig meg hagyandó, míg megfelelő termést szolgáltat.

Mint hogy pedig az előirt istállótrágyázás nem látszik elégségesnek, a jelzett ősziéknél m. holdanként 100 kg. 17-18%-os szuperfoszfát lenne egyelőre legalább kísérletképpen alkalmazandó.

Hensch Árpád.

Réparakásban foglalt répa sulya. 83. kérdés. Egy 19 öl hosszú, 8 láb széles és 4 láb magas réparakásban hány mmázsa répa van? Ezen méretek csupán a tiszta répát földelés előtt mutatják. H. O.

Felelet a 83. sz. kérdésre. A réparakásokban foglalt répa sulya csak úgy állapítható meg pontosan, ha a rakásnak egy folyó öle kibontatik és az abban foglalt répa pontosan megmériatik. Ez azért fontos, mivel a szokásos arányszámok szerinti becslés nem megbízható.

Hensch Árpád.

Juhok rühösségének orvoslása. 84. kérdés. 680 darabot kivevő, „Merinó“-keresztésű, 2 éves ürállományunkban kitört rühkört kezdő stádiumában kenőcsökkel próbáltuk kigyógyítani; előbbre haladt stádiumában pedig — amikor t. i. az egész nyájban konstatáltuk a betegséget — meleg dohányluggal, melyhez kreolint is hozzáadtunk, kezeltük az egész állományt akként, hogy azt olyan mennyiségben öntöttük a kétfelé simított gyapju által támadt barázdákra, hogy a lé az ürü egész törzsén elterjedt. Az egész eddigi kezelésnek kielégítő eredménye nem volt. Egy másik állatorvos azonban úgy véli, hogy az eljárás (t. i. a kreolinfürdő) csak akkor járhat eredményre, ha az ürüket először megnyíjuk és csak ezután fürösztetjük. Egyébként a fürdőt egyáltalán fölötté veszélyesnek

tartja most télen. Csak végső esetben szánánk magunkat arra, hogy az ürüket most — téli időben — nyírassuk meg, tekintettel a nagy veszteségre, ami az időelőtti nyírásból származna. Szives felvilágosításukat kérjük tehát arra nézve, hogy a kreolinfürösztetésnek jó eredményére akkor is számíthatunk, ha az ürük nincsenek megnyírva és hogy a fürösztelés — tekintettel a hidegre — nem lesz-e nagyon veszélyes az állatok egészségére? Kérjük továbbá, hogy nem lehetne-e más uton-módon a betegséget kigyógyítani, avagy legalább annyira visszafojtani, hogy enyhébb idő beálltaig tovább ne fejlődhessenek? Nem volna talán czélzerűbb az ürüket hizóba állítani?

Felelet a 84. sz. kérdésre. Ahhoz, hogy a juhok rühössége kreolinfürdővel biztosan megszüntethető legyen, a gyapju előzetes lenyírása nem okvetlenül szükséges. Sőt ellenkezőleg, egyesek korábban és biztosabban értek el eredményt, ha a juhokat gyapjustól füröszttették meg, mert ilyenkor a fürösztéshez használt folyadék napokon át marad meg az átnedvesedett bundában, eközben a varratok jól felpuhítja és napokon keresztül állandoan fejtheti ki a rühatkákat ölü hatást, míg ellenben a lenyírt juhok gyorsan megszáradnak, amikor azután a fürdő hatása is véget ér. A kedvező eredmény azonban csak abban az esetben remélhető a juhoknak gyapjustól füröszttése esetén, ha a bunda alapos atgyurásával a fürösztes közben a gyapju teljes átnedvesedését biztosítottuk. A fürösztesnek ez a módja természetesen jóval több füröszttő folyadék elhasználásával jár. Ezek szerint tehát a gyapju lenyírásának mellőzése nem zárja ki a fürösztes sikeres alkalmazását és pedig annál kevésbbé, mert a kreolinfürdők a gyapjut nem rontják. Mindazonáltal a fürösztesnek végrehajtása a téli időben nagy kockázattal járna, mert szinte lehetetlen megakadályozni a különben is nagyon érzékeny juhok meghűlését és tömeges megbetegedését, még abban az esetben is, ha azokat állandóan istállóban tartják. Mint hogy pedig a fürösztetést a teljes siker elérése céljából rendszerint meg kell ismételnit, a meghűlés veszélye annál nagyobb. Ennélfogva tehát tanácsos a juhok megfüröszttését elhalasztani a melegebb idő beálltaig és addig a betegeket kreolin-linimentummal (1 r. kreolin, 1 r. alkoholt és 8 r. zöldszappant) naponként megismételt szorgalmas bedörzsölésével a beteg területekre kezelni, illetve a rühösségnek általánosság válsát és sulyosbodását megakadályozni. A kezelés teljes beszüntetése és a juhok hizóba állítása nem volna tanácsos, mert a rühösség az állandó istállózás, illetve a hosszú gyapjuval bíró juhoknak szorosan egymás mellett való tartózkodása miatt rohamosan sulyosbodaék és egyfelől a rühatkák keltette bőrgyulladás folytán előállott nedvesztesség, valamint a viszketés okozta folytonos nyugtalanság azok felhizlalását meghibisítaná. A rühös juhok orvoslására állatorvos által egyébirant az 1888. évi VII. t.-cz. végrehajtására kiadott 40.000. sz. rendelet 264. §-a egyenesen kötelezi a tulajdonost. M. J. dr.

Védőoltások díjazása. 85. kérdés. A kezelés alatt álló itteni gazdaságban a pásztói községi állatorvossal 155 drb szarvasmarhát és 15 drb lovat lépfene ellen beoltottam. Az ojtóanyag megrendelése a gazdaság terhére történt, de az állatorvos ojtási munkadíja előre megállapítva nem volt. A kétszeri szabályszerű ojtás megtörténte után az állatorvos darabonként 80 fillér munkadíjat követelt. Ezt magának és jogtalanul találva hivatkoztam arra, hogy az ojtási munkadíj szabályrendeletileg van meg-

állapítva, ami nem tesz ki darabonként 80 fillért. Az állatorvos állítása szerint a szabályrendelet csak állami állatorvosok ojtási munkadíjára vonatkozik, községi állatorvossal szemben ez mindenkor alkutárgyat képez. Tisztelettel kérdem, jogos-e az állatorvos álláspontja? Mennyi a szabályrendeletileg megállapított ojtási munkadíj.

Pa-b-i gazdaság.

Felelet a 85. sz. kérdésre. A földművelésügyi miniszternek 1900. évi 95.000. sz. rendelete értelmében nagy állatok védőoltásáért a fuvar-költségen és a kétszeri látogatási díjon (3 K.) felül:

az első 100 állat után a 40 fill. ... 40 K.
további 70 állat után a 30 „ ... 21 „

Összesen 61 K.

A rendelet csak a m. kir. állatorvosok részére kötelező azokban az esetekben, amidőn nem történt előzőleg a felek között más értelmű megállapodás. Községi állatorvosokra nézve a rendelet nem vonatkozik, hanem itt a díjazás a felek szabad egyezkedésének tárgya.

—y—

Egyről-másról.

(A mezőgazdasági helyzet. — Gabonapiaczi szemle. — A nemzetközi pénzpiaczi. — A kiúctári utalványok alírásának sikere. — Gardák a tőzsdetanácsban. — Új bányatörvény.)

Az enyhébb időjárás a múlt hét végén a szántóföldeken fekvő hótakaró nagy részét eltüntette, vagy legalább is annyira csökkentette, hogy az alig újni vastagsága hórteleg most kellő védelmet nem tud nyújtani a vetéseknek. Az idei tél veszedelme ebben a változatos időjárásban van és mivel az időjárás hőmérsékleti ingadozása túlságosan szélsőséges, megeshetik, hogy tavasszal még annál is sivárabb lesz az őszi vetések képe, mint aminek most elképzeljük. A földművelésügyi miniszter legutóbbi jelentése e sivar képet már sejtetni engedte, pedig a hivatalos jelentés többnyire óvatos a jövő perspektívájának feltárasában. Hogy az utóbbi rendkívüli hideg időjárás a védelem nélkül maradt vetésekben mekkora pusztítást végzett, azt most még megállapítani nem lehet, de következtethetünk azokból a tájékoztatásokból, amelyekkel a Köztelek-en fentjárt gazdátársaink szolgáltak és amelyekből kitűnik, hogy különösen a Felvidék azon része, amely „Tótság“ néven ismeretes és magában foglalja Pozsony, Nyitra, Bars vármegyéket, tehát az ország legtermékenyebb és legbetterjesebb gazdálkodást folytató vármegyéit, máris sokat szenvedett a szigorú téli időjárástól.

Az argentinai buzakivitel első hónapnak már a vége felé járunk és mindaddig alig került valami Argentinából kivitelre abból a kiűnő buzatermésből, amelyre Európa annyira áhítozik. Az argentinai buzaexportnak ez az elmaradása annál jelentősebb, mivel a délamerikai termelők más esztendőben már jóval az aratás előtt is eladták termésüket, míg az idén az eladástól ugyszólván teljesen tartózkodnak. Ez arra vezethető vissza, hogy a termelők saját értékük és pedig világgazdasági értékük tudatára ébredtek és önállósították magukat megfelelő szervezkedéssel az európai és északamerikai kihazsnálás ellen. Az idei gabonaártekésítési időszakban a délamerikai termelők mindenesetre megmutatták, hogy ők az eladással várni is tudnak, nincsenek eladási kényszerhelyzetben, amit a jövőre nézve jó lesz emlékezetben tartani.

A gabonapiacz eddigi fejlődését az észak-

Szivattyuk és Mérlegek különleges gyár **GARVENSWERKE,** WIEN, II., Handelsquai No. 130. Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

amerikai piacok mozgalmas üzletmenete és erős spekulációja irányította és irányítja még mindig. A chikagói májusi buzaérdekltség a helyzet ura, ez pedig most hausse-diktál és az uralmat az argentinai tartózkodás nagyban elősegíti. Hogy mennyire szilárd a világ gabonapiaczi áralakulása, kiténik a következő összehasonlításból, amely a január hó 18-iki és 25-iki árjegyzés közti áremelkedést tünteti föl métermázsankint fillérekben:

Buza:			
Budapest loco	50	Páris jan.	50
Budapest apr.	52	Odessa loco	31
Newyork loco	34	Buenos-Aires	31
Chikagó máj.	25	Berlin máj.	50
Liverpool márcz.	25	Berlin jul.	56
Mannheim loco	30	Berlin loco	59

Tehát a világ összes nagyobb gabonapiaczi erősen szilárduló irányzatot követnek és ebben az árszilárdulásban a berlini és a budapesti jegyzés a legerősebb. Németország az idén buza-és rozskivitelével rendkívül megcsappantotta gabonakészletét. A nálunk uralkodó áruhiány nagysága pedig megítélhető abból, hogy piacra ugyszólván semmi gabona sem kerül, a malmok pedig éppen az áruhiány miatt oly üzemenkorlátozást terveznek, hogy július hó végéig hetenkint csupán három napon keresztül dolgoznak. Az áruhiány nemcsak a budapesti gabonapiacra szembetűnő, de a vidéki gabonaközpontokban is, ahol a buzát budapesti paritáson felül is vásárolják.

A nemzetközi pénzpiacot általában üzletelenség és a vállalkozási kedv hiánya jellemzi. A legerősebben Németországban nyilatkozik ez meg, ahol az ipari tevékenység erős megszorítása, a kereskedelem és forgalom terén beállott pangás valóságos pénzbeségét idézett elő, mivel a pénzkínálattal tetemesen felülmúlja a pillanatnyi szükségletet. Különleg ez a körülmény a magánkamatlábnak tíz százalékra való csökkenésében talál kifejezésre, aminek hatása alatt a birodalmi bank rátájának negyedfel, sőt három százalékra való közeli leszállhatását várhatnánk. Az egy esztendő előtti helyzethez képest, amidőn az Amerikából átsapott válság hullámai éppen a német birodalomban emelkedik a legmagasabbra, mindensetre nagy változás ez!

Angolországban a nemzeti termelés szükségletei szívják fel a szabad tőkefölöslegeket s talán ez a magyarázata, hogy az orosz kölcsön londoni jegyzése oly váratlanul nagy kudarcot vallott. Viszont Franciaország kis- és nagytőkései ezúttal ismét a doztakészen siettek legnagyobb adósuk az orosz politikai szövetséges segítségére s nagy kamatozást ígérő új orosz járadékok kedvéért jelentékeny mennyiségű más külföldi, így többek között magyar járadékot is dobtak piacra. Egyidejűleg a francia nemzeti bank aranykészlete mintegy 36 milliárdra emelkedett, tehát oly magas összegre, aminővel fennállása óta még sohasem dicsekedhetett. Az amerikai piacon a Taft megválasztását követő rövid fellendülést újabb stagnáció váltotta fel, ami ugyancsak nem bizonyít a kereskedelmi és ipari konjunktura várt kedvező változása mellett.

A vállalkozások iránt még bizalmatlan sok főös tőke természetesen magas kamatozású, biztos elhelyezést keres és ez magyarázza meg a magyar kincstári utalványok kibocsátásának nem is remélt nagy sikerét. Koronajáradékaink és zálogleveleink visszaözlönnek a külföldi piacok-

ról, de hatodfélszázalékos kamatozást nyújtó rövid lejáratú kincstári utalványainkon kapva kap a jól számító külföldi tőke is, úgy hogy a magyar kormány szükségelte összeget négy-szeresen tuljegyezték és Ausztrián kivül Németország, Belgium, Németalföld, Angolország, Franciaország, Olaszország és Svájc is jelentékeny részt vett a jegyzésben. Erre való tekintettel a Magyar Általános Hiteibank s a Rothschild-csoport könnyűszerrel gyakorolhatta a magának biztosított opció jogot a kölcsön még hátralevő összegére nézve s a kibocsátás teljes sikerét immár bizvást megállapíthatjuk.

Mindaz azonban korántsem változtat a kormány e hitelműveletéről multkor kimondott véleményünkön s bármennyire örülhetünk is a kétségtelen pillanatnyi sikernek, egyúttal nem mulaszthatjuk el nyomatékos kifejezést adni ama kívánságunknak, vajha a mostani drága kincstári utalványaink iránt megnyilvánuló élénk érdeklődéssel akkor is találkozhatnánk, ha majd alkalmasabb időpontban függő államadósság helyett ismét járadék kibocsátásra gondolhatunk. A kincstári utalványok tuljegyzését tehát csak mint a külföldi tőke visszatérő érdeklődésének és bizalmának első örvendetes jelét köszönjük — jobb jövő reményében.

Minduntalan olvasunk a lapokban a tőzsdetanács köréből kiszivárgó híreket a fölől, hogy kik lesznek valószínűleg a tőzsdetanács új tagjaiul megválasztva. Tavaly ilyenkor komolyan emlegettek néhány nevet, amelyek azt jelentették volna, hogy a mezőgazdasági érdekkör ünnepélyes bevonulását tartja a tőzsdetanács ülésstermébe. Az idén ezekről a nevekről nem suttog senki. Vajjon mi lehet ennek az oka? A tőzsdetörök hidegülték el, avagy a gazdák nem akarnak érdeklődni? A hallgatás mindenestre szomorú jelenség, mert arról tesz tanulságot, hogy a mindkét részről annyira kívánatos közeledés vagy nem akar megindulni, vagy megindult, de máris elakadt. A tőzsdén eredeti rendeltetés szerint a mezőgazdák is helyet kellene foglalni, van is ott egy csonó földbirtokos, de az tulajdonképpen mind kereskedő, aki a kereskedés útján szerzett vagyonából többek között földbirtokot is vásárolt. A tőzsdének érdekében állana az exkluzivitásnak minden gyanúját magáról elhárítani és a mezőgazdasági érdekek képviseletének tárt ajtókat kinalni. Ha mulasztásról lehet szó, be kell valanunk, hogy viszont a gazdák sem teszik meg azt, amit érdekük diktál. A tőzsde alapszabályainak értelmében belépésüknek semmi akadály nincs és ők mégse sietnek tért foglalni s meguknak az őket illető befolyást biztosítani. Ezen a dolgon komolyan kellene gondolkodni és a gazdák invázióját tervszerűen megszervezni. Nem kell ehhez semmi egyéb, mint egy kis vállalkozási szellem.

A tőzsde reformja még mindig késik, de bármi hirtelenséggel va ósulna is meg, hatásai nem érhetnek föl annak a változásnak az értékével, ha a gazdák helyüket a tőzsdén elfoglalnak és befolyásukat érvényesítenék.

A pénzügyminiszter a képviselőház január 20-iki ülésén egy interpellációra adott válaszában kijelenté: „Hogy a készülő bányatörvényjavaslatban a köszönetkérdés tekintetében és általában az állam részére fenntartandó bányajogostványok tekintetében messzebb óhajt menni, mint az eddigi tervezetek mentek.” Ez a miniszteri nyilatkozat arra enged következtetni, hogy

az új bányatörvény tervéből talán mégis lesz már ebben az éraban is valami. Itt a legfőbb ideje, mert bányajogunk alapját még mindig az 1854. évi császári patens képezi. Eltekintve ennek közjogi helytelenségétől, a bányatörvény anyagi rendelkezései is elavultak és bizonytalanok. Az intézményt az élet már sokszorosan túlhaladta és olyan követelményekkel lép elébe, amelyeknek ez megfelelni nem képes. Sürgőssé teszi az új bányatörvény megalkotását az is, hogy Ausztriában egy ilyen új törvény készülőben van.

Két szempont az, amely minket ez ügyben legjobban érdekel s amelyre a tervezőknek különös figyelmet kell fordítaniok. Az egyik az, hogy a földtulajdonosok jogai kellő oltalomban részestüljenek, a másik az, hogy az állam befolyása és ellenőrizeti joga kellőleg biztosítsák, különösen abban az irányban, hogy hegyzáratok és szénmonopóliumok keletkezését könnyű szerrel meg lehessen gátolni s a meddő spekulációt a versenyből kizárni, nehogy az a termelést egyoldalú érdekek szolgálatában megbéníthassa és a közérdeket károsíthassa.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	225
Mi lesz Szerbiával?	225
Egyről-másról	233
Gazdasági növénytan.	
A burgonya levelfodrosodása	227
Allattenyésztés.	
Orrkarika alkalmazása szarvasmarhánál	227
Allategészségügy.	
A fertőző hüvelyhurut jelentősége és gyógyítása	228
Baromfityesztés.	
A sárga szőrmeházi nyul	229
Talajjavítás.	
Öntöző-berendezéseink eredménytelenségének okai	230
Gazdasági gépészet.	
Egy magyar gyártmányú szártépőről	231
Levélsekreány	231
Vegyesek	234
A hűtőipar és a husértékesítés. — Eljegyzés. — Gyászír. — OMGE. előválasztás és korteskedés. — Új birtokforgalmi statisztika. — Az élelmiszer kereskedés bajai és a vásárcsarnokok. — Új szövetségi törvény? — Szerbia husbehozatala 1908. szeptember 1-től december 31-ig. — Az országos állatkiállításra. — Cse éd bale-ethbiztosítás és a gazdas. — A vajpacz helyzete angol megvilágításban. — Nemzetközi csomagolási hiányos Milanóban. — Új díszabások. — Magyar kolóniák a berlini stb. — Országos állatvásárok. — Gazdasági dátumok.	
Kereskedelem, tőzsde	236
Szerkesztői üzenetek	240

A hűtőipar és a husértékesítés. Párisból írják:

André Lebou volt miniszter elnöklésével a nemzetközi hűtő-iparegyület alapítása ügyében internacionális konferencia nyílt meg, amelyen harminczöt ország delegátusai vesznek részt. A német és osztrák delegátusok azt ajánlották, hogy ne adjanak az egyesületnek oly egészen általános jellegűt. A többi külföldi delegátusok kormányai nevében elfogadták az eredeti alapszabálytervezetet amelynek egyes cikkei csekély módosításokkal szintén elfogadták. Németország és Ausztria delegátusai a végleges döntést fenntartották. A jövő kongresszus helyét illetőleg megvárják a két ország végleges dön-

WEISER J. C.
GAZDASÁGI GÉPGYÁR ÉS
VASÖNTÖDE, MALOMÉPÍTÉSZET
NAGYKANIZSÁN.

Egytetemes aczélekék és ekeszervények. ..
Teljes takarmánykamrarendezések. ..
Szecska és répvágók, darálók. ..
Malmok minden nagyságban. ..
Elsőrangu hazai gyártmány. Tessék árjegyzéket kérni.

tését, mert az angol, olasz, orosz és belga képviselők nézete szerint a kongresszus csak oly országban tartható meg, melynek delegátusai az alapszabályokat elfogadják.

A hűtőipar a husértékesítés szempontjából napról-napra nyer jelentőségében és fontosságában. Nem tudjuk, hazánk részéről vett-e valaki részt a párisi nemzetközi konferencián, de hogy nekünk mint hustermelő államnak érdekünkben áll nemzetközi összeköttetéseket keresni és minden alkalmat fölhasználni arra, hogy a külföld fogyasztó piaczaival kapcsolatba léphessünk és hasonló mozgalmakhoz csatlakozhassunk: afelől kétséget senki sem táplálhat. Nekünk is vannak hatalmas hűtőházaink és ha ezek a fővárosi fogyasztást ellátták, bizonyára sikerrel vállalkozhatnak a kiviteltre is.

Nem mulaszthatjuk el ezzel kapcsolatban egy igen fontos ügyre főhívni a közfigyelmet. A magyar vadászati ügye az utóbbi 3 évizedben hatalmas fejlődést vett, a kis- és nagyvadállomány örvedetesen felszaporodott, úgy hogy a vadhus ma már egyik legjelentékenyebb terméke a magyar gazdaságnak. Nevezetesen nyulban és facsánban produkálunk jelentékeny mennyiséget. Szarvas 10,000 darabon felül kerül évenként lelovásra az országban és a vadhusnak szerepe különösen a fővárosi élelmezésében mégis teljesen jelentéktelen. Különösen a szarvashus potom áron pocskékolódik el, holott azt a fővárosi nép husmizériáinak az enyhítésére kitűnően fel lehetne használni. Az okokkal, amelyek a vadhus helyes értékesítését megakadályozzák, még nem vagyunk egészen tisztában. Ezt a kérdést tanulmányozni kellene és a gátló okok elhárítására közös akciókat indítani, amelyben részt kellene vennie az Országos Magyar Vadászati Védegyeletnek, mint a vadászok ezidőszerint egyedüli érdekképviseleti szervének, a fővárosi hatóságnak, a hűtőházaknak, az OMGE-nek, a vadkereskedőknek és az ezen czikkkel foglalkozó kiviteli vállalatoknak.

Helyes akcióval igen jelentékeny nemzeti jövedelmet lehetne az elpocskékolástól megóvni és értékét megmenteni.

Eljegyzés. Karathnai *Köncey* Béla eljegyezte *Miron* Erzsikét.

Gyászhir. Szotyori *Nagy* János ny. min. tanácsos, az OMGE. régi tagja, f. hó 26-án elhunyt. 31-én helyezik örök nyugalomra a szotyori családi sírboltba.

OMGE. elnökválasztás és korteskedés. A „Termelés” című szaklap egy magasfoku tájékoztatására valló közleményben arról regél, hogy az OMGE. elnökjelölő értekezletén a földmivélsügyi miniszter tisztviselői Bujanovics mellett korteskedtek volna és ez kellemetlen benyomást tett. Ez egyszerűen nem igaz, tisztelt lapíróinkat tehát félrevezették. Korteskedésre alkalom se volt, mert nyomban az ajánlatok után szavazás következett, különösen pedig a földmivélsügyi miniszterium jelen volt néhány magasabb rangú tisztviselőjének magatartását az a tapintatos tartózkodás jellemezte, mire éppen ezek a férfiak szoktak leginkább vigyázni, nehogy szereplésüket félremagyarázzák.

Uj birtokforgalmi statisztika. A kereskedelemügyi miniszteriumban e hó 28-án értekezlet folyt le *Szerényi* József államtitkár elnök-

lete alatt, mely a képviselőház határozata értelmében megejtendő birtokstatisztikai felvételek előmunkálataival foglalkozott. A Haz határozata szerint két irányban fognak adatokat gyűjteni. Az egyik felvétel arra szolgál, hogy állandóan nyilvántartsák a föld tulajdonában beálló változásokat. Ezenkívül azt is kideríteni igyekeznek, hogy 1885 óta a 100 holdon felüli birtokok milyen változáson estek át. A gyűjtés eredménye mindenestre világot fog vetni arra a szomorú kérdésre, hogy 25 év során mi történt a középbirtokokkal. Sajnos, ettől a multha visszamenő adatgyűjtéstől csak hézagos eredményeket várhatunk, mégis mindent el kell követni, hogy a gyűjtés sikerüljön és végre megismertessük a helyzetet. Megjelentek az értekezleten az adatgyűjtés foganatosítását kezdeményező képviselőházi fölgazdasági bizottság több tagja, továbbá képviseltettek magukat a földmivélsügyi, belügyi és pénzügyi miniszteriumok, valamint az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Községi Jegyzők Országos Egyesülete. Az előadói és a belső kérdésekre tartozó tájékoztatás tisztelt az adatgyűjtés foganatosításával megbízandó m. kir. központi statisztikai hivatal részéről *Varga* Gyula kir. tanácsos igazgató és *Hajdu* László miniszteri tanácsos végezték. *Szerényi* József államtitkár a tanácskozást megnyitó beszédében a kérdés előzményeit és fontosságát méltatva, az adatgyűjtési minták tárgyalására tért át. A tervezett minták, valamint az adatgyűjtés foganatosítására vonatkozó kérdések beható megvitatása következett ezután, amelyen *Baross* János, *Semerecsányi* György, *Bothlen* István gróf, *Füdes* Béla, *Lachne* Hugó, *Simonyi-Semadam* Sándor, *Buday* Barna és *Hellebronth* Géza országgyűlési képviselők, *Marschalko* törvényszéki bíró és *Uszkay* Bálint, a Községi Jegyzők Országos Egyesületének elnökeszólalt fel.

Az élelmiszerkereskedés bajai és a vásárcsarnokok. *Ziegler* Nándor, a fővárosi vásárcsarnokok igazgatója, a múlt héten számolt be a vásárcsarnokok 1907. évi működéséről. Megvallja a beszámoló, hogy a termelő árúját Budapesten nem értékesítheti óhajtatásának megfelelő áron és a kicsinyben való árúításban az ár mégis aránytalanul nagy. Elismeri a jelentős, hogy tehető és szakavatott élelmiszerkereskedő osztály nem tudott fejlődni, a vállalkozó kedv lohad, a kereskedői váltakozás egyszerűen csak a pllanatnyi szükség kielégítésére szorítkozik és nincsen lehetőség arra, hogy a kedvezőbb konjunkturák kibaszálásával egészségesebb, rendezettebb élelmiszerkereskedelem fejlődhessek. Az igazgató azt hiszi, hogy mind-ezen a középponti vásárcsarnok kibővítése segíteni fog.

Eme nézetét mi nem oszthatjuk és a mizériák okait egészen más körülményekben sejtjük. Ezek között első helyen áll a hatósági közvetítés szervezetlensége, helyesebben mondva teljes hiánya. Ez az intézmény nálunk esődöt mondott, mert alapjában hibásan, bürokratikus fölfogással és szűkeblűséggel volt megkoncipiálva. A kicsiben való elárúítást nálunk a hibás szervezés egy tökeszegény, uzsorakölesönökkel dolgozó elem kezeibe juttatta s ez egyik főoka egyfelől a drágaságnak, másfelől annak, hogy a termelő sehoggy sem képes

egészséges összeköttetésbe lépni a fővárosi fogyasztással. Ez egyszer nem kellene visszariadnunk a bécsi példától. Csak odaig kell kifáradnunk, hogy példaszertü viszonyokat láthassunk. A fővárosi hatóság nem tehetne a közérdeknek nagyobb szolgálatot, mintha a vásárcsarnokok ügyében a bécsi példát híven lemásolná. A helyi-égek kibővítése szükséges, de csak technikai kérdés és a szervezet alaphibáival nincs összefüggésben.

Uj szövetségi törvény? Kelemen Samu országgyűlési képviselő levelet kapott a közvéleménytől, hogy érdeklődjék a szövetségi törvény iránt, minélfogva Kelemen Samu megindult érdeklődni és mint mandatáriusa ennek az ügynek, egyik parlamenti beszédében szövetségi törvényt sürgetett. A kereskedelmi miniszter ezt a nagyarányu meleg érdeklődést azzal viszonzta, hogy levelet intézett Kelemen Samuhoz, melyben azzal biztatja, hogy a kívánt szövetségi törvényjavaslat legközelebb sorra kerül. Egyelőre azonban csupán újabb szakértekezletet hívnak össze. A legutolsó szakértekezletet ebben az ügyben 1907. évi december hó 30-án hívták össze és nem tartották meg, mert a törvénytervezet meglepetésszerűen ellúnt a napirendről anélkül, hogy ennek okáról a szövetségi élet vezérferfiái csak egyetlen levelező lap útján is értesültek volna. Kelemen Samu nagyarányu érdeklődése most ismét szőnyegre hozza a szövetségi törvénytervezetet, melyre egyébiránt az a jellemző, hogy Kelemen Samut kivéve senkinek se kell.

Szerbia husbehozatala 1908 szeptember 1-től december 31-ig. Ezen rövid négy hónap alatt Belgrádban 3,221 szarvasmarhát és 20,286 sertést vágtak oly czéltől hogy annak husa Ausztria-Magyarországba hozassék. Szerbiából négy hónap alatt behozta 704,447 kg. marhahúst és 2,390,876 kg. sertéshúst, amiből a bécsi piacra 494,586 kg., más osztrák piacokra 10,510 kg.; a magyarországi piacokra 235,351 kg. marhahus esett. A behozott sertéshusból magyarországi piacokon elhelyeztetett 885,511 kg., a bécsi piacon 963,898 kg., egyéb osztrák piacokon pedig 541,467 kg. A szerb hus behozatala a bécsi piac áralakulására nyomasztólag hatott és különösen lenyomta a gyengébb minőségű vágómarha értékét.

Az országos állatkiállításra ujjabban a kevetkező tenyésztők jelentették be állataikat: *Magyar fajta szarvasmarhát:* Vécey László báró, Csegöldi uradalom, Jakabfy Sándor. *Borzderest:* Ujfalussy Lajos, Kohner Adolf dr., Zichy Gyula gróf. *Simmenthált:* Bernrieder József, Deutsch Miksa, Festetich Vilmos gróf, özvegy Jeszenszky Jánosné báróné, Montenuovo Alfréd herczeg, Telesi Gyula gróf. *Bernit:* Eckstein Fülöp, Tallián Béla. *Pingauit és möllthált:* Wenckheim Geiza gróf, Braun Adolf dr. *Piros-tarka tájfajtákat:* Apponyi Géza gróf, a Vas-megyei Gazdasági Egyesület, *Nóri lovat:* Wenckheim Géza gróf. *Belna lovat:* Eckstein Fülöp. *Mangalirza sertést:* Wenckheim Geiza gróf, Pongrácz Jenő gróf, Wertheimstein Alfréd, Gyertyárfy László dr., Wenckheim Frigyes gróf, Pallavicini Ede ögróf, Rózsa József. *Yorkshirei sertést:* Erdős Ottó, Eckstein Fülöp, Oswald Jenő. *Elektorál negretti jukot:* Barchtold Lipótné grófné, Hunyady László gróf. *Hazai fésűst:* Wenck-

Arankamentes

vagy legalább arankamentesíthető

|| kisarankás ||

|| öheré-

|| és

|| magot

vásárol
a legmagasabb áron

Haldek

magnagykereskedése

József főherczeg 3 cs. és kir.
fensége udvari szállítója,
Budapest, V., Bálvány-utca 6.

heim Geiza gróf, Kohner Adolf dr., Herzfelder Jenő. *Hamp-hireit*: Biedermann Rezső baró, Károlyi Lajos gróf. *Friz juhát és keresztesét*: Prohazka Lipót, m. kir. Gazdasági Akadémia. *Rakát*: Gyertyánffy László dr., *Karakul-raczká keresztesét*: Kecskemét th. város közönsége. *Angora kecskét és keresztesét*: Kecskemét th. város közönsége.

Cseledbalesetbiztosítás és a gazdák. A munkas- és cseledegyélpénztár országos szervezése által oly intézmény létesült, mely egy a gazda, mint a cseléd érdekeit fedi. Az a gazda aki az 1900. évi XVI. t.-cz. rendelkezéseinek értelmében — minden egyes cseléde után — a kötelező 120 fillér hozzájárulási díjat előre megfizette, cselédjét munkaközben ért balesetért anyagilag nem felelős, kárpótlással a cseledegyélpénztár tartozik, ha pedig a gazda fizetési kötelezettségének eleget nem tett, nemcsak hogy kárpótlást nem igényelhet, de sérült cselédjének, vagy annak jogutódának ugyanolyan összegű segélyt köteles sajátjából fizetni, mint amily segélytől azok a pénztártól elestek. Az ide vonatkozó törvényes rendeletek már nyolcz év óta állanak fenn s még mindig igen nagy azon gazdák száma, kik elmulasztják a biztosítást, minek természetes következményei perek s végül tekintélyes fizetségek. Felhívjuk tehát ezutón is a gazdák figyelmét arra, hogy *új cselédjeik után járó díjat azonnal, a régeiek után pedig idejkorán fizessék be.*

A vajpiacz helyzete angol megvilágításban. Az angol vajkereskedeleme szaklapja: a „The Grocer”, a vajpiacz helyzetéről a következőket mondja: „A vajpiaczon bekövetkezett árhanyatlanságát érte a kereskedői világot, mivel sokan áremelkedésre számítottak és ezért már ősszel és a tél elején nagyobb arányú bevásárlásokat tettek és a vásárolt vaját a hűtőházakban raktározták, hogy tavasszal bizonyos nyereséggel legyen az eladható. A fogyasztás azonban az állandóan magas vajárak mellett nem emelkedett, míg a vajtermelés kedvező arányú maradt, úgy hogy a hűtőházakban a vaj kényszereladás alá került, amely körülmény egyrészt nyomást gyakorolt a vajárakra, másrészt a nagyban vásárlók számát is megapaszította, mert azok a kereskedők, akik ily módon rosszul jártak, tartózkodók lettek. Az új esztendő csak kevés változást hozhatott a vajpiaczra, bár sokan a szakemberek közül azt tartják, hogy a mai alacsonyabb vajárak mellett a fogyasztás emelkedni fog és ez bizonyos árbeli javulást fog e öidézni. A vajpiacz irányzata szokatlanul lanyha, az árúirtokosok eladásra törekszenek, amely a csekélyebb kereslet mellett nehezebben megy. Lehet, hogy a hidegebb idő beálltával élénkebb üzlet fog kifejlődni.”

Ezeket mondja az angolszaklap, a vajpiaczvilág helyzetéről. Ezzel azonban nem egészen meg egyező a magyar vajpiacz helyzete, mivel nálunk a kereslet máris megfelelő arányú és ez a vajárak hanyatlását eleve is kizárja. Ehhez járul az a rendkívüli szűk takarmánytermésünk, amelynek következménye volt a nagyobbarányú marhaeladás és ebből kifolyó kisebb számú tejelő állatlétszám, másrészt pedig a takarmány drágasága szükségképpen értékbeli gyarapodást is okozott a tejtermékekre nézve.

Nemzetközi csomagolási kiállítás Milánóban. Számos oly termelvényünk van, mely minőség szempontjából kiállja a versenyt bármely más ország produktumával. Gyümölcseink pl. iz, zamatosság tekintetében annyira elsőrendűek, hogy könnyű lenne a konkurrenzia még az olasz gyümölcseivel is, ha a kereskedelmi kívánságoknak megfelelően tudna csomagolni a magyar

termelő. Egészen természetes, hogy törődött, romlott áruval nem lehet a világpiaconok érve nyelülni. Már pedig hiányos, szakértelem nélkül való csomagolásnak bizonyára az lesz az eredménye, hogy az áru hasznavehetetlen állapotban érkezik rendeltetési helyére. Ma már azonban az még nem elégséges, ha a kereskedelmi szokásoknak megfelelően van is csomagolva. Igen lényeges, hogy minden küldemény izlésesen, csinosan legyen összeállítva. Különösen a magyar termelőnek kell miúndt elkövetnie, hogy mindenképpen kifogástalan küldeménnyel jelenjen meg a piacon, mert bizony a külföldön nem valami tulságosan szeretnek bennünket, amit csak a napokban is tapasztalhattunk tőlünk Németországba érkezett egy dohoz romlott vaj révén. Hatóság, publikum összefogott a magyar tejtermékek bojkottálására. Nem szükséges azonban bővebben bizonyítani a csomagolás nagy fontosságát. Felhívjuk ezért a termelők figyelmét a *Milánóban* tervbe vett ily irányú instruktív jellegű kiállításra, mely nem csupán a kész áruk, hanem a félgártmányok és nyersanyagok csomagolásának módjaira is kiterjed E kiállítás megtekintése bizonyára tanulságos lesz azoknak, kik exportra termelnek.

Új díjszabások. A magyar vasuti kötelekforgalomban 1909. évi január hó 1-én II. rész 4. füzet megjelöléssel új díjszabás adatik ki, mely közvetlen díjtételeket tartalmaz magyar vasutak állomásairól *Budapestre* szállítandó élő állatszallítványokra s mely által az 1904. évi június hó 1-től érvényes hasonló című díjszabás pótlékaival együtt egyidejűleg hatályát veszti. Ebben a díjszabásban benfoglaltatnak a magyar magán- és az összes magyar helyi érdekű vasutak állatrakodásra berendezett állomásairól *budapesti* állomásokra szóló előállatdíjtételek. A magyar vasuti kötelekforgalomban 1908. évi szeptember hó 1-től érvényes II. rész 5. füzetéhez (*csukorrépadíjszabás*hoz) 1909. évi január hó 1-én az *I. pótlék* lép hatályba, mely *Nagytenk, Szered és Szerencs* állomásokéra szállítandó *csukorrépa*, valamint a megfordított irányban szállítandó *répaszlet- és mérsziszop*-küldeményekre tartalmaz újabb közvetlen kedvezményes díjtételeket.

Magyar komlóminták a berini nemzetközi sörárpa- és komlókiállításán. Ily cím alatt a „Köztelek” 5. számában január 16-án egy apró közlemény jelent meg, melyben azonban az első díjat nyert komlóminták pontírozása tévesen volt megjelölve. Nevezetesen az volt jelezve, hogy Nagyláng—Csősz 52, Illyefalva 51, Kiszács 48, Segesvár 41 pontot kapott, holt valójában Segesvár 49 $\frac{1}{2}$ pontot, Kicsász pedig 46-ot kapott.

Országos állatvásárok. Nagyobb jelentőségű országos állatvásárok a vásárlatók hatóságoktól beérkezett jelentések szerint *február* havában a lapunk mult (9.) számában köölteken kívül még a következő helyeken tartatnak:

Homonnán február hó 3-án: Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából. *Tavalyi* f.-hajtás és eladás t. szarvasmarhából 1071—314, lóból 277—96.

Körmenden február 8-án: Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából. *Tavalyi* felhajtás és eladás t. szarvasmarhából 1186—540, lóból 219—80.

Hátszegen február 11 és 12-én: Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából, lóból és sertésből. *Tavalyi* felhajtás és eladás t. szarvasmarhából 3718—1017, lóból 286—31.

Szászvágyon február 11—18-án: (11—13 ló-vásár, 14—18 szarvasmarhavásár.) Legnagyobb felhajtás remélhető lóból és szarvasmarhából. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. és t. szarvasmarhából 5303—2601, lóból 675—255, sertésből 209—123.

Dicsőszentmártonban február hó 26—28-án: Legnagyobb felhajtás remélhető fehér erdélyi fajmarhából (3000), bivalyból (400). *Tavalyi* felhajtás és eladás m. szarvasmarhából 832—125, lóból 38—4.

Gazdasági dátumok. Nemzetközi tejgazdasági kongresszus és kiállítás Budapesten 1909 június 6—10-ig. A kiállításra a nevezések 1909 márczius 1-ig intézendők a főtőkári hivatalhoz (Budapest, V., Vigadó). A kongresszus tagjául való jelentkezés határideje május 1.

Gazdasági előadások Sopronban a helyőrség részére január 8-tól február 25-ig.

Földmívelésügyi miniszterhez intézendő pályázat határideje egyéves méncsikók eladása tárgyában február 1.

Gazdasági előadások Pozsony vármegyében január 3-tól megszakításokkal április 25-ig.

Borkezelési tanfolyam kisbirtokosok és vinzellérek részére Budafokon február 1-től február 14-ig.

Gazdasági előadások Abauj-Torna vármegyében 1909 január 17. és 24-én.

Országos tenyészállatkiállítás Budapesten jun. 6—10. A résztvevők bejelentési határideje február hó 25.

Tenyészszarvasmarhavásár Nagyszébenben január 29. és 30-án.

Gazdasági előadások a kassai honvédegyalozred altisztjei számára január 19-től márczius 25-ig minden kedden.

A m. kir. földtani intézet segédvegyészi állására való pályázat határideje február 10.

„A góbé a gazdaságban”. Humoros gazdasági tárcák. *Második olcsó kiadás.* Ára füve 1 kor. Utalványon megrendelhető Péterfy Tamás írónál. Budapest, IX. ker., Köztelek.

Jubileum. A napokban ünnepelte meg *Homn* Henrik, az Oberurseli motorgyár művezetője a gyárban eltöltött 25 éves jubileumát, mely alkalmából az igazgatóság részéről hű szolgálata fejében kitüntetésben részesült. Bumenthal vezérigazgató buzdító beszéd kíséretében adta át a hivatalnoki kar és a szerelők értékes ajándékát. Este a jubiláns tiszteletére bankett volt.

Parcellázások jutányos és gyors keresz-tülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintéze e” üzletműködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkedést, mert is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kivanatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendőket ellátásáról a helyi kiválmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kivanatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségreszesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adhatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

Használja a **KRIEGNER-FÉLE REPARATOR-t**
RHEUMA, CSUZ, KOSZVÉNY, SZAGGATÁS, NYILALÁS, hasogatás, deréktájás, hátfájás és csontfájdalom stb. esetekben.
Nagy aranyéremmel lett kiűntetve e szor
 Ne tévessze össze ezen készítményt holmi silány sóborszesz készítményekkel. A Szt. Rókus kórházban eszközölt kísérletek alkalmával 136 eset közül 129 esetben teljes gyógyulást eredményezett.
 Kapható a **KRIEGNER-FÉLE MAGYAR KORONA GYÓGYSZERTÁRBAN BUDAPEST, VIII. kerület Kálvin-tér, 4.** Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona. 10 korona értékű küldemény bermenve.

Tavaszi szántást gőzekével bárhol vállal: Bordács Tamás, Kis-ujszállítás.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. Az időjárás ismét téli jellegű lett. A néhány nap óta éjjelenként 8-10 fokos fagyok vannak, ami napközben sem sokat enged. A vetésekre, melyek teljesen hótakaró nélkül szükkőködnek, ez a kemény hideg kedvezőnek éppen nem mondható.

Baja. A napokban beájtott nagy fagy ma néhány fokkal engedett. A gazdaságban kevés a munka.

Debreczen. Az időjárás erős száraz hideg.

Győr. Az időjárás 4-8 fokos hideg. A gazdasági munkálatok szünetelnek.

Kaposvár. Időjárás száraz és hideg. A hótakaró a vetésről részben leolvadt.

Léva. Az időjárás nagyon hideg, éjjel erős fagyokkal, nappal gyöngy napfényvel, jó hótakaró borítja a határt, kibontani sok kárt okozhatna az erős hideg.

Losonez. A vetések hó alatt, a fagy tartós.

Miskolc. A múlt héten elég kellemes enyhe téli napok voltak, bár nem havazott. E héten azonban majd minden nap 15-18 fokos a hideg, mely délután csak kevéssé enyhül.

N-Kanizsa. Erős téli idő állt be. 6-8 fok C. hideg-
gel és semmi hótakaró nincs a mezőn. A gazdák fellik a k-sei vetéseket.

N-Szt-Miklós. A vetéseknek semmi hótakarójuk nincs, az egyre fokozódó fagyok miatt a gazdaközönség fölötté-
g aggódik, hogy a gyenge vetések ezt a szokatlan erős telet hátrány nélkül nem bírják el.

Nagyvárad. Pár nap óta erős, száraz hideg idő van. A gyenge vetések különösen a ritkább földekben sok szenvedésnek vannak kitéve.

Nyíregyháza. Állandóan száraz és 8-13 fokos hideg. Gsekély trágyahordáson és dohánymunkán kívül minden gazdasági munka szünetel.

Nyitra. Az időjárás igen zord. Állandóan 12-14 fok hideget mutat a hőmérő. Tegnapelőtt egy kevésbé hava-
zott, de ez gazdasági szempontból szóba sem jöhet. A vetések hótakaró nélkül léven, a jövő képe igen kétségbe-
ejtő. A mezőgazdasági munkálatok szünetelnek.

Sopron. Az állandó nagy hideg folyton tart és a vetésekben nagy károkat okoz, mivel hótakaró nélkül vannak.

Szatmár. A hó elment, időjárás állandóan száraz, kemény, nagy hideggel, amely azonban még a vetések-
nek eddig nem ártott, mert napközben sem melegszik fel az idő, tu ságosan s így az abnormálisan változó hő-
mérsék még reméltette meg a gyökérzetet átcsát.

Szolnok. Időjárás erős hideg.

Temesvár. Az idő száraz hideg.

Temes megye. Buzsáki járás. A vetések állása ki-
elegendő. **Deltai járás.** A korábbi hótakaró alatt a még ki-
nem keit vetések is kikeltek, most azonban az éjjeli fagyok és a nappali meleg igen káros hatásuk a veté-
sekre. **Központi járás.** A hónapközi száraz fagyok ártal-
mára voltak a vetéseknek. **Lippai járás.** A vetések fej-
lődése kielégítő. **Vinai járás.** A szükséges téli hótakaró a hó elején meg volt, később azonban olvadásnak indult és így féő, hogy az erősebb fagy káros hatását érez-
tetni fogja a vetésekkel.

Verscez. Kemény fagyos időjárás után ugylátszik, hogy havat lapunk.

Zenta. A gazdasági munkálatok szünetelnek. Pár nap óta 8 fok hideg van.

NYILTTÉR.)*

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetet-
lenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük
a kapásnövényeknek, heréféleknek és ré-
teknek, úgy az árpanak és szőlőnek. Külö-
nösen szegények káliban a homok- és tö-
zegtalajok es feltétlen szükséges azoknak a
káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a
foszforsav és nitrogénnel való trágyázás semmi
körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg
legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink
között leginkább a 40%-os kálisos bir jelentő-
séggel, miután abban a tiszta káli, vagyis a kiló
százalékát, a kisebb szállítási költség miatt leg-
olesőbban vásárolhatjuk,
A kálitrágyák alkalmazásáról a

Kálisvindkátus mezőgazdasági tájékoztató Irodája

Budapest, VIII., Üllői-ut 38. I. emelet
(József-körut sarok) díjtalanul és
kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást
és érdeklődőknek az erre vonatkozó
szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre
bocsátja.

*) E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJU AUKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, neve-
zetesen július és okt. hónapokban tartatnak meg

Az aukciókra felkötött és „Gyapjuárverések
Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti
teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények
MÁV. Összes vonalán tetemes díjkezdvevény-
ben, valamint logyes raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és minden-
nemű felvilágosítással szolgál

Magyar
Általános Hitelbank
Áruosztály—Gyapjuárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

Megjelent!

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN
az O.M.G.E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára
szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár
1909. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” tizen-
ötödik évfolyama teljesen átdol-
gozva két kötetben jelent meg. Az
első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár,
amely a naptári részt, a jegyzéknaplót
és a vásárok jegyzékét tartalmazza;
a második kötet, amely szakközlemé-
nyeket tartalmaz. — A „Köztelek
Zsebnaptár” két kötetének ára
O. M. G. E. tagoknak és a „Köz-
telek” előfizetőinek bérmentes kül-
dással 4 korona.

Megrendelhető a
„KÖZTELEK”
kiadóhivatalában
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabona-
osztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonatözsdeéről.
1909. január 29.

Néhány ezer mázsa buza kelt el 5 fillérrel olcsóbban
mint tegnap.
Rozsból néhány vagon került forgalomba változatlan
irányzat mellett 19-65 K-ig Budapest paritásában.
Árpa szilárd.

Tengeri 10 fillérrel drágább.
Zab keresett, kevés árú érkezik. Árak 17-60 K-ig
jegyzetelték ab Budapest.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm 80 k. 26 K. 70 f., 100
mm. 79-2 k. 26 K. 65 f., 100 mm. 79 k. 26 K. 70 f., 100
mm. 77 k. 16 K. 10 f., 100 mm. 76-5 k. 26 K. 30 f., 100
mm. 77-5 k. 26 K. 30 f., 100 mm. 76-5 k. 25 K. 30 f.
űszkös.

Pestvidéki: 200 mm. 79 k. 26 K. 70 f., 150 mm. 77-5 k.
26 K. 20 f., 100 mm. 76 k. 26 K. 10 f.

Fejérmegyei: 100 mm. 78 k. 26 K. 40 f., 200 mm.
78 k. 26 K. 35 f., 100 mm. 78 k. 26 K. 23 f., 500 mm.
77 k. 25 K. — f.

Felsőmagyarországi: 4-0 mm. 75 k. 25 K. 80 f.

Bácskai: 300 mm. 77-5 k. 26 K. 40 f., 200 mm. 77 k.
25 K. 20 f. űszkös.

Dunai: 100 mm. 77 k. 25 K. 55 f. rozsos.

Mezőturi: 500 mm. 80-2 k. 26 K. 90 f.

Rozs: 300 mm. 19 K. 65 f., 100 mm. 19 K. 60 f. kpí.

Zab: 100 mm. 17 K. 60 f., 100 mm. 17 K. 40 f., 100
mm. 16 K. 70 f., 100 mm. 16 K. 20 f. kpí.

Határidőárak.
(Déli zárlat.)

Buza 1909. áprilisra	25-32 K.
„ 1909. októberre	21-60 „
Rozs 1909. áprilisra	20-04 „
„ 1909. októberre	18-08 „
Zab 1909. áprilisra	17-20 „
Tengeri 1909. májusra	14-56 „
Repeze 1909. augusztusra	— „

**Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-
utca. 1909. év január hó 29-én. A székesfővárosi vásár-
igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)**

Felhozott a szokott közlegekből 105 szekér réti
széna, 20 szekér muhar, 16 szekér zsupszalma, 26 szekér
alomszalma, — szekér takarmányszalma, 17 szekér
tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna,
— zabosbukkony, köles stb.), 500 zsák csecska.

A forgalom igen élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna
86-1040, muhar 1000-1050, zsupszalma 600-680,
alomszalma 500-660, takarmányszalma —, köve
tengeriszár —, egyéb takarmány —, zöld luczerna
980-1000 köles —, sarju 960-1000, szalmacsecska
640-660 Összes kocsiszám 189. Összes súly 226 800 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának
jelentése a „Köztelek” részére.)

A beállott hideg időjárás folytán a vetőmag-zükség-
let beszerzése nem történt oly nagy mértékben, mint
az előző hetekben, aminek hatása alatt a magüzlet
esendesebb mederbe terelődött.

Lóheremag irányzata változatlan. Olomzáróit mag to-
vábbra is élénk kereslet tárgyát képezi, ajánljuk azon-
ban, hogy a gazda mindenkor határozottan követelje
meg a magyarországi vetőmagvizsgáló állomás olom-
zárát, mert az osztrák plomb az arankvizsgálatok ottani
enyhe kezelése folytán nálunk értékét elvesztette.

Luczerna esendes irányzatot követ.

Bukkony, baltacsim, fűmagok árai a nagy kereslet
folytán emelkedtek.

Nyersárnért az árak 100 kg-ként a következők:

	korona
Lóheremag természetű aranka mentes	144-150
„ nagyarankás	110-120
„ arankamentesítésre alkalmas	123-142
Luczernamag szép sárga színű	126-140
„ kereskedelmi áru	110-120
Biborheremag	38-40
Muharmag	17-18
Vörös köles	14-15
Baltacsimmag	43-43 ^{1/2}
Bukkony	23-24

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának
jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A zsiradéküzlet az utolsó jelentési idő-
szakban szilárd irányzatú volt. Az állandóan emelkedő
sertésárak tartózkodókká tették a termelőket s ennek
következtében a disznószírt 1-2 K-val magasabb
árakat érthettek el. A szalonna ára szintén tartott volt.
A forgalom, az idénynek megfelelően, rendez mederben
mozgott.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru,
nagyobb, kocsirakományok vételénél,
nehéz minőségű — — — — — 109-110 K.
Könnyebb minőségű — — — — — 103-104 „
I. r. pestvárosi disznószír, nagy hordókban 136-137 „
I. r. perzselt (paraszt) szalonna — — — — — 111-112 „
100 kg-ként minden levonás nélkül.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1909 január 29-én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben					Élősúly mm. koronákban							
											marha-hus	borjúhus	sertés-hus		birka-hus	marha-hus	borjúhus	sertés-hus					
						100 kilogrammonként korona értékben										I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Arad	24.40	18.00	14.40	15.60	12.20	6.50	7.00	320	—	10.00	144	136	180	140	168	152	200	55	45	65	50	85	70
Baja	24.80	19.20	15.40	15.60	12.50	—	—	240	200	6.00	112	104	132	124	108	100	72	50	48	124	116	98	94
Balassa-Gyarmat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	25.00	18.00	15.00	15.00	13.20	7.00	8.00	400	280	10.00	128	104	160	120	160	140	72	70	60	80	72	104	92
Eszék	24.20	21.10	—	18.20	14.00	10.00	12.00	240	220	10.00	136	104	160	143	140	132	—	60	50	94	88	104	90
Győr	25.20	19.00	16.40	17.40	14.80	8.00	6.00	230	240	10.00	158	136	180	160	144	136	—	76	64	100	92	110	90
Kaposvár	24.40	18.80	17.00	15.60	14.40	7.50	7.00	220	—	6.00	144	132	160	150	122	120	90	72	62	82	76	102	—
Kassa	25.00	19.00	16.60	15.00	15.00	5.20	6.00	300	—	9.00	112	100	120	110	120	110	—	58	54	68	64	68	64
Léva	24.40	19.50	16.60	16.60	16.00	7.00	8.00	280	200	9.00	112	104	144	130	140	130	—	70	62	76	64	100	86
Losonc	24.60	18.60	16.60	16.60	15.60	7.50	8.50	200	160	14.00	112	104	144	128	136	120	—	72	58	90	80	124	110
Miskolc	24.40	19.00	15.20	16.40	14.00	—	6.40	250	220	10.20	118	96	152	144	144	136	—	—	—	92	90	112	108
Nagybecskerek	24.40	19.00	15.40	15.60	12.20	10.00	9.00	304	250	6.50	120	112	160	144	144	136	64	58	50	92	88	92	88
Nagykanizsa	24.60	19.40	15.80	15.60	14.90	7.40	7.80	280	260	10.00	156	130	180	144	148	138	80	84	90	90	78	100	88
Nagyszéhen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyszentmiklós	24.60	18.60	14.60	14.60	12.60	9.00	9.50	240	200	10.50	112	103	144	—	120	—	80	58	55	80	70	85	80
Nagyvárad	24.40	18.60	15.60	16.00	12.50	7.00	7.00	320	200	8.00	104	88	160	140	144	136	72	80	50	—	104	96	—
Nyíregyháza	22.70	18.40	15.20	16.20	12.70	7.60	7.80	220	—	9.00	134	118	136	120	130	128	94	60	52	80	60	118	112
Nyitra	24.00	20.00	16.00	15.00	14.50	8.00	7.00	280	200	10.00	120	112	128	120	136	124	84	80	56	80	70	120	100
Pancsova	24.00	—	14.40	15.20	12.60	10.00	12.00	280	260	10.00	112	104	160	140	128	120	68	56	48	90	88	90	80
Pápa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-A.-Ujhely	24.00	19.80	15.40	16.00	14.40	5.60	6.00	260	200	10.00	112	104	136	128	136	104	—	—	—	80	76	88	84
Sopron	24.40	19.50	17.20	18.70	17.20	8.00	8.00	200	230	9.00	154	134	256	163	186	154	—	96	76	94	84	98	80
Szatmár	24.00	18.80	14.00	14.60	14.40	5.60	5.80	230	220	8.00	120	112	152	144	136	128	—	—	—	—	—	—	—
Szombathely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	23.80	—	13.90	14.10	13.60	10.00	8.00	220	200	8.00	104	96	92	80	140	—	80	56	—	62	—	86	—
Temesvár	24.50	18.00	14.80	15.00	12.70	7.00	6.00	240	200	10.00	128	112	168	158	148	142	—	80	65	90	—	100	—
Uj-Arad	24.20	17.90	14.30	15.50	12.10	6.00	6.50	300	—	9.00	104	98	144	120	136	120	—	50	40	60	45	80	65
Versecz	24.50	20.00	15.00	18.00	12.40	7.00	9.00	300	—	8.00	88	—	160	—	136	—	70	72	60	110	—	100	—
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zenta	24.66	19.60	14.80	15.80	13.60	9.00	9.00	300	240	10.00	100	90	120	100	120	116	100	64	52	100	90	100	84

Nemzetközi gabonapiacz 1909. január 27-től 1909. január 30-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Manheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odesza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago	
Buza	29	26.45	20.84	27.90	25.20	26.25	21.78	20.48	—	—	17.34	19.25	Április	25.48	20.32	25.86	21.98	17.96
	28	26.45	20.84	27.90	25.20	25.96	21.84	20.44	—	—	17.34	19.25	Május	—	20.05	25.26	22.56	19.86
Rozs	29	20.10	—	20.70	20.50	20.06	15.66	—	—	—	—	15.71	Április	25.58	20.13	25.36	21.94	17.96
	28	20.10	—	20.70	20.50	20.06	15.66	—	—	—	—	15.71	Május	—	19.94	25.18	22.46	19.84
Zab	29	18.00	—	18.70	17.30	20.65	—	—	—	—	—	—	Április	20.12	—	20.72	15.84	—
	28	18.00	—	18.70	17.30	20.65	—	—	—	—	—	—	Május	—	—	20.44	16.12	—
Tengeri	29	14.10	14.11	16.50	17.10	20.06	—	18.86	—	—	—	—	Április	20.18	—	20.88	15.74	—
	28	14.10	14.11	16.50	16.90	20.06	—	13.68	—	—	—	—	Május	—	—	20.58	16.12	—
Árpa	29	17.10	—	20.10	20.50	23.01	—	—	—	—	—	—	Április	17.26	—	19.88	—	—
	28	16.90	—	20.20	20.50	23.01	—	—	—	—	—	—	Május	—	—	19.36	—	—

Jegyzet: 1) Red winter II.
2) febr. 3) márcz.—jun. 4) Julius.

Isztálló, Magtár
és mindennemű Gazdasági épületfedőmet
a legelőszobák Tűzbiztos és Brókké tartó Vashatárból
építetnek. Terveket, költségetteket ingyen készít: **RELLA N. és**
monkaácsosa
Budapest, IX., Dohy-ut 25.
Telefon 89-77.
Országos kővel szabottas
aromatizált és tarkó
fűvel, reszelt
fűvel.

Szeszüzet.

A szeszüzletben e héten az üzletmenet valamivel élénkebb kereslet mellett kielégítő volt és a szeszáruk a legutóbbi zariatjegyzés szerint záródnak.

Elért finomított szesz nagyban adózva 177 50-178 50 K., adózatlanul 58 50-59 50 K. helybeli finomítottól, míg ellenben másodkézből és vidéki finomítottól 1-1 50 K. volt ajánlva azonnali és januári szállításra.

Élesztőszesz adózva 176 50-177 korona, adózatlanul 57 50-58 koronáig kelt el.

Denaturált szesz hordóval együtt 50 50-51 koronáig kelt el nagyban és 1 K.-val drágábban kicsinyben.

Mezőgazd-sági szeszgyarak részéről kontingens nyersszesz 53 K.-ig volt ajánlva fix árában és 2-2 50 K. jegyzésen alól azonnali és kampányi szállításra.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 54 50-55 50 K. Bécsi jegyzés --- K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

Table with columns for 'nagyban' and 'koronákban' showing prices for 'Kontingens nyersszesz', 'Finomított szesz adózva', 'Élesztőszesz adózva', 'Nyersszesz adózva', and 'Denaturált szesz'.

(Az adózott szesz a 20 korona pótdával együtt értendő.)

Fa- és erdőtermékek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erdészeti és fakereskedelmi osztályának jelentése.)

A fenyőüzlet, mint rendszeren az év elején, most is kissé meglehető, de nem oly mértékben, mint más években. Mindazonáltal egy kis javulást kell konstatálnunk, mely onnan eredt, hogy a messzinyi fő drengés által súított vidékek részére mintegy 2000 kocsi rakomány III. és IV. osztályú fűrészáru vásároltatott és miután halmomás szerint ezen famennyiség ideiglenes barakkok építésére szolgál, feltehető, hogy a végleges építkezések alkalmából nagyobb mennyiségű áru fog Olaszországba exportáltni.

Kemény fákban még mindig pang az ület Kúföldi kereslet esetén hiányzik, a helyi földi fogyasztás is csekély. Szőlőkarók keresettek és jó árákon vétettek. Tuzsfa ellenben, dacára a bosszu és hideg télnek, elhanyagolt és ára valami el hanyatott.

Lulza gőzmalom r.-t jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1909 január hó 28-án. Netto-árak 50 kg.-kint Budapesten, elegysúly tiszta súlyként, szákosztul. Kötellezettség nélkül.

Table with columns for 'Szám' and 'Ár K.' showing prices for '7 1/2', '7 3/4', '8', 'Korpa', 'F.', 'G.'.

Table with columns for 'Rozsliszttárak' and 'K.' showing prices for '0', '0/1', 'I', 'WR', 'II', 'II/b', 'III', 'IV'.

Liszt, őrlemény és abraktermények.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete őrlőtermény-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-kint Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, szákosztul.

Table with columns for 'Szám' and 'Ár K.' showing prices for '7 1/2', '7 3/4', '8'.

Table with columns for 'Rozsliszttárak' and 'Szám' showing prices for '0', '0/1', 'I', 'WR', 'II', 'II/b', 'III'.

A főbbi abrakterménycikkek árai a következők voltak Budapesten szákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-kint.

Table with columns for 'Finom korpa', 'Goromba', 'Rozskorpa', 'Árpadara és árpadercze', 'Malomkonkoly', 'Budapesti gyári repceporgácsa', 'Derby melasse ab Halvan v. Pozsony'.

Table with columns for 'Száritott moslék', 'Malátacsira', 'Száritott répaszelet', 'Szörplé', 'ab cukorgyár', '8-as számú takarmányliszt'.

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásáresarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1909 január 29 én.

Az irányzat legtöbb cikkben változatlan. Tojás nagyobb hozatalok mellett olcsóbb lett.

Mai árak:

Huzamfélék: vidéki marhacsis határja 116-130 K. eleje -84-1- K., vaski borjú bőrkén, boszra: márv. súlytevónás nélkül 1-120 K., helybeli borjú hus 132-140 K., sertés-hus szalonnával 120-124 K., lehuzott sertés 124-132 K., szalonna friss 122-128 K., szalonna sózott 120-128 K., szalonna füstölt 136-140 K., olvasztani való 128-132 K., haj 122-128 K., sertészsír 140-144 K. kg.-ként. Füstölt-hus (vidéki) kg.-ja 150-160 K., hazai sonka 180-2- K., szalámi magyar 3-320 K., szalámi nyári 120-140 K., bárány párja --- K.-ig.

Vad: Óz 140-140 K., szarvas 080-084 K., vaddisznó -80-090 K. kg.-ként egészben, nyúl nagy 260-280 K., nyúl sülős 180-2- K., fogoly 1-120 K., fácán 3-350 K., erdei szalonna 0-0- K., démvad 080-090 K. kg.-ként. Fenyvesmadár köteje 1-120 K. Baromfifélék: élő rántani való csirke 2-240 K., sütni való 280-320 K., liba fiatal 0-0- K., kacsa sovány 340-460 K., kacska bízott 5-8- K., lud hizott 12-14- K., tyúk 340-4- K., pulyka 7-8- K., élő sovány liba --- K. páronként.

Vágott csépen tisztított baromfi, hizott lud 150-160 K., hizott rucsa 140-160 K., hizott pulyka 1-140 K., leves-tyúk 130-150 K., pulyka sovány 0-0- K. kg.-ként. Poulard 180-2- K., gyöngytyúk --- K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I 180-210 K., II 170-190 K., főzővaj (köpűt) 140-160 K., tehénturó 10-16 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállítatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 820-840 K., róza 9-920 K., fehér 6-620 K., kivi 15-160 K., sárgarépa 10 db 13-14 K., petrezselyem 16-20 K., vöröshagyma makói 25-26 K., vöröshagyma közönséges hazai 16-20 K. főhagyma 40-48 K., káposzta 10-16 K. 100 fej. Burgonya, új 0-0- K. Kalarabé 0-0- K. 100 db spargna zolo 0-0- K., kőáru 0-0- K., levelesspárga 0-0- K. kg.-ként. Zöldbab, ötvetyos 0-0- K., kifejtett 0-0- K., zöldborsó, hüvelyes 0-0- K., kifejtett 0-0- K., paradicsom --- K. 100 kg.-ként. Uborka salátának való 0-0- K., ecetbe 0-0- K., savanyítani 0-0- K. 100 db-ként. Paraj 0-0- K. kg.-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő madelaina 1-160 fill., érett chasselas --- fill. kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyarman, szent, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 050-060, másodrendű -30-40, harmadrendű apró áru 10-16 K., körte elsőrendű 1-160 K., másodrendű 60-80 K. q.-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg.-ként. Görög dinnye --- K., kantalup --- K., száritott belföldi szilva --- K., belföldi szilvaiz --- K., ringló --- K. 100 kg.-ként.

Vegyesárak: Bor és szeszese itatókat minőség szerint különféle árákon értékesítünk. Méz 070-090 K. kg.-ként. (A szövetkezet - mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője - minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsök: 0-0- Súly kg.-ként. Gomba száritott 0-0- K., szappan --- fill., lencse (erdélyi) --- K., bab apró --- K., nagyszemű --- K., lencse --- K. 100 kg.-ként.

Tojás: bácskai 130-138 K., erdélyi apróbb áru 0-0- K., meszes --- K. eredeti lánként (1440 db).

Hideghus-vásár az Orczy-úti élelmi piacon 1909. év január hó 29. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 41 árus 28 drb sertést, 4 árus 12 drb südőt, 8700 kg. friss húst, 600 kg. füstölt húst, 800 kg. szalonnát, 500 kg. hájat.

Videkről és pedig --- drb sertést. Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 124-34, südős 1 kg. 136-148, füstölt sertés-hus 1 kg. 144-184, szalonna zsirnak 1 kg. 128-144, füstölt szalonna 1 kg. 152-176, haj 1 kg. 140-148, disznózsír 1 kg. 152-176, kocsonyahus 60-90, füstölt sonka 1 kg. 168-200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-téri élelmi piacon 1909. év január hó 29. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 78 árus 26 drb sertést, 4 árus 12 drb südőt, 8700 kg. friss húst, 600 kg. füstölt húst, 800 kg. szalonnát, 500 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen --- drb sertést, 36 südőt. Forgalom élenk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 132-138, 1 q 112-118 K., südős 1 kg. 152-16, füstölt sertés-hus 1 kg. 140-180, szalonna zsirnak 1 kg. 128-132, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, haj 1 kg. 136-140, disznózsír 1 kg. 152-176, kocsonyahus 1 kg. 72-84, füstölt sonka 1 kg. 160-200 fillérig.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1909 január 28

Table with columns for 'Főhajtatott:', 'Árak', 'Jobb minőségű hazai', 'Könnyű kocsi (jukker)', 'Nehéz (hintó)', 'Ígés kocsi (nyugati vér)', 'Ponny', 'Fuvarkocsi', 'Farszlovok', 'Állásrendelt minőség'.

Eladatlan maradt --- 272 drb. Irányzat: lanya, Székesfőv. levágásra vásárolt: 68 drb, 40 K.-től 100 K.-ig.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1909 január 27.

Table with columns for 'Főhajtatott:', 'Magyarországból', 'Szerbiából', 'Összesen'.

Table with columns for 'Árak', '(kilogrammonként élőszuliban, korona értékben)', 'Hizott árú', 'Feljavított juhok', 'Kiverő juhok (anya)', 'Kisörölt kosok', 'Bárányok', 'Kecskek', 'Durva szőrű'.

Irányzat: élénkebb volt, az árak változatlanok maradtak.

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1909 január 28.

Table with columns for 'Főhozott:', 'Árak', 'Magyarországból élő borjú', 'Ausztriából élő borjú', 'Galicziából rugott borjú', 'Magyarországból élő bárány', 'Összesen'.

Eladatlan maradt --- borjú, --- élőtt borjú és --- élőtt bárány. Irányzat: élénk volt, az árak azonban 4 fillérral csökkentek kg.-ként.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1909 január 23.

Table with columns for 'Főhajtatás összege:', 'Uj felhajtatás', 'Műt vasárról', 'viszamaradt', 'Vesztegiéből sterb', 'Összeg', 'Eladatlan maradt', 'Szarmazási hely szerint:', 'Magyar eredeti', 'Magyar tarka', 'Magyar bivaly', 'Horvátország mar-', 'hák', 'boszniai marhák', 'Összeg', 'Minőség szerint:', 'Elsőrendű hizott', 'Másodrendű', 'Alárendelt minőség', 'Növendékmárha', 'Bivaly', 'Összeg', 'Nem szerint:', 'Bika', 'Ökör', 'Tehén', 'Növendék-bivaly', 'Összeg'.

Árak (50 kilogr.-kint élőszuliban minden levonás nélkül fillérekben.)

Table with columns for '1909. január 21', 'I. rendű', 'II. rendű', 'III. rendű'.

Irányzat: élénkebb, mint a múlt héten, az árak általában 2 K.-val, bikáknál 4 K.-val emelkedtek q.-ként.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár. 1909 január 21.

Table with columns: Heti felhajtás összege, Értékett waggon, Értékett összesen darab, Sertésköz-vágóhidra-el szállított, Eladatlannul maradt.

Napi árak fillérben. Table with columns: N a p, Öreg ne-höz páron-ként, Páronként 280-350, Páronként 300 kg. felül, Páronként 220-350 kg., Könyvű 280 kg., Husos fajta.

1) Az árak élősúlyban levonás nélkül értendők. 2) Az árak élősúlyban páronként 45 kg. élősúly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendők.) Öreg nehéz (páronként 400 kg. felül) Ellérig Fialat nehéz (320 kg. felüli súly) 124-126 " közép " 250-300 kg. 124-126 " Fialat könnyű " 250 kg.-ig 124-126 fillérig

Soványtsertés-árak. (Kredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. ker., Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.) 1909 január 26.

Table with columns: Sertésvészen átment, Sertésvészen át nem ment, Árak: élősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.

Bécsi juhvásár. 1909 január 28.

Table with columns: Fölhajtás, Árak: fillér, Magyarországból, Galicziából, Osztrák tartományokból.

Bécsi szurómarhavásár. 1909 január 28.

Table with columns: Fölhozatal, Árak: fillér, Magyarországból élő borjú, Ausztriából élő borjú.

Bécsi sertésvásár. 1909 január 23.

Table with columns: Fölhajtás, Származás szerint: Magyarországból, Galicziából, Osztr. tartományokból, Olaszországból.

Arak: (kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.) Előrendű magyar zsirsertés 116-118 kiv. 108 Középsertés 108-114 Öreg sertés 102-108

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről. 1909 január 27-én.

Table with columns: A betegség neve, Fertőzve volt, Mult heti állapot, Mult évi állapot.

Ausztriában 1908. év január hó 20-án fertőzve volt: veszettséggel 37 k 46 u, takonykórral 9 k 11 u, rag-szaj-és-körömfájással 4 k 26 u, sertésvészszel 96 k 294 u.

Ingtatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Table with columns: Kivonat a hivatalos lapból, Febr. 3. Siklósi kir. jbiróság, Febr. 4. Szászrégeni kir. jbiróság.

Szerkesztői üzenetek. B. S. Csabrendek. Mezőgazdasági szerzőgyár munkáit az 1907. XIX. t.-cz. 3. §-ának 3. pontja értelmében bal-esetbiztosítás céljából az illetékes kerületi munkásbiztosító pénztárnál kell bejelenteni.

Z. L. Sopron. Kérdésre lehetetlen hasznavehető felelet adni, mert sem azt nem mondja, hogy mekkora a mosléktermelése, illetőleg hogy mennyit etethet fejénként s naponta, sem azt, hogy tehenei mennyi tejet adnak s hogy körülbelül mekkora átlagos fejést szeretne elérni.

S. I. urad. intéző. A becslésre nézve adott megbízás feljogosítja Önt arra, hogy díjazást követeljen még azon esetben is, ha a vétel a becsú alapján még sem történt volna. A díjazás az uti és személyes készkiadásokon felül a becslési munkadíjban áll, sőt ezen felül méltányosan föl-zámíthatja még 2 napi idomulástásának díját is.

Cs. L. dr. Ha a szerződés nem rendelkezék külön pontban az új építkezésekről, az Ön véleményét mindenben aláírni és jogosnak ismerők el a bérlőnek azt a követelését, hogy a cselédiakók számáról a szerződés szerint okvetlenül szükséges számig, vagyis 35-ig a tulajdonos legyen köteles gondoskodni s az ehhez szükséges építkezéseket a saját költségén s tartozék létesíteni.

L. G. földbírtokos. A magánorvoslás díjazásának legkisebb mértékéről az 1900. decz. 13-án kelt 135,900. számú belügyminiszeri rendelet ír-ézkedik. Ennek 3. §-a szerint az orvos lakásán adott első rendelésért az adott viszonyok közt 1 korona jár, a további rendelésekért 80 fillér.

B. B. Hogy mely felelet jön a „Levélszerénybe” és mely a „Szerkesztői üzenetekbe”? azt a szerkesztőség előre meg nem mondhatja. Kérdéskü kérdéseket a „Levélszerénybe” teszünk, hogy többen átolvassák, míg elvonttárgyu kérdéseket a Szerk. üzenetekbe helyezünk el, mert ott kevesebb helyet foglal. Ezen-magánérdekű kérdésekre levélben válaszolunk. A felelet hovatartozását a kérdéstevő használat jelöli meg, mert annak el-bírlására csakis a szerkesztőség hivatott.

B. Zs. Az állat-é díjazással alkalmazott orvos a segélypénztár által kiutalt orvosi díjakat külön nem igényelheti. B. G. A kántorlak építéséhez való hozzájárulás nem adó és így különösen az utolsó béresztendőben a bérlő azt a tulajdonos helyett fizetni nem tartozik. Ez mint későbbi időkre szóló kiadás a tulajdonos saját külön terhe.

GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSŐMAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI. Takarmánykamra-berendezések járgány-, gőz- és motorhajtásra; szecskavágók, répavágók, darálók stb. Kazánkovács munkák, új tüzecskék, rőnyek. Malomberendezések! Dieselmotorok, szivógáz-, benzin-motorok. SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acéöntvény-testekkel, páncéllemezekkel
 □ acéi gerendelytel
 állítható szarvakkal, önvezetéssel.

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló-, rét-boronák.
 Háromtagu és egytagu hengerek.
 Superior sorvetőgépek, triőrök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészítők 12 HP.-ig. Ipari mozgonyok 200 HP.-ig.

Gazdák, védjétek állataitokat

csonttörékenységtől és csontlágulástól, mely a szárazság következtében az állatállományt fenyegeti.

Barthel takarmánymészének
 idejekorán való adagolása által, égtve vagy präcipitálva, 38-42% foszfor tartalommal.
 Naponta néhány deka elegendő ezen bajok megszüntetésére. Kikötés ingyen. Árak olcsók. 3191

Mich. Barthel & Co, Wien, X., Siccaburggasse 44.

Fapermetezők

karbottum stb. részre, ugyiszin- ten az összes kertgazdasági eszközök és szerszámok.

Állandóan újdonságok.
 Nagy választék.
 Legolcsóbb árak.

Krása Rudolf, Wien, VII., Kirchengasse 29.
 Kérjen a D képes árjegyzéket. (A D jel feltüntetése okvetlen szükséges.)

Eredeti Kirsche-féle „IDEAL” takarmányrépamag

a Deutsche Landwirtschaftliche Gesellschaft által rendezett takarmányrépa-termesztési versenyen „ezüstérem”-mel lett kitüntetve. Előnyei:

legnagyobb terméshozam, legmagasabb tápérték-tartalom, nagy tartósság, legkönnyebb kiszedés.

Vegyi vizsgálat cukor- és szárazanyag-tartalomra saját laboratóriumában

1905—14,000
 1906—18,000
 1907—24,000

elit anyaréparól.

Vezérképviselőség és főraktár Magyarország és társországi részére:

DUKES és HERZOG BUDAPEST, V., GALGÓCZ WIEN, I., Vác-körút 74. Kärntnering 2. Telefon 88-09. Telefon 1. Telefon 1358.

műtrágya-erőtakarmány és magvak irodája.

„A Kirsche-féle zab” a legmagasabb terméshozamot eredményezi és nem dül meg. A „Deutsche Landwirtschaftliche Gesellschaft” által eszközölt vizsgálatnál 14 faj közül az átlag-maghozamra nézve 1906-ban a II-dik helyet, 1907-ben az I-ső helyet foglalta el.

„RAPID” kézi műtrágyaszóró-készülék.

Ezen műtrágyaszóró-készüléket Fischl V. gazd. intéző ur szak-szerű kísérletezés után találta fel. A régi szokásos kézi szóró-rással szemben előnye, hogy a munkás kezét és ruháját nem támadja; a használatban levő nagy gépekkel szemben előnye az olcsó ár, egyszerű kezelése s hogy 1 ember naponként 7-8 holdat vetőlépésben haladva, kényelmesen beszórhat. A be-állítható szórókanál által az elszórandó mennyiség pontosan szabályozható.

Ára Budapesten darabonként: **60 korona.**
 Bővebb felvilágosítással szive-sen szolgálok 886

Weisz Jakob
 a szabadkai műtrágyagyár képviselője
 V., Lipót-körút 7. szám.

41715. számú szabadalom.

Mezőgazdasági kereskedelemtan.

Irta: **KROLOPP HUGO.**

Ezen mezőgazdasági szak-irodalmunkban hiányt pótló mű hivatva van arra, hogy a gyakorlati gazdát a gazdasági termények és termékek beszerzési és értékesítési módjaival meg-ismeresse.

Bolti ára 10 korona.
 Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. szám.

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

== mosóvíz lovak számára ==

Egy liter ára K 280. Az udvari istállóban, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőgyűjtésre, az inak merevség-nél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra a trainingban.

KWIZDA-féle restitutions-fluid
 einevezés, vignetta és csomagolás védve, csak a mellékelt védjeggyel valódi.
 Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Bpest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

CSEPLŐGÉPTULAJDONOSOK PÉNZT, IDŐT és MUNKÁT

takarítanak meg és szebb, jobb cséplési eredményt érnek

Stern-féle szab. dobkosárbetéttel.

Szakértő bizottság előtt egy 550 keresztből álló búzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel utáncsépeltettünk és az eredmény 680 gramm tiszta búzaszem volt.

K rdezősködékre ingyen és bérmentve nyújtunk felvilágosítást.

BÁRDOS és BRACHFELD

BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 5.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK UJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.

WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ECKENDORFI, MAM MUTH, OBERNDORFI
 TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVÁLASZTÁS ALAPJÁN.
 NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
 ~ SZAVATOLÁS MELLETT ~

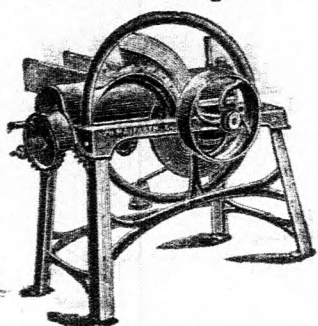
WOHANKA és TÁRSÁBUDAPEST, V. VÁCI-KÖRÚT 76.

Tenyészbika-eladás.

A győri székeskáptalan „Sárás“-i gazdaságában **40 darab bonyhádi sötétpirostarka tenyészbika** kerül jutányos árak mellett eladásra. Bővebb felvilágosítást nyújt a **győri székeskáptalan jószágfelügyelő-sége.**

3181

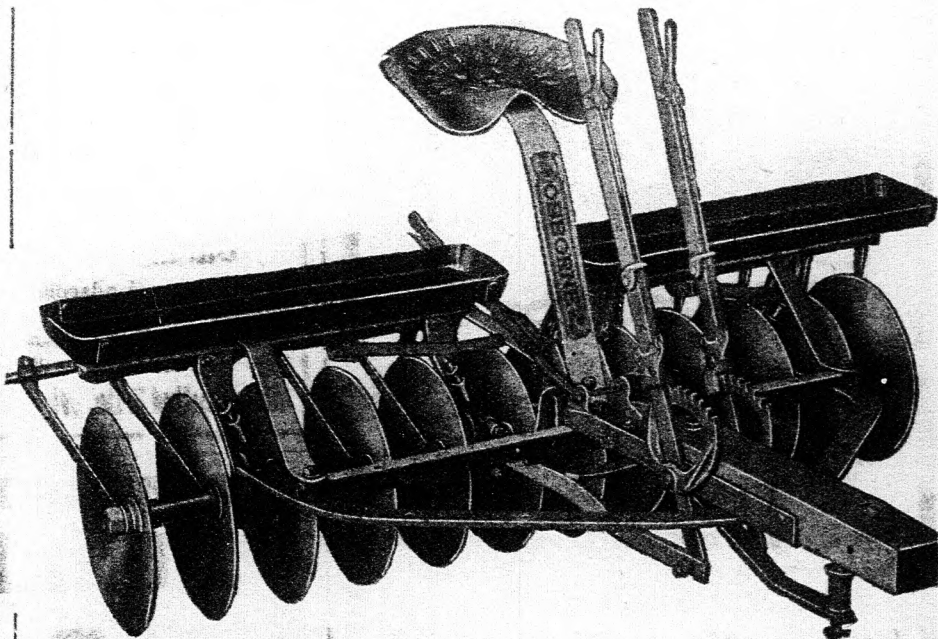
Takarmánykészítőgépek, szecskavágók, répavágók, darálógépek, takarmányfülesztők, trágyalé-szivattyúk

gyártanak és szállítanak legújabb és bevált szerkezet szerint 1135

MAYFARTH PH. és T^{SA}

mezőgazdasági gépgyárak, vasöntődék és gőzhámorok, BÉCS, II., TABORSTRASSE 71. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszonteladók keresetnek.

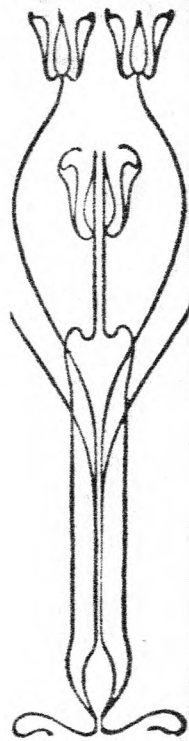

Campbell- „Kühne“ rendszerű, talajmiveléshez szükséges tárcsaboronát és talajtömörítőket szállít: mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság Mosonban.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Minden szőlősgazdának ajánljuk a következő fontos szakmúvek beszerzését:

- Szőlőművelés és borgazdaság.** Harmadik átdolgozott és lényegesen bővített kiadás. Számos ábrával. Irta: Szilárd Gyula a gróf Esterházy-féle csákvári földművelőiskola tanára. Kiadta az OMGE könyvkiadóvállalata. Vázonkötésben K 10.—
- Bortermelő Németország.** Reflexiók a M. Sz. O. E. által 1907. július havában rendezett tanulmányutról. Irta: Drucker Jenő. Ára. K 2.50
- A pinczegazdaság melléktermékeinek értékesítése.** Irta: Szilárd Gyula. Ára. K 1.50
- Előadások a szőlészeti és borászat köréből.** Kiadta a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete. Ára. K 2.50
- A szőlő trágyázása.** Irta: Ballay Jenő. Ára. K 2.50
- A mi italunk.** Irta: Dr. Drucker Jenő. Számos képpel. K 3.—
- A szőlőművelés és a borkezelés alapvonalai.** Irta: Szilágyi János. 2. kiadás. Ára. K 3.—
- Megfigyelések a meszestalajok és a meszestalajokra alkalmas amerikai szőlőfajtákról.** Irta: Szilágyi János és Treitz Péter. Ára. K 3.—
- A szőlő trágyázása.** Irta: Ordódy Lajos. Ára. K 3.—
- Homoki szőlők kincses tárháza.** Irta: Szentpétery Sándor. Ára. K 1.20
- A szőlőtöke helyes metszése és annak okszerű nyári kezelése.** Irta: Saary Ákos. Ára. K 1.30
- A szőlő ellenségei.** Irta: Pálkás Béla. Ára. K 30
- A homoki szőlők telepítése és művelése.** Irta: Petrovics István. Ára. K 4.—
- Vinczellérvény.** Szőlőmunkások és gazdák részére. Irta: Vaday József. Ára. K 30
- A szőlőművelés.** Irta: Rombay Dezső. Ára. K 2.—
- A szőlő mint kincsebánya.** Irta: Gyürky Antal. K 1.20
- A borkezelésről.** Irta: Györy Elemér. Ára. K 1.—

Megrendelhetők a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25.

Hordóvétel!

Alulról uradalom 60 db, egyenként 100, összesen 6000 hektár tartalmu új ászokhordó beszerzésére pályázatot hirdet. A hordóknak elsőrendű szlavóniai tölgyfából kell legkésőbb f. é. aug. 15-ig elkészülniök s ezt követő egy hónapon belül az uradalom pinczéjébe a gyáros által beállíttatniok.

Részletezett írásbeli ajánlatokat, minőség, méret és alak megjelölésével kér

Gróf Károlyi Imre urad. főintézősége Nagymágocson.

3189

Allat-egészségtan.

Állattenyésztő és állattartó gazdák használatára. Irta: Monostori Károly 223 ábrával. Ára 7 korona. Megrendelhető a „Patria” r.-t. r. gazdasági szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-út 25.

Mezőgazdasági szülőkés- és értékesítő társaság Irta: Molnár István. Vázonkötésben K 5.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25.

Borju természetes és mesterséges táplálása, valamint felnevelése az egy éves korig, tekintettel a gumókör elleni védekezésre. Ára 5 korona. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-út 25. sz.

Minden gazda szerezzze be

Lukács Aladár művét az „Allatorvosi első segély”-ről. Ára 3 korona. Kapható a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Van Önnek homokja?

Gyártson cementárukat.

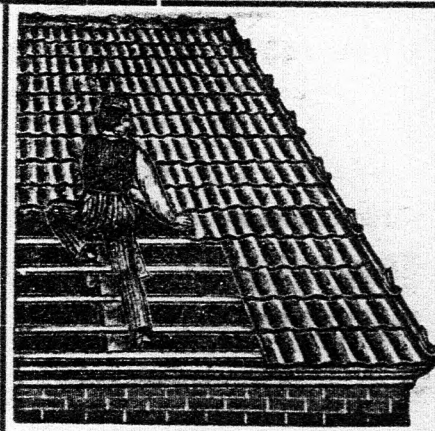
Maschinenfabrik, Press- und Stanzwerk, Pfaffstätten bei Wien.

Készít minden rendszerű cement, teőserép gépeket, lyukgatott alátétlemezeket, modelleket, oszformákat, hidraulikus oszklós sajtókat falitáglák és fedlapok részére.

MAGYARORSZÁGI KÉPVISELŐ: **KRISHABER GYULA**

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-U. 21.

1162

ÓSDI EMBEREK ELAVULT FELFOGÁSA,

hogy a tiz légkörnyomásu lokomobilok nem jók. Ezért állítja azt néhány külföldi gépgyáros, anélkül azonban, hogy állításait bizonyítani tudná. ::

Bebizonyítottuk, hogy a tiz légkörnyomásu lokomobilok minden eddigi szerkezetet felülmúlnak. ::

Bizonyítják a géptulajdonosok

is, akik az államgépgyár tiz légkörnyomásu lokomobiljaival dolgoznak.

Tudja azt mindenki, aki a műszaki tudomány haladását figyelemmel kíséri. Ismételten a figyelmébe ajánljuk tehát a nagyérdemü gazdaközönségnek

**a sok tüzelőanyagot megtakarító,
10 légkörnyomásu
LOKOMOBILJAINKAT.**

Uj szerkezetü benzinmotorok.

Gazdasági utimozdonyok.

Ipari czélokát szolgáló compound gépek.

Legujabb szerkezetü gőzcseplőgépek.

Szalmakazalozók.

„Millenium“ fűkaszáló, marokrakó és kévekötő aratógépek.

Felvilágosítással szivesen szolgál

**A Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége**

Budapest, V., Váci-körut 32. sz.

Első utántermésű „Proskowetz“-féle

Hanna-Pedigree-árpa

kötelezettség nélkül, míg a készlet tart, 100 kg-onkint 20 koronáért helyett Egyedrábacsanak állomás kapható az **Egyedi uradalomban, Egyeden.**
 Posta: Egyed (Sopron megye). Vasutállomás: Egyedrábacsanak. Mintát kívánatra bérmentve küld az uradalmi intézőség.

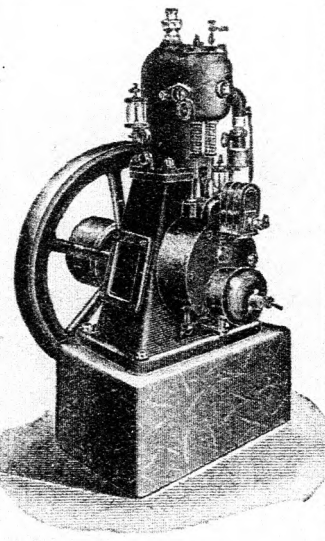
Stabil MOTOROKAT ÉS LOKOMOBILOKAT

benzin és más üzemre, mindentéle ipari gazdasági gépeket és szerző-és ipartelepeket, gyárakat és műhelyeket teljesen berendez:

Bárkány és Tsa

okl. mérnökök műszaki irodája
Budapest, VII., Rákóczi-ut 30.
 Telefon 37-35.

a K. A. KETTENBACH FRANKFURTI GÉPGYÁR kizárólagos képviselői.

Már megjelent az

ÚJ BORTÖRVÉNY

a végrehajtási rendelettel és az előírt könyvelési nyomtatványok mintáival, magyarázta

Dr. DRUCKER JENŐ A Borászati Lapok szerkesztője.

ÁRA 1 KORONA.

Ezen egyedüli teljes kiadás beszerzése minden bortermelőnek és kereskedőnek, valamint vendéglősnek nélkülözhetetlen.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

A fenti törvényben előírt BORNILVÁNTARTÓ IVEK,

melyek vezetése minden bortermelőre, borkereskedőre, vendéglősre, egyszóval minden boreladással vagy közelettel foglalkozó pinczetulajdonosra kötelező, kapható 5 ivenkint 40 fill., 10 ivenkint 75 fill., 50 ivenkint 3 korona 50 fillér, 100 ivenkint 6 korona 50 fillér árban a „Patria” irod. váll. és nyomdai r.-t. nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatánál tűzi ki a belterjesebb és az eddignél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a győvorbai szaktanácsadás útján.
Kiadogozza az okosertő gazdasági berendezés alapjául szolgáló üzemtervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdasági számvitelnek felvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdasági számadatoknak elkönyvelését időszakos jelentések alapján. Evi zárlatokat és jövedelmecsozásti számításokat elkészíti. Tanácsot ad birtokberendezésnél, valamint mezőgazdasági pénzügy-és hitelügyi kérdésekben. **Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgáltat és vitás ügyekben a választott szakbírói tisztviselőt állítja.** Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékek birtokosait végzetet. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.
 Gazdatisztek és egyéb képzettebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.
 Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivételét és befizetését és az összeg visszatérítését kiemeltül. Adóelőlegedések ügyében utalgatással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály irányú működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hunga fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

- Eladó birtok:** 543 m. hold Zalában, vasutállomás a birtokon, szeszgyárral, téglavetéssel, csementagyárral, iparvágány s. mérleggel, urilakkal, bármikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Záhuczsky, Túrje. 2
- 197 m. hold pilliscsabai vonalon, fővárostól 39 km-re 4 község között, orvos, gyógytúr Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel 8 h. szőlővel, cstrókkal, magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás üveges, zárt verandával. 3
- 200 m. hold sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő gazd. épületekkel. 5
- 370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 hold díszkertet, köves ut mentén. 4
- 100 kat. hold körül I. o. békai föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó urilakkal, a Ferenczcsatornától 3 percznyire, urilak és gyümölcsösök. 6
- 500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km-re, kényelmes urilakkal. 7
- 1015 kat. hold Toronálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülből 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
- Temesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cseledházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica- és gyöngyvirágoskerttel, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész primissima klasszisú kert talaja, egy a legintenzívebb művelésre, amit tejgazdaságra kívánóan alkalmas. A veltet megkönyvit a birtokon levő nagyobb ösreggő, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön. 10
- 280 m. hold Budapestől fővonalon gyorsral 1 1/2 óra, vasutállomástól minton 4 km-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdővel, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész majom, udvar és ut. Vasutállomástól 3 km-re. Teljes felszereléssel 400,000 koroná. Esetleg bérbe is kivethető. 11
- 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13
- 1000 m. hold Hort megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemis gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 15
- 2438 hold, 30 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kútvíz kőből épült épületekkel 10 szobás kastélyval, szeszgyár és fűmunka, vízviszonyok. Ára felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbeadó. 16
- 280 hold Szilagy megyében, vasutállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dolmánytermesű dunadéli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval. Alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. Kereskedelmi viszonyok természetére és tehénüzemre 17
- 200 hold, vasutállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
- Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75,000 K. 1
- 513 m. h. Borsod megyében, vasutállomástól 6 1/2, épülő vasutól 3 km-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsővel, melyen az urilak áll 40 hold dohányengedélyvel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 koroná. 28
- 2400 m. hold Pest megyében, vasutállomástól 1/4 órányira, ebből 1200 erdő, 40 kaszálóval, 2 jó elhelyezett majorban kellő gazd. épülettel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasuti vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradhat. 21
- 101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel. 24
- 184 hold Pest megyében, vasutállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urilakkal és kellő gazdasági épületekkel kedvező fizetési feltételek mellett. 25
- 139 m. hold Pest megyében, vasutállomástól 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltörhető legelő tanyával együtt 48,000 koronáért. 26
- 480 hold, vasutállomástól 7 km-re, országút mentén, 7 szobás lakóházzal és elegendő gazdasági épületekkel. 27
- 886 m. hold Abauj megyében, szükséges gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyval, vasutállomástól 1 km-re. Előnyös fizetési feltételek. 27

- Birtokvétel:** 200 m. hold birtok 30-40 km-nyire a fővárostól. 455
- megvételre kerestetik:** 400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családunk való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 8
- 400-1000 hold birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916
- 1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulnyomán erdőből álló, Mont, Nógrád, Ósömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
- 2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950
- 200 holdas birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold elsőrendű talajú birtok, csekkorépa vidékén, vasutállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Békástól legfeljebb 6 órányira. 5217
- 800-1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
- 2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216
- 250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 12/II
- 800-1000 holdig jó földes és épületekkel, instruktívóval. A lakóház taluban vagy város közelében legyen. 79
- 500-1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sik fekvés, vasutállomás közelében. 23

Bérbeadó birtok: 1150 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15

Birtokbérlet kerestetik: 180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 2530

800-1500 h. Erdélyben, vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 406

2-3000 holdat tavaszi vagy őszi á vételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehénüzem üzemel. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1868

1000-1500 m. hold lehetőleg sik fekvésű, előnyben részesül erdőnélküli birtok és síkfekvésű vasutállomás közelében levő. 1868

4-500 hold vasutállomáshoz és városhoz közel, elegendő gazdasági épülettel és 5-6 szobás lakóházzal 12 évi időre.

Ezeket kívül nyilvántartjuk a VISSZAVÁNDORLÓK leteleptésére alkalmas birtokokat és BERLŐSZÖVETKEZETEK alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek. Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket az OMGE. üzemosztálya.

Felhívás a gazdákhöz. Mindama tisztelt földbirtokos és haszonbérlo urakat, akiknek okleveles gazdatisztre, vagy más gazdasági alkalmazottira szükségük van, felkérjük, hogy a náluk urrendben levő állásokról az OMGE. üzemi osztályát illetőleg értesíteni szivesköljenek. Ugyanis aha helyzetben vagyunk, hogy kiváló minőségű állást kereső gazdatisztek és egyéb gazdasági alkalmazottakat ajánlhatunk hozzánk forduló egyesületi tagjainknak teljesen díjmentesen.

VILÁGREKORD!**VILÁGREKORD!****A világon a legelső
szabadalmazott**

Kétgéprendszerű forrógőzeke

**300 fokot meghaladó
gőztulhevítéssel. ::::**

Schmidt Vilmos mérnökdoktor szabad. fűtéső-tulhevítője.

Gőzekre egyedül jogosított gyártója Kemna J. gőzekegyára.

Egyetlen gőztulhevítő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditásánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegetakarítás mellett.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevítő van üzemben vasuti mozdonyokon.

E G jegyű gép, mindegyik:**200 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.****E K jegyű gép, mindegyik:****170 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.****Kétgéprendszer, sodronykötéltávitel. Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőben egyedül biztos munkateljesítés.**
Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektusokkal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen,**KEMNA J. gőzekegyára magyarországi igazgatósága**

Interurbán-telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgőnyczim: Kemna Budapest.

SÖRÁRPA.

A legutóbbi berlini kiállításon első díjat nyert, csornai első utántermésű Hanna-Ped grée sörárpa vetőmag addig, míg a készlet tart, kapható vevő zsákjaiban, a csornai vasútra szállítva méter-mázsánként 21 koronáért. A csornai gazdaság intézősége, u. p. Csorna, Sopron megye.

3172

Mén vétel és eladás.

Keresek megvételre egy 168—172 cm. magas, angol telivér, vagy magas félvér mént. Korrekt testalkat és erős csontozat kívántatik, mivel a mén magas félvér háta és katonalovak produkálására lesz a kalmazva. Legszívesebben veszek egy már hasonló célra ménesben használt 8—10 éves mént, mely ott kiszolgált. Eladok egy 1896. évbéli **Edgar nevű, Edgar angol telivér 134. Remény kisbéri kanca** után száraz, azó, 16³ cm. magas, korrekt testalkatu, **magas félvér mént**, mely ménesemben 1900. év óta fedez és beltenyésztés kikerülése miatt adatik el. Csikót a cs. és kir. csikótelep és a honvédség vásárolja. A mén ára 2000 korona. Ajánlatokat a mén részleges leírása és ára megjelölésével, és tudakozódásokat **Urmánczy Jeromos, Maros-hévíz, Erdély** címre kérek.

3180

GAZDASÁGI

VIZVEZETÉKEK

tervezését és építését elvállalja

VAJDA ÖDÖN okl. gépészmérnök műszaki irodája
BUDAPEST, VIII., Sándor-u. 19.**Szélmotoros vízvezeték!****Modern önitató berendezések!**

3166

Champlain tavaszbuza,

kissé árpás, a vevő zsákjaiban, bicskei vasúti állomásra szállítva, 28 koronáért kapható **bicskei Rosenfeld Henrik uradalmi gazdaságában, Bicske,** Fehér megye.

3152

Nolc József és Dreger A. egyesült termelők

Központi állomás: Chlumetz a. C.

Növényteni munkatárs:

Dr. Fruwirth Károly ny. r. tanár a wieni műegyetemen

A legelőkelőbb termelők csatlakozása mellett:

F. von Lochow, Petkus (Mark)

Strube Fr., Schlanstedt

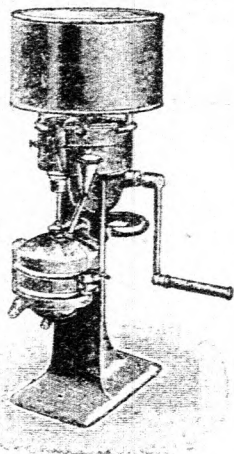
ajánl 1909. évi tavaszi vetésre

a következő hozamban és minőségben legjobban bevált pedigree nemes termelést (általában eredeti vetőmag)

Nolc-Dreger eredeti árpa	„Bohemia“	Strube eredeti	„Schlanstedt zab“
„ „ „ „	„Allerfrüheste“	„ „ „ „	„Vörös schlanstedt nyári buza“
„ „ „ „	„Früheste“	„ „ „ „	„Korai Viktória borsó“
„ „ „ „	„Norava“	„ „ „ „	„Zöld Viktória borsó“
„ „ „ „	„Imperial A“	Nolc-Dreger eredeti leghozamdušabb burgonyafajta	„Prof. Dr. Hjalmar Nilson“
Lochow F. eredeti	„Petkus nyári vetőrozs“	Nolc-Dreger eredeti	„Szent-Venczel burgonya“

Mindegyik fent nevezett különleges termelő saját fajtájáért maga felelős. **Arjegyzék és magminta kívánatra ingyen és bérmentve.**Arjegyzékek német, cseh és magyar nyelven kaphatók. Levelezés német, cseh, magyar, francia és angol nyelven.
Vasut-, posta- és távirtdacim: **Züchtervereinigung Chlumetz a. C. Böhmen.**

24

:: **Eredeti** ::
MÉLOTTE
főzőgépek.

A legélesebb főzés.

Több mint 200000
db használatban.

Javitások kizárva.

Telgazdasági, baromfi-, nyultenyésztési, állat-
gazdasági ár egyezkedéssel szak s talyonként kü-
lön-külön kívánatra készséggel szolgálunk:

:: **Világhírű** ::
HAUPTNER
gyártmányu
állattenyész-
tési cikkek:

Ló-, marha- és juhnyíró-
gépek, szuvasapok, gyom-
moresövek, füljelzők
stb. állandóan raktáron.

GEITTNER ÉS RAUSCH főh. udvari szállítók
Budapest, VI., Andrássy-ut 8/KÖZ.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
könyvkiadóvállalatában legújabbán megjelent:

SZARVASMARHATENYÉSZTÉS

Irtó: **CSELKŐ ISTVÁN**

a magyaróvári magy. kir. gazdasági akadémia tanára.

Számos ábrával.

Ára füzve 7 kor., tartós vászonkötésben 8 kor.

Hazai állattenyésztésünk közgazdaságilag leg-
fontosabb ága a szarvasmarhatenyésztés,
mert az ország marhaállománya nagyobb töké-
képvisel, mint a mekkorát a ló, juh és sertés
együttvéve alkotnak. Ez a körülmény nagyon
érezhetővé teszi azt a hiányt, mely szakirodal-
munkában éppen a szarvasmarhatenyésztést ille-
tően észlelhető, amennyiben a hazai nyelvün-
kön már évtizedek előtt megjelent egyetlenegy
nagyobbszabású szarvasmarhatenyésztési munka,
nevezetesen Tormay Béla „A szarvasmarha és
annak tenyésztése” című könyve nemcsak
hogy részben már elavult, de befejezetlen is,
mert csak a szarvasmarha természetrajzával,
külemtanával s fajtaival foglalkozik. Az OMGE.
könyvkiadó-vállalata tehát mulhatatlan köteles-
ségének tartotta egy olyan szarvasmarhatenyész-
tési munka kiadásáról gondoskodni, mely
nemcsak teljessége által elégítse ki az olvasót,
hanem még a legújabb ismereteket felölelő
tartalmánál fogva nélkülözhetetlen kézikönyvévé
is váljon. A könyv a következő 5 főfejezetre
oszlak: 1. A szarvasmarha természetrajza.
2. A szarvasmarha külemtana. 3. A fontosabb
államok szarvasmarhatenyésztése. 4. A szarvas-
marha tenyésztése. 5. A szarvasmarha takar-
mányozása.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

LEGNAGYOBBSZŐLŐLTIVÁNYISKOLA

AZ ALAMI FELÜGYELET MELETT LÉTESÜLT

MILLENNIUM

TELEP

NAGYŐSZ

TORONTÁL M.

TERJEDÉSE 500 KAT. HOLD

KÉSZLET 500 MILLIÓ

ÁRJEGYZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN-VETTÉM

MILLENNIUMTELEPEN-VETTÉM

Saját telepein nevelt, kitűnően fej-
lődött, erdősítési célra alkalmas
tü- és lomblevelű csemetéket, gyümölcsfákat
válogatott fajokban, **diszfenyőket,**
sorfákat, elősövény-
csemetéket ajánl
FARAGÓ BÉLA

cs. és kir. udvari szállító

magyar magpergető gyár, erdészeti csemetetelepei

:: **ZALAEGRSZEG.** ::

A kalmi vétel több millió tölgycsemete 20-
150 cm. magasságban, 50.000
darab diszbokor 1 1/2-3 méter magasságban,
20.000 darab diszfenyő 1/2-3 méter magasságban.
3144

Szenzációs találmány!

Acetylen
világítás

villamos gyújtás
és kioltással ::

kastélyok, gazdasági épületek, istállók és kertek
részére. — Ugyan-ly kényelem, mint a villam-
világításnál. — Egy gombnyomás és a távolban
levő acetylen-láng kigyullad, újabb gombnyo-
más és az égő láng elcsúszik!

Robbanás kizárva! Biztos önműködő készülék!

LAKOS és SZÉKELY magánmérnökök

gyár és vállalat acetylenvilágítás s vízvezetési
berendezésre.

BUDAPEST, VII., Aréna ut 64. szám.

Telefon 80-87. Telefon 80-87.

□ Szálas □

takarmánynövények termesztése

Irták: Szilassy Zoltán, országgy. képviselő, az OMGE
szerkesztő titkára és Grabner Emil, a m.-óvári m. k.
növénytermesztési kísérleti állomás adjunktusa.

100 képpel.

Ára vászonkötésben 10 korona.

A mezőgazdasági termelés belterjességének foko-
zódása és az állattenyésztés fontosságának emel-
kedése a takarmánynövények szántóföldi termes-
tésének terjedését is maga után vonja. Az O.M.G.E.
már 1890-ben pályázatot irt ki a fűféle takar-
mánynövények termesztésének ismertetésére, mely
pályázat folytán Szilassy Zoltán bizott meg a mű
megírásával. Ez a munka azóta teljesen elfogyott, a
mutakozó szükséglet azonban arra bírta a szerzőt,
hogy társulva Grabner Emillel, a m.-óvári m. kir.
növénytermesztési kísérleti állomás adjunktusával,
új kiadást rendezzen sajtó alá, mely azonban
ne csak a fűféle takarmánynövények, hanem a
szántóföldön termesztett összes takarmánynövények
(pillangósok és levelesek), valamint a keverék-
takarmányok termesztését is behatóan tárgyalja.

Szilassy-Grabner munkája tehát nem egy régi
munka pusztán új kiadása, hanem teljesen új mű,
melyben a fűféle takarmányok Szilassy
pályadíjnyertes munkája nyomán bővített tartalommal
foglaltatnak, a pillangós és leveles növé-
nyek termesztése egészen újonnan tárgyalatik a
keverék takarmány termesztésére vonatkozó
rész pedig, jelentékenyen kibővítve és megjavítva
bocsátatik közre.

Megrendelhető a „Patria” részv.-társ. gazdasági
szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gözekék

a legtekélyesebb rendszer szerinti.

**Benzinmotorok és
lokomobilok.**

Szivógázmotorok.

**Hengerszékek és
összes malomgépek.**

Árjegyzékkel szivesen szolgálunk.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár
= részvény-társulat
Budapest, X. ker., Kőbányai-ut 31. sz.

**Villamos világítási és
erdőtviteli berende-
zések.**

**Ivillámpák, motorok, sze-
relési anyagok.**

Villamos vasutak.

Árjegyzékkel és költségvetésekkel szivesen szolgálunk.

Ganz-féle villamossági r.-t.
Budapest, II. ker., Lövőház-utca 39.

Kölcsön és vétel új és egyszer használt **kartellen kívüli** **NAGEL ADOLF** zsák- és ponyvagár, kölcsönintézet.
 — Vétel, eladás és cserélés. —
 BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10. sz.
 Sürgőnyezim: **NAGELA BUDAPEST.**
 — Vidéki telefon: 35—92. —

mag- gabona- burgonya- lisztes- gyapju- **ZSÁK** behordási- kazal- repoze- rostaalj- waggon- **PONYVA**

„HUNGÁRIA” kettős, kézi, favéges vagy manilla-aratógép kévekötözők. Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokrócok.

Megjelent a „KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA” első füzeté.
AZ ISTÁLLÓTRÁGYA
 Írta: **CSEBHÁTI SANDOR.** — Ára 50 fillér.
 Előfizetési díj a „Köztelek Olcsó Könyvtára” 12 füzetére 5 K.
 Megrendelhető a „Patriai” részvénytársaság gazdasági szaktanácsadóságában, Budapest, IX., Üllői-út 25.

PROPPER SAMU
 mezőgazdasági gépraktára
 Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt árakon a jelen idényre: **SACK RUDOLF** elismert kitűnő gyártmányait, **aczélekeit, vasboronait, könnyű és szilárd sorvetőgépeit, szecs kavagó-, répa- vágó-gépeit.** Kézi-, jár- gány- és gőzhajtásra elsőrendű **biztonsági járgányait, „Westfalia” műtrágyaszóró-gépeit,** a jelenkor legjobb szerkezetű **takarmánypároló-készülékeit** s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Alföldi bérlet.

1 órányira vasutállomástól, 1528 magyar hold prima, sik szántó- föld, megfelelő épületekkel, szép urilakkal, 36.000 koronáért kiadó.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.
 Telefon 12—85. 272 Telefon 12—85.

Lópokróc-előnyarájamat. Leg- kisebb szükségletnél is gyári áron! Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal öhajunk összeköté- tésbe lépni. Áraink még kisebb véte- leknel nem létezett alacsonyága és árunk elsőrendű kiváló jósága, re- ménytelen engedő, hogy a hazafias- gazdák önsé et állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhesük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két d b próbamegrendelést is bérmentve szállítunk. 1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles, ára 4.60 frt. — 2. sz. legjobb minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3.50 frt. — 3. sz. jó minőségű 165 cm. hosszú, 130 cm. széles, ára 3 frt; különösen erős sörháztakarók 220 cm. hosszú, 165 cm. széles, dbkét 5 frt minden kívánt szárnyalattal. A megrendések a beérkezés napján el lesznek intézve. Kiváló tisztelettel

Távíratcím: 953 „Sohr” Magyar Lópokróc Szétküldési Telepe, Somogy-szül 92. szám.

CLIMAX és ECLIPSE
 NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK
 Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyöri ellenőrzés.
 :: Elsőrangú referenciák. ::
BACHRICH ÉS TÁRSA
 BUDAPEST — HAMBURG — BÉCS.
 Motorgyár: Bécs, XIX/6., Heiligenstaedterstrasse 83.
 Mintaraktár és iroda: Budapest, V., Szabadság-tér 17. (Börzsepalota.) 304

Elsőrendű mennyezet- (stuccatur) és tetőnád eladó

vasuti- és viziszállításra. **Ugyan- ott a nád építkezési cé- lokra szakszerűen fel- dolgozható.**

Bovebb felvilágosítást ad az ura- dalmi tisztartóság, Écska, Torontál megye. Vasutállomás Nagybecskerek.

3178

KÖSZENET

Belföldi szenek, Porosz
szén, Karwini szén, Osz-
traui kovácsszén, Kokszi,
Brikett, Faszén.

KÖSZENET

Szállít waggonszámra, vala-
mint évi kötésre is

KLÁR ANDOR

czég

Debreczen, Miklós-utca 23.

Telefon interurbán: — Sürgőnyezim: —
" 445. " KLÁR ANDOR.

➡ Kérjen ajánlatot! ➡

MESZET

Kizárólag fával égetett
biharmegyei (Élesd-Rév-
Mezőtelegd) fehér dara-
bos mész. Évi termelés
1000 waggon.

MESZET

HATÁRÁN ELŐ CEMENTUM ÉS ÉRDEMI JELŰ ÉRDEMI

Alapítványt
1847.

Rausweller János

Szegeden C. a his. kisközségben
szab. chr. szellemű és műveltségű
sz. tanácsos igazgatók
stb. stb.

ÓRAK ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

1000 Kézelt Munkák. Irókész papírok, stb.

Eladásra kerül nagy mennyiség-
ben sima és gyökeres **Ripária**
Portális és Rupestris
Monticola alanyvessző

ugyszintén ily alanyokon készült első osztályu gyö-
keres fásoltvány a legkitünőbb bor- és cse-
megezőlő fajokban. Továbbá eladunk többféle fajban
egyéves gyökeres hazai szőlővesszőt. — Nagy
készlet gyümölcsfa-csemetékből és diszcser-
jékből. — Megkeresések közvetlen hozzánk intézendők:

Badacsony-Szentgyörgyhegyi szőlő-
oltványtelep, Tapolca. (Balaton-vidék.)

1183

Kende Zsigmond

földbirtokos ur „czégény“-i majorjában 19 darab két éves,
8 darab három éves és 3 darab négyéves, fajtisztán tenyész-
tett, hatóságilag engedélyezett

magyar bika eladó.

Czim: Czégény (Szatmár megye). Távirde és vasut áltomás:
Fehér-Gyarmat. 3179

Lovassy Antal, az eladással megbízott gazdatiszt.

Tavaszbuza-vetőmag.

Teljes csiraképes-
sű, jó minőségű **tavaszbuza-**
vetőmag eladó, vevő zsákjában ab
Szomotor vagy
Sárospatak, métermázsánként 30 korona.
1 waggon vételénél 5% engedmény. — Megkeresésre bővebb
felvilágosítással és mintákkal szolgál: gróf Miláth
József ur tisztartói hivatala, Pusztá-Karád,
u. p. Sárospatak. 3137

GRAEPEL HUGÓ betéti társaság

Budapest, V., Váci-ut 40-46.

Malomépítész, gép- és rostalemez-gyár.

Szabadalmazott lemez-törekrosták

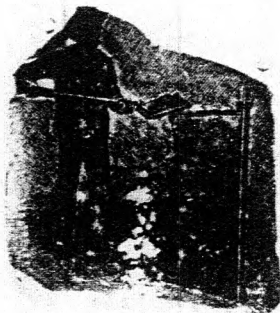
minden rendszerű cséplőhöz. Jobb minden más törekrostánál.

➡ Minden magvesztességet kizár. ➡

20.000 darabnál több kifogástalan üzemben.

984

Tessék prospektust kérni!

Szenzációs találmány a mechanika terén: „**TRIUMF**” zsáktartó gép. A „**TRIUMF**” egy napszámost pótol, ami által a t. gazdaközönségnek nagy pénzmegtakarítást tesz lehetővé. Ára 15 kor. A „**TRIUMF**” kizárólag Hellmann H. W. berlini gépgyárában készül és megrendelhető a magyarországi vezérképviselnél: **SZABOLCSI LAJOS** ur irodájában **BUDAPEST, Erzsébet-körút 7. szám.** 986

A legnagyobb termést biztosít

kalásos-, luczerna-, csalamádé- és kapás-növényeknél; feltűnő jó eredményt mutat ki szőlőben (70—95 hektoliter) a

fekálkompost-trágya

(emberürülék, tőzeggel szagtalanítva), felülmulja a műtrágyát, mert több évi termőerővel bír és tartós eső sem képes elmosni.

100 mm. a telepen átvéve ... kor. 70—
100 mm. a vasútállomáson kocsiba rakva ... kor. 90—

Vidékre külön ajánlattal szolgálunk az ottani állomásig bérmentve.
Debreceni trágyagyár részvénytársaság, Debreczen, Sas-utca 3. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkező

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alaptványok a kormány hozzájárulásával 1.970.340— kor.

Tartalékok 764.760—18 "

Összesen: 2.735.104—18 kor.

1901 évi felesleg 90.340— kor.

1902. " " 59.782—28 "

1903. " " 109.331—73 "

1904. " " 72.438—23 "

1905. " " 61.730—80 "

1906. " " 39.243—85 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgálunk. **Az igazgatóság.**

Jégbiztosításnál 1907. évtől kezdődőleg újabb jelentékeny kedvezményekben részesíti a gazdákat, melyekről kívánatra felvilágosítást nyújt.

Báró VÉCSEY csegöldi uradalma

tisztán tenyésztett magyar gulyájából **16 darab kétéves és 3 darab hároméves**

hágóképes

tenyészbika

eladó. Az eladás Csegöldön, u. p. Jánk (Szatmár megye) február hó 7-én d. e. 10 órakor kezdődik.

— Bővebb értesítést készségesen nyújt —

Polyák Arthur
uradalmi intéző.

3169

Szőlőoltvány! Szőlővessző!

A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort; oltani, permetezni nem kell! Gyökeres 1000 darab 100 korona; sima 50 korona. Szőlőoltványok ezere: 140 korona, a legnemesebb fajokból. — Arjegyzék ingyen. — Rendelési cím:

SZIGYÁRTÓ NAGY MIHÁLY, Felsőseged. (Somogy m.)

1061

MAGYAR LEVELEZÉS!

MAGYAR LEVELEZÉS!

GYAPJUT

1909. évi termést és kész árut, a szokásos nyírási időben szállítva, szerződésileg a legmagasabb árban, igényelt magasságu foglaló lefizetése mellett, az uradalmon átvéve, átvételkor kifizetve, **közvetlen külföldi gyárak részére vásárol**

WERMER F. Wien, III/2. Löwengasse 36. :: Telefon 2658.

920

Az erdélyi római katolikus státus radnóthi uradalmánál, saját tenyésztésből eladó

22 darab 5 éves tulok,
30 drb jármos ökör.

Az eladandó jószágok kifogástalan elsőrendű minőségűek, létszámon felül állók.

Értekezhetni a radnóthi uradalom intézőségénél posta, távirat és telefon útján.

Radnóth, 1909. január hó.

3161

Uradalmi intézőség.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata kiadásában a következő

nagyfontosságú szakkönyvek

jelentek meg:

Cselkó István: Szarvasmarhatenyésztés. Füzve 7.—, vászonkötésben	8.—
Grabner Emil: A gazdasági növények nemesítése. Füzve 5.—, kötve	6.—
Szilárd Gyula: Szőlőművelés és borgazdaság. Vászonkötésben	10.—
Vantsó Gyula dr.: A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony	3.—
— Az új végrehajtási törvény. Kérdés és feleletekben	—50
Kovács Imre: A gyapju minősítése	3.50
Cselkó István: Takarmányozás. Kellner új elmélete alapján. Vászonkötésben	10.—
Sierbán János és Koerfer István dr.: Tejgazdaság. Kézikönyv gyakorló gazdák és tejszövetkezetek részére	5.—
— Népszerű kiadás. (Magyar és német nyelven) Egyenkint	2.—
Kovácsy Béla és Monostory Károly: A ló és tenyésztése	12.—
Vászonkötésben	15.—
Rodiczy Jenő dr.: A magyar juhtenyésztés múltja és jelen irányairól. Vászonkötésben	3.—
— A kecske tenyésztése és haszonvétele	1.50
Molnár István: A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés. Vászonkötésben	5.—
Kardos Árpád: Ház- és udvarkertek berendezése. Vászonkötésben	3.—
Suschka Richárd: Egyszerű gazdasági számvitel. Vászonkötésben	6.—
Cserháti Sándor: Talajismeret	4.—
Páter Béla: A vadon termő gyógynövények. Vászonkötésben	5.—
Tormay Béla: Általános állattenyésztés. Vászonkötésben	7.—
Hreblay Emil: A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése	1.50
Wiener Mosko: Az ujlaki uradalom üzleti berendezése	1.—

Megrendelések a könyvkiadó-vállalatot kezelő "PÁTRIA" r.t. gazdasági szakkönyvkereskedésébe, Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek intézendők.

Könyvelő,

ki gazdaságban, gabonaüzletben vagy cukorgyárban mint olyan alkalmazva volt, kerestetik. Német nyelv perfekt tudása feltétel. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt ajánlatok **Kuffler B. központi irodájába, Győrbe** küldendők. Kezdő fizetés 200—240 kor. havonként, belépés azonnal, legkésőbb február 15-éig. 3177

Melassét

(folyékony állapotban)

jutányos feltételek mellett szállít:

Sebők Emil és Társa

Budapest, V., Lipót-körút 2. szám. 16

Nemes gyümölcsfa-olíványok.

Ungváry László szőlőtelepén és gyümölcsfaiskolájában (Czegléd, Pest m.) 1909. év tavaszán nagyobb mennyiségű (600—700 ezer darab) nemes gyümölcsfacsemete kerül eladásra 1—4 éves példányokban a következő gyümölcsnemekből: körte, alma, birs, szilva, őszi barack, cseresznye, meggy, eper, birs, lasponya, dió, ribizke, málna, szomorú alma, szomorú eper, gömb- és pyramis ákác stb.

Ezek árai minőségük szerint (1—4 évesek) 60—100 fillér.

Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemeték (vadoncok) a következőkből: körte, alma, birs, doucin, cseresznye, saj meggy (Prunus Mahaleb), mandula, Prunus Myrabolana; ezek árai erősségük szerint 100 darabonként 1 kor. 20 fillértől 5 koronáig; 1000-enként 12 koronától 40 koronáig.

Ezenkívül áthatlan, sövénykerítésre alkalmas lepényfa- (Gleditsia) és ákácfcsemeték 1—3 éves minőségben és igen nagy mennyiségben kapható (készlet 2 millió). Ennek ára 1000 darabonként 6 koronától 14 koronáig.

Háromszor permetezett, szokványminőségű bor- és csemegeszőlővessző, úgy sima, mint gyökeres minőségben szintén megrendelhető, még pedig a sima 1000 darabonként 5 koronától 200 koronáig; a gyökeres pedig 36 koronától 60 koronáig.

Részletes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Eladó birtok.

Temes megyében, szép vidéken, vasúti állomás mellett fekvő 160 katasztrális holdas birtok egy tagban, szép urilakkal, 7 holdas parkkal, kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Ára 100.000 korona. — Csak közvetlen komoly reflektánsoknak ad részletes felvilágosítást a

Földbérleti és parcellázó bank részv.-társ.

Temesváron.

3187

HOMOK — ARANY

A legjób és legolcsóbb építőanyag

a homokból, cementtel vagy mészzsel készült falazótégla, tetőcserep, fal- és padlólapok, csövek stb. Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva

Dr. Gaspary kézi- vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban

A 262. számú ismertetési brosurá ingyen. Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

Leipzig Cementindustrie Dr. Gaspary & Co. Markranstädt Leipzig mellett (Németország)

1102

Új cselédtörvény. A gazda cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény. Jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátta dr. Vantsó Gyula. 2-20 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25

Ujdonság!

Most jelent meg!

A SZARVASMARHA

HIZLALÁSA

O. Kellner keményítőérték-elmélete alapján írta: Dr. Weiser István, kir. főügyész, állatorvosi főisk. m.-tanár

ÁRA FÜZVE 2 KORONA.

A takarmányozásban az utó ső öt évben mélyreható átalakuláson ment keresztül. O. KELLNER a takarmányok táp hatásának elbírálása nézve új szempontokat állított fel. KELNER munkássága különösen a szarvasmarhahizlalást alakította át teljesen, amennyiben megállapította az egyes tápanyagoknak, valamint az összes takarmányoknak valódi hizlalóértékét. Ezzel a mezőgazdaságnak igen nagy szolgálatot tett, mivel öt követve, a hizlalást valóban okos módon tudjuk vezetni. **Keményítőérték-elméletének és ezzel kapcsolatosan a szarvasmarhahizlalás mai állásának ismertetője képe i e mű tartalmát.**

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

ELADÓ BIRTOKOK:

Abauj-Torna megye 1000 magy. hold gazdaság és erdő nagy vadászattal 370.000 K.

Bars megye 700 magyar hold elsőrendű cukorrépa föld 600.000 K.

Borsod megye 1000 magyar hold gazdaság, felszereléssel 400.000 K.

Csanád megye 900 magy. hold gazdaság 680.000 K.

Esztergom megye 300 magy. hold gazdaság, felszereléssel 180.000 K.

Fejér megye 3800 magy. hold gazdaság 1.900.000 Kor.

Gömör megye 680 magy. hold gazdaság 350.000 K.

Győr megye 560 magy. hold gazdaság 335.000 K.

Heves megye 1000 magy. hold gazdaság 760.000 K.

Hont megye 850 magy. hold gazdaság 350.000 K.

Komárom megye 1500 magy. hold gazdaság 1.200.000 K.

Krassó-Szörény megye 1800 magy. hold és erdő 400.000 K.

Nógrád megye 1000 magy. hold gazdaság, felszereléssel 400.000 K.

Pest megye 2000 magy. hold gazdaság, szeszgyárral 1.000.000 K.

Sopron megye 2850 magy. hold gazdaság 830.000 K.

Szabolcs megye 1400 magy. hold gazdaság, szeszgyárral 640.000 K.

Szilágys megye 1340 magy. hold gazdaság 760.000 K.

Trencsén megye 2600 magy. hold gazdaság, felszereléssel 1.000.000 K.

Ugocsa megye 1000 magy. hold gazdaság 640.000 K.

Vas megye 600 magy. hold gazdaság felszereléssel 245.000 K.

Veszprém megye 1800 magy. hold gazdaság felszereléssel 760.000 K.

Zala megye 1800 magy. hold gazdaság 1.000.000 K.

Zemplén megye 5700 magy. hold gazdaság és erdő 2.000.000 K.

Beyer Károly Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12-85.

272

Telefon 12-85.

Baromfi-eladás.

A fővárosi állatkert ujjáépítése és bezárása foly-
tán az összes **fajbaromfiak**
sürgősen, jutányos árban eladó.
Ajánlatok egyszerekre, vagy az ösz-
szesre az állatkert igazgatóságához
küldendők.

Budapesti Állatkert.

Takarmány- répamag ::

sárga olajbogyóalaku, a földből kinövő, ásó
nélkül kiszedhető, kapható 100 kilónként
zsákostól 85 koronáért. Diószeg vagy Cziffer
állomásra szállítva, míg a készlet tart **gróf
Zichy József uradalmában, Ved-
rődön** (Pozsony megye). **50 kilón alul
nem szállítunk.**

MEZŐGAZDISÁGTAN

Irta: **Szilárd Gyula**
a gróf Esterházy-féle csákvári
földművelésiskola tanára.

A 448 oldalra terjedő, számos
ábrával ellátott könyv tartalma
és beosztása röviden a következő:

I. RÉSZ. Általános növényter-
melés. A növény. A talaj. Föld-
művelés. Trágyázás. Vetés és
vetések ápolása. Termények, le-
takarítása és elhárítása. — II. RÉSZ.
Különlégek növénytermelés. Ga-
bonafélék. Hüvelyesek, kapás,
olajos, szálatastakarmány, ipari és
gyári növények. — III. RÉSZ.
Kert és szőlő. Konyhakertészet.
Gyümölcskertészet. Szőlőművelés
és mustkezelés. — IV. RÉSZ.
Állattenyésztés. Az állati test.
Állatok takarmányozása. Egész-
sítés és beteg állatok ápolása.
Általános tenyésztési szabályok.
Lótenyésztés. Szarvasmarhate-
nyésztés és tejkezelés. Juh- és
kecsketenyésztés. Sertésenyésztés.
Baromfitenyésztés. Házinyul-
tenyésztés. — V. RÉSZ. Gazda-
sági üzletvitel. Gazdaságok be-
rendezése. Üzleti tőkék. Szám-
adás és jövedelemszámítás. —
VI. RÉSZ. Méhészet.

Ára vászonkötésben 5 korona.
Megrendelhető a "Patria" r.-t.
gazdasági könyvkereskedésében,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Gőzekék,

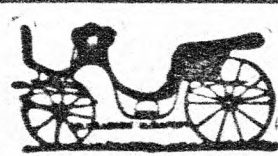
gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohó-
művek társaság vasútvonalból.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági
szaktanácsosai készséggel szolgálnak.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der
Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerke
Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy:**

**az Osztrák bánya- és kohászati tár-
saság magyarországi képviselőjéhez,
Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest,
VII., József-utca 18-18 kérének.** 6287

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és
kocsigyártó - ipartestület
védmérsége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Gőzgéptulajdonosok és gépkészítők figyelmébe!

Most jelent meg! Ujdonság!

**A lokomobil és félstabil-
gőzgépek szerkezete és
kezelése.** Irta: **JALSOVICZKY GÉZA.**

880 szövegábrával és 2 táblával.

Ára 10 korona.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

BENZINCSÉPLŐKÉSZLETEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET-ÉS GÉPGYÁR
PODVINECZ és HEISLER
Budapest, Gyár: VI. Váci-ut 141.
ÁRJEJZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Takarmánykamrák és szivattyúk hajtására

a legjobb és legolcsóbb üzemgép a

REKORD benzinmotor,

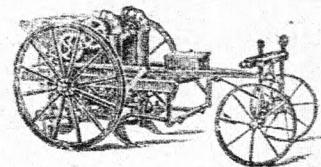
2, 3, 4 és 5 1/2 lóerő nagyságban.

Modern takarmánykamrák be-
rendezésére előnyös lehetékek mel-
letti vállalkozunk. Néhány előkelő
üzlettelünk, ahol a Rekord-motorok
használatában vannak: Ngos. Dory
Hugó gazdasága, Dombóvár,
Tüske pta. — Nmélt. gróf Fes-
tetihe Andor uradalma, Somogy-
Szent Tamás, u. p. Pécska. — Mélt. gróf Somestich
László uradalma, Kaposujlak, u. p. Kaposvár stb.

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgál.

Fehér Miklós gépgyár r.-t.
Budapest, V., Váci-ut 80. szám.

Skorpiil szabadalmazott burgonya- ültetőgépe

Megtakarítás a munkaerőben.
3190 Terméshozam-nagyobbítás.

Burgonyaválasztó-gépek.
Julius Carow gépgyár, Prag-Bubna.

Uradalmak és gazdaságok figyelmébe !!!

Évi számadások felülvizsgálását elvállalja a
gazdasági számvitel terén teljesen jártas,
minden tekintetben megbízható okleveles
gazdatiszt, illő díjazás mellett. Szíves meg-
kereséseket kér **Nagy Agost** gazdasága,
Szent-Endrén.

Uj gazdasági számvitel!

Már megjelent az Országos Magyar Gazdasági
Egyesület könyvkiadó-vállalatának kiadásában

Kenese Ferencz Egyszerű gazdasági számvitel

ezimű műve és ezzel kapcsolatban a hozzávaló

Egyszerű gazdasági számviteli nyomtatványok

amelyek összeállításánál a szerző, elsőrangú
szakferiák egybehangzó, rendkívül kedvező
bírálatára szerint

a jelenkor legelőkelőbb rendszerét követve.

A nyomtatványok kizárólag hazai gyártmányu,
finom könyvnyomó papíron állítottak elő és min-
den iv a magyar gyár vizjelen kívül a „Kenese-
féle gazdasági nyomtatvány, Patria r.-t. Buda-
pest, Köztelek” jelzést is viseli. **Próba-íveket**
(41-féle nyomtatvány) ezen új rendszer-
nek könnyebb megérthetése céljából,
egy gazdasági év szemléltető levezetésé-
vel 12 kor. 50 fill.-ért, ismertető könyvet
1 kor. 50 fill.-ért, összesen 14 koronáért
szállítunk. Az állandóan raktáron levő nyom-
tatványokból, melyek ugy ivekben, mint kötvé
szállíthatók, kívánatra részletes árjegyzékkel
készséggel szolgálnak. Megrendelések a "Patria"
irod. vált. és nyomdai r.-t. Budapest, IX., Üllői-ut
25. (Köztelek) címre intézendők.

Pinczék: BUDAFOK. Kirendeltség: Közp. Vásárosarnok. Baromfi-hizlalda: BUDAFOK.

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

BUDAPEST.
Igazgatóság és központi iroda:
IV., Veres-Pálné-utca 40. sz.
A Magyar Országos Méhészeti
Egyesület Vezérképviselői.

Értékesít húsfeleket, baromfi, vadfelet,
tejterméket, tojást, zöldséget, gyümöl-
cöt, mézet és mindennemű élelmiszert.
Hordóbor-értékesítő osztály. — Égetett
szesz italok értékesítése.

A szövethozet tagjai kedvezmény-
ben részesülnek. Mindennemű érte-
kesítési ügyben díjtalanul nyújt
felvilágosítást.

Élelmiszer-áruház (IV., Vámbáz-kört
8. sz.) hús-, csemege-, fűszer-, bor- és
nagybani osztályal. — A maga nemét en
egyedül álló élelmészeti intézet.

Fiókok: Marosvásárhely, Sepsiszent-
györgy, Székelyudvarhely, Fiume, Er-
délyi birtokok ottani fiókjainknál min-
dennemű gazdasági gépeket és eszkö-
ket a legjutányosabban vételezhetnek.

10 parancsolat a gazda részére

szépen nyomva, teljesen ingyen és bérmentve...

Champlain tavasi buza vetőmag, míg a készlet tart...

Czukorrépa. Rossz utak miatt cukorforrásról lemaradt...

Gépgyáram bérbeszállítást eladóra kerül: több különféle új és több teljesen átjavított mezőgazdasági gép...

Adófelvitel tanácsadója. Utbaigazítást nyújt mindabban, amit az összes állami és községi adókról egy adófelvitel polgárnak tudni hasznos...

Eladó egy B44 lábas, nagyobb felületű és patent osztályozóval bíró Shuttleworth-csép...

Jóminőségű vetőmagok eladatk a felsőlánczi gazdaságban, posta Perény, állomás Hidas-Némethi...

Széna, sarjú, lohere prima, eladó, Herbst Gyula Cseszóra, u. p. M.-Cséke, Bihar m. 176

A stabil gőzgépek gyárok. Iria Naszály József, okleveles gépészmérnök, m. kir. ker. iparteljesítő, 149 ábrával...

4 db angol gyártmányú, kevéssé használt jó karban lévő hármeseke három tartalékkal...

400 h. földbirtok, közel Budapesthez, eladó vagy annak kezelésére vagy tulajdonársul...

Akáczfacsomote 3 éves magtett, kiültetésre alkalmas, 2 méter magas, 3 cm. erős, ezenkívül 100 korona árban kapható tavaszi szállítással...

A gyapjú minősítése. Számos ábrával és egy a magyar és külföldi gyapjú-típusok összehasonlított grafikonnal...

Eladó vetőmag. A jankamajori gazdaságban, bőven termő szép minőségű illmici árpa vetőmag, vevő szákjában vasútra szállítva 100 kg.-ként 20 koronáért...

Napraforgó- és tökmagpogácsa vidéki olajmal-mokból szállítva, legnagyobb emészthető zsír- és proteintartalommal...

Birtokeladás. Vas megyében, a grác-budapesti fővonalon levő vasútállomástól 1/4 órányira és a városhoz is közel fekvő 500 kis hold elsősorú földbirtok...

A ló és tonyésztes. képpel, 14 műmelléklettel, 3-ik kiadás. Irták Kovács Béla és Monostori Károly...

Ajánlok tavaszi vetésre bősérmő Hanna pedigree sörárpát 18 koronáért és bősérmő duppai zabot 17 koronáért vevő szákjában, állomás Berhida...

Champlain tavasi vetőbuzza, kitűnő csiraképeségű, kapható mm.-ként ab állomás Vámosgyörk, vevő szákjában 30 koronáért Beer Henrik olcsamajori gazdaságban...

Szállás takarmánynövények termesztése. 94 ábrával. Irták Szilassy Zoltán és Grábner Emil. Vásonkötésben, 10-30 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Egy tejszövetkezet vezetésére hiányában potom 2000 koronáért eladó. Az összes gépekkel felszerelve, pózerősbizással. Jelenleg 600 liter tej kerül naponta feldolgozásra...

Csebzai gazdaságunk eladása. Teljesen jó karban levő, alig használt "Westfalia" mürtágyaszóró gépet. Polako-its Mátyás gazdasága Rudna, Torontál 324

Allatgyógyászat. Kézikönyv külső és belső betegségeknek felismeréséről és gyógyításáról. 100 recepttel és 100 ábrával. Iria Monostori Károly. 4-30 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó 200,000 fenyő metszett szőlőárok mélt, gróf Sigray Antal ur uradalmában. Megkeresések Ballis Ferecz felügyelőhöz Ivancz, Vas m. 375

Eladó vetőmag! Kötő Dup-papai zab 19 K, Hannamárpa 17 K, magyszem 1-nese 30 K, órási lencse 40 K 100 kg.-ként, réty-eresztvényi állomásra szállítva a vevő szákjában. Hadnagy Gyula földbirtokosnál, Dálnok, Háromszék m. 373

500 holdas kitűnő homokbirtok Pest megyében, 370 hold rozsvetessel, szőlővel, fészke-eléssel 100,000 forint. Hat különálló tanyával. Szétválasztható. Könyvi feltételek. Gauser Odón, Kalocsa. 378

Akáczfacsomote Mauthner-magból, egy éves, 50-60 cm. magas, ezre 3 frt, 60-70 cm. magas ezre 3 frt 50 kr., 70-80 cm. magas ezre 4 frt 4 frt, 1 méter magas ezre 4 frt 50 kr., 2 éves, 120 cm. magas ezre 5 frt, 2 éves, 140 cm. magas ezre 6 frt 50 kr. Gloditbia 3 tükök, élősvénynek, egy éves, 60-70 cm. magas ezre 3 frt 50 kr., 50-60 cm. magas ezre 3 frt, 2 éves, 1 m. magas ezre 5 frt, 2 éves, 120 cm. magas ezre 6 forintjával kisebb és nagyobb mennyiségben, díjmentes jó csomagolás és a tisztelői vasúthoz szállítás mellett tavaszi kiültetésre megrendelhető. Százerezer felüli rendelésnél 5 százalékos kedvezmény. Dobos Imre főszolgabíró facsemeteiskola-telepe, Tiszalök, Szabolcs megye. 1141

Ligovói zabot, fajtisztát, vetési czélra kiválóan alkalmasat. Bőven termő sőt 100 kg.-ként 19 koronáért ab állomás Vizár, a Háromfarszttal Berlet-gazdaság Vizváron. Szákok saját árban számítatnak. 379

Tőkebefektetésre alkalmas bérházakat, birtokokat ajánlok megvételre. Al mind nvaralóknak igen olcsó, szép világot sjanok megvételre. Előzetes költség nincs. Szőlőssy M. Budapest, VIII., Múzeum-utca 19. 377

Az állatok adásvételével foglalkozó gazdáknek nélkülözhetetlen Dr. Hutya Ferenc: Törvényeszéki állatorvostan

ezimű szakkönyve, mely részletesen ismerteti a különböző ügyleteknél kövendő eljárásokat és főleg tájékoztatja a gazdaközön-séget a szavatosságból folyólag őket terhelő kötelezettségek, illetve az őket megillető jogok terjedelme és utóbbiak érvényesítésének módozatai felől.

A könyv ára vászonba kötve 10 korona. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Eladó birtok

Pusztá-Csafányon (Békés megye) 210 magyar hold jóminőségű buzatermő föld, gazdasági épületekkel, szabakézből eladó. Értekezni lehet: Budapest, VIII., Róok Szilárd u. 10., I. 8. 374

Gazdák figyelme!!!

Most jelent meg: A pinczegazdaság melléktermékeinek értékesítése. Iria: Szilárd Gyula, a gróf Esterházy-féle osákvári földművelőtelek tanára.

Tartalma: Pálinka- és cognacfőzés. A törköly és venyige mint takarmány. A borsóprú értékesítése. Borkönyverés törkölyből és borsóprúból. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmagolaj-nyerés. Csersavólat-készítés szőlőmagból. Ecetkészítés.

1 korona 60 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-társ. gazd. szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz

Préselt búzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban Ehrenreich Béla Bajmok (Báoska). 6808

Lovak kelessége (Chronikus köhögés és nehéz lélegzés) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin. Drezda-A. 85.

Legjobb tejkannák kaphatók Első magyar tejjgazdasági gép és FUCHS-és SCHLICHTER Budapest VI., Jász utca 17. ARJEGYZEK INGYENES BÉRMENTVE

Tejjgazdasági Zsebnaptár

az 1909. évre. Szerkesztő: Jozsaszky Pál. Az OMGE. ügyvezető titkára.

A tejjgazdasággal (állattenyésztés, állategészségügy, takarmányozás, tejkezelés, vaj- és sajtkészítés) kapcsolatos minden kérdést feloldó Tejjgazdasági foglalkozóknak nélkülözhetetlen a Tejjgazdasági Zsebnaptár. Belfi ára 4 K. - A "Patria" irodalmi vállalat (Budapest, Üllői-ut 25.) vagy a Tejjgazdasági Zsebnaptár kiadóhatalnál megrendelve, kiadott küldéssel 3 K 65 fillér.

Maier Rikárd és Félix kincstári szállítók Wien, II., Kaiser-Josefstr. 30.

vesznek és eladnak minden állomásról bármily mennyiségű szénát, szalmát, burgonyát.

Préselés saját és legmodernebb gőzprésekkal. - A legnagyobb szolgálatkészségű cég. 426

Győr, pontos, olcsó földmérés Világhírű szabadalom 18 államban.

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Gazdák figyelme! 50% olcsóbb mint bármely más világítóanyag

pyroleum világítása. A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerőlevél nálam bekinthető. - Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. - Kivántra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakab Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 23.

Gazdaságomban, míg a készlet tart, elsőrendű, fajtisztá Abundanz zab és első utántermésű Oua-sitzi Hanna árpa mázsánként 20 koronás árban eladó. Ugyancsak beszerezhető gazdaságomban országosan törzkönyvezett nagy fehér yorkshirei tenyészteemből különböző koru, vérsen átment kanok és emsek. Dr. Mesterházy Ernő gazdasága, Nagygye-resd és Mesterháza. 3168

Prima, száraz tengeri-moslók száraz répaszelet foszforsavas takarmányosontmesz 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: Neubauer Adolf gyári meghatalmazottnál Győr.

Szénát Szalmát

muhart, zabosbikkonyt bármily mennyiségben

veszek és eladok.

Felpréseléshez modern gőz- és lópréseimtel bocsátom eladó rendelkezésére. 380 SCHREIER BÉLA takarmányagykereskedő Budapest, VII., Népszin-ázt-utca 22. Telefon 20-52.

Vétel

Lenmagot minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett vasárol 775

KRAUSZ HUGÓ terménykivitel üzlete Budapest V. Szabadság-tér 6. Csakis árköveteléssel el-látott ajánlatok kéretnek.

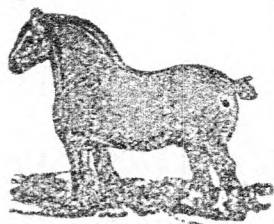
Bérlet

700 h. 1200 ölével, prima fekete homokbirtok 63 h. dohánycsevellyel, három város közelében, tehénészetre alkalmas, családi körülmény miatt 9-9 oszt. 1-re eladó. Czím a kiadóhivatalban. 328

Nyári legelő 2-300 db szarvas-marhára Felső-Borsodban eladó. Értekezni dr. Bácskai ügyvédnél Budapestben Alkotmány-utca 18. a délutáni órákban. 352

Bérletet keresek 3-400 hold, 10-15 talajjal és é-ületekkel Aus-tiá vagy Magyar-országban. V-sst mentén Ajánl-tot S. B. in O. Jel ala t német nyelv-en a kiadóhivatalba kérek. 378

BÉRLEVELEK (SZEGŐDSÉGI LEVELEK) az új cselédtörvény alapján összeállítva. Darabja 5 fillér. SZEGŐDSÉGI KÖNYVECSKÉK Darabja 10 fillér. SZEGŐDSÉGI FŐKÖNYV 25 ives 2 kor. 50 fillér, 50 ives 4 kor., 100 ives 7 kor. Kapható a "PATRIA" irod. váll. és nyomdai részvénytársaságnál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

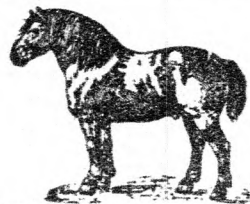
Muraközi hidegverü (nori) igás tenyésztő-lovak

és tenyésztő-ménék

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidéken tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak

Czímem: **Idősb Heinrich Mör** lóvásárló ügynöksége **Csáktornya (Muraköz)**

Sürgönczim: **Heinrich Senior, Csáktornya.** 3729

Több ardeni származású mén, 3-5 éves, tenyészvizsgálvánnyal ellátott, eladó. Bővebbet Katay M. kasznár, Böhönye, Somogy megye. 171

Kiválóan csontos nemes és jófejűdésű Bonyhádi-Simmenthali keresztezésből eredő 1½-2 éves

tenyész-bikák

eladók. Fedeztetés kipróbálva. **Yorkshire tenyésztet.** Pusztá-Ferrea, posta Csákvár. 3173 **Az intéző.**

Elsőrendű eredeti **bonyhádi teheneket** hasasokat, borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben külans áron szállít: 3146

KLINGER MÓR tenyész- és haszonállat-kereskedő Kispeszt, Lukás és istálló: Kispeszt, Kőolcsi-utca 5. sz. Levél- és sürgönczim ugyanaz. Telefon, Kispeszt 35. Saját házban.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik. Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szent-egyház-utca 2-ik szám. Telefon 311. 424

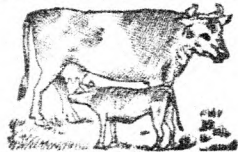

Elsőrendű Bonyhádi faj

vöröstarka ökör- és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármely mennyiség szállítására vállalkozik

Neizer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Valódi bonyhádi friss fejős, hasas tehenet és mindenféle tenyészállatot

szállítok a legjutányosabb árban, a legjobb minőségben és bármely mennyiségben: a tejhozamra nézve garanciát vállalok és a legszellőbb kiszolgálást biztosítom. — Istállómban állatok állandóan kaphatók. 1118

Hoffmann Dávid Pusztá-Szentgyörgyi bérő Bonyhád, Tolna megye.

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökör és üszőborjakat

ugyszintén legprimább lekötni való és

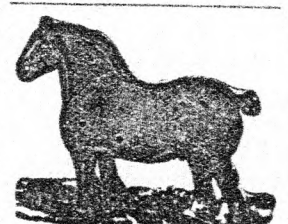
jármosökreit

legjutányosabb áron ajánlanak:

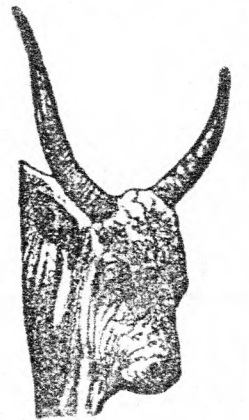
Klein Testvérek kereskedők

Czellősmölök. Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadjatnak. 882

Eladó a Kempton-féle fajta Komondor-tenyésztésből 1 db 5 hónapos kan kölyökkutya Hal- és Sár-dormál Pusztá-János-major, u. p. S montonya. 370

Muraközi telivér mén, 5 éves, fekete-szürke, jégyletes, 171 cm. magas, rendkívül széles, vastag oxzópós lábakkal, hibátlan, kiváló tenyészanyag. Ár: 1400 korona. Grosztonyi gazdaság, Grosztony, Zala m., vasútállomás Gelse. 375

Magyar tenyész-bika-eladás.

Gróf Draskovich Iván ur többszörösen kitüntetett nagy-hírű magyar törzsgulya tenyészeteiből 10 db 3 éves, 15 db 2 éves tenyész-bika eladó. Ugyanitt eladásra kerül 4 db 2-2½ éves nyugati fajta vöröstarka bika. Az eladást Métyus Samu uradalmi kasznár eszközli Barsanya-Sellyén, posta, táv-telefon, vasút helyben. 214

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat bármely időben, bármely mennyiségben külans áron szállít

BAUER MÓR tenyész- és haszonállatkereskedő, BUDAPEST. Iroda VI., Felsőerdősor-utca 1. Istálló Ujpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93-95,

Elsőrendű bonyhádi fajteheneket

lefejős és tenyészetre, az átlagos tejelést garantizálva, vállalva, továbbá vöröstarka

ökor- és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket a legjutányosabb árban, egyezség szerint bármely mennyiségben szállít

Baneth Adolf Bonyhád, Tolna m.

Megvételre keresek:

8-10 db félvérü vagy magasvérü, 4-7 éves koru, ép, 165-170 cm. magasságú, tenyésztésre és igavonásra alkalmas

kancza lovat

jó tenyészettől. Ajánlatokat a lovak fajának és darabszámának megnevezésével kér 372

Haraszi Sándor Békés-Csaba.

Elsőrendű fajjellegű

vöröstarka ökör és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas v. friss fejős

teheneket

a legjutányosabb árban egyezség szerint bármely mennyiség szállítására vállalkozunk 269

SPITZER és WEILER KIS-CZELI.

Bonyhádi friss fejős-tehenek és tenyész-bikák

jutányos árban kaphatók minden héten kedden, szerdán és esütörtöki napokon. Istálló Kispeszt, Üllői-ut 24. Telefon: Kispeszt 1. Levél- és sürgönczim

Fenyves Sándor 4743 tehénkereskedő Bpest, VII., Bethlen-u. 29.

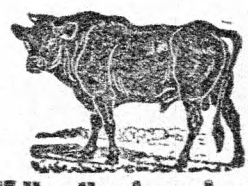

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben külansul és legolcsóbb áron szállít:

Kohn Samu és József tenyész- és haszonállatkereskedők, BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 60. Telefon 91-25.

Fiók: Ujpest, Árpád-ut 99

Vöröstarka tinó és üsző

teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható oltó áron. Később, ugyancsak jármos és beállítás ökrök szállítására vállalkozom.

Kitünő friss fejős tehenek

elő egyes jelentős után, nálam minden mennyiségben kötelezettség nélkül. Vevő tetszése szerint választást. 4733

Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.)

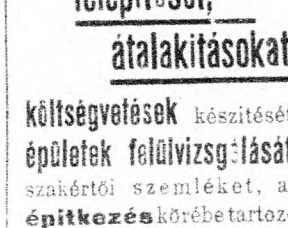
Vegyesek

Varsa Pál

építész és építőmester Budapest, VI., Dohány-utca 68. Telefon 83-52.

Elvállalja: Kastélyok, lakóházak, iskolák, mindenféle gazdasági épületek tervezését, felépítését, átalakításokat.

költségvetések készítését, épületek felülvizsgálását, szakértői szemléket, az építkezés körébe tartozó összes munkálatokat. 5599

Zsigmondi Károly kocsigyártó

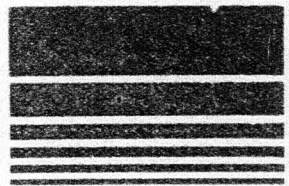
Bpest, IX., Imre-utca 3. Kívánatra árjegyzéket küld.

Használt kocsikat becserél.

Eladás

Alkalmi zongoravétel. Bösendorfer Schweighoffer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pianinók 100 forinttól zongora vagy pianó 250 fttől feljebb, minden árban. Zongora-, czimbalomhangolások helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek. **REMENYI MIHÁLY** a Magyar Kir. Zeneakadémia szállítója. BUDAPEST, VI., Király-utca 53. sz. 1139

Gazdasági munkás- és cselédlakások. Osszeállította a mag. kir. földművelésügyi minisztérium gazdasági hivatala az ÖMGE. közreműködésével. Tartalmaz 50 építési tervet, költségvetéseket és építési anyag előirányzatot. Ár 10 K. Megrendelhető a "Patria" r-t. gazd. szakönykereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A Sárdi Tógazdaság

LEVÉLCZIM: TÓGAZDASÁG, SÁRD. SÜRGÖNCZIM: TÓGAZDASÁG Kiskorpad. Vasutállomás: Kiskorpad.

Őszi és tavaszi szállításra elud 1-2-3-nyaras javított

wittingau

pontyot és anyapontyot, bajorországi

aischgründi

1-3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot

(higói)

aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharsát, 1-4-nyaras tavi czipót, fogassüllöt, megtermékenyített fogassüllökrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel

Árjegyzékkel szolgál

Tógazdasági Intézőség,

Sárd, és Dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotildpalota. 1037

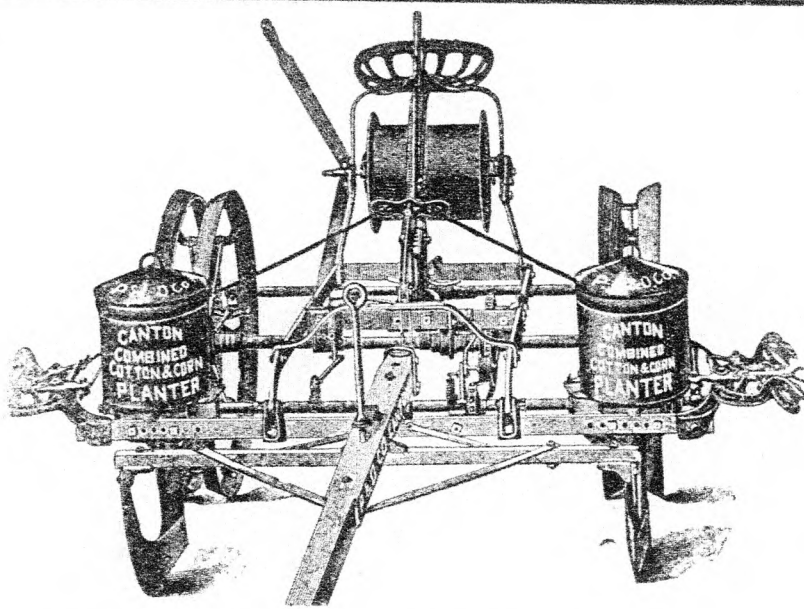
TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„Senior“

■ automatikusan 25—
■ 28—32 angol hüvelyk-
■ ben négyzetben ültet,
■ kívánság szerint 2—4
■ szemet fészkenként.

„Senior“

■ megkívánt mélységben
■ egyformán ültet, minden
■ fészket betakar, minden
■ fészeksort két oldalt
■ meghengerel.

„SENIOR“ tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior“

■ munkaképessége sorköz
■ és táblahossz szerint,
■ napi 7—10 magyar hold
■ egy pár könnyű lóval
■ és egy kocsissal.

„Senior“

■ magyar gazdaságokban
■ 1907—08 évben körül-
■ belül **400 példány-**
■ **ban** kitűnő eredmén-
■ nyel dolgozott.

Referenciák :

Ament Antal, Elek
Andrássy Sándor gr., Szigetvár
Andrássy Sándor gr., Tiszadob
Bethlen Istv. gr. Sámsond
Bezeredy Pál, Hidja-Tolna
Csekonits Endre gr., Zsom-
bolya
Dréher Antal, Martonvásár
Dungyerszky Lázár, Duna-
cséb
Eltz gróf urad., Vukovár
Frigyes Főhercegi urad.,
Főherceglak
Fürst és Weisz, Siklós
Gaál Rezső, Mozsor
Gergely Károly, Gyömrő
Hammerstein Richard b.,
Pusztasári
Harkányi Frigyes báró,
Zsófia-major
Hiddeghéty Imre, Vukovár
Huszár Károly, Lugos
Károlyi Imre gr., Mágocs
Kemény József b., Maros-
Németi
Kovácsy Miklós id., Tasná-
szántó
Lederer Artur és Károly,
Csóka
Mahler Mihály, Pankota

Közlemények szaklapokból.

Ij. Spozon Pál akad. tanár „a SENIOR tengerivetőgép” című közlemé-
nyében, megjelent „Köztelek” 1900. évi márcz. 21 és 28-án az mondja:

„Amerikában már évek óta, Magyarországon még csak két éve kezdik
használni ezt a tényleg nálunk és kitűnően bevált tengerivető-
gépet, melynek három szembe szőke előnye van:

1. Vetőmagot takarít meg. Kisebb területeken ez talán nem mondható előnynek, de annál inkább ott, hol száz holdakra megy a tengeritermesztés.
2. Munkát takarít meg a vetésnél, mert kezeléséhez csak egy ember kell. Ez már érezhető előny a mai munkás viszonyok mellett.
3. **Lehetővé teszi a tengeri kereszthe való művelését fegatos erővel.** Ez pedig a mai munkásviszonyok között jóformán fele természetési költséget jelent.”

Gróf Teleki Arvéd:

„Legujabb hazai adatok a tengeri amerikai módon való művelésére”.
„Köztelek” 1908, 18-dik évfolyam 22. sz.

Gróf Teleki Arvéd:

„Tengeritermesztés felében vagy amerikai módon?”
„Erdélyi Gazda” 1908 márcz. 22.

Gróf Teleki Arvéd:

„A tengeri termelése amerikai módon”.
„Gazdasági Lapok” 1908 márcz. 29.

közleményében azt mondja:

„Megjegyzem, hogy a Hermann-féle rendszer igen előnyösen lehet kibő-
víteni és olcsóbbá, eredményesebbé és munkáshiány esetén is kiví-
hetővé tenni az által, ha a „SENIOR” fészkebeültető, a szárlevágó
és tengeri-törő, fosztó- és szártépőgépeket használjuk és a tépett szárat
akkorra tesztük el vermekbe, mikor arra legnagyobb szükségünk lehet.

Báró Kemény József:

„Az amerikai osalamadéról”.
„Gazdasági Lapok” 1909 jan. 10.

című közleményében azt mondja:

„Előnyt adok azonban a „SENIOR”-ral való ültetésnek,
mivel így a kézi munka teljesen mellőzhető, mi vagy szó a
mai világban”

Referenciák :

Mátéffy Pál dr., Szentés
Nádossy Elek, Medinci-
Senkovac
Pannonhalmi főapátság,
Tömördpfa
Podmaniczky Endre báró,
Kelebia
Pinkovits József, Nagyfény-
puszta
Rakovszky Antal, Kacsócz
Scharff Jenő, Szilasipta
Schmidt Jakab, Marosbogát
Schwarcz Zsigmond,
Marosillye
Strasser Izidor, Márlamajor
Strasser Henrik, Innám
Stubenberg József gróf,
Székelyhid
Szászbereki urad. Szász-
berek
Szarvas Imre, Borisszállás
Szemző Gyula ifj., Sztapár
Szentegáti urad., Szentegát
Szalánczy Jenő, Ladamos
Szöregi gazdaság, Szöreg
Teleky Arvéd gr., Drassó
Tibold Sándor, Valkány
Tschida Artur, Paks
Ungar Lajos, Kossutfalva
Urbán Péter, Törökbecse
Wittmann János, Elek

Mc CORMICK Harvesting Machine Comp. Chicago, U. S. A.

Magyarországi igazgatóság és főraktár:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 12. sz.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőképzetesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett ezé

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. BUDAPEST—KELENFÖLD

a budaörsi-uton, a vasutállomással szemben.

Manilla kévekötőfonal aratógépekhez

legelőnyösebben szereshető be a

Szegedi kenderfonógyár r.-t.-nél Szegeden

mely legújabb angol-amerikai gépein tisztán csak 1-a manilla kenderből évente 2500 métermázsza ilyen fonalat készít. Teljes egyenletességért, kg.-kint kb. 350 m. hosszúság mellett legnagyobb, kb. 50 kg. hordképességért, megfelelő gombolyításért teljes felelősséget vállal. Ezen a külföldinél jobb fonalat mindazonáltal bármely külföldi ajánlatnál

100 kg.-ként 10 koronával olcsóbban

szállítjuk a gazdaközönségnek és kérjük, hogy ezen teljes felelősség mellett kb. 10%-al olcsóbban ajánlott hazai fonálnak a külföldivel szemben előnyt adjon.

Gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok stb. legjobb beszerzési forrása. 1177

Rét- és legelőművelés.
Gyakorló gazdák részére. Irta Károly Rezső. 103 ábrával. 3 kor. 60 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Pátria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

A sertésáztalás, különös tekintettel a sertésvesére. Irta Backer György. 2-10 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Házinyúltenyésztés és értékesítés. Irta: Andressovich Géza. 3-ik bővített kiadás. Számos művészi ábrával és egy színes műmelékkel. Ára 2 korona. Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

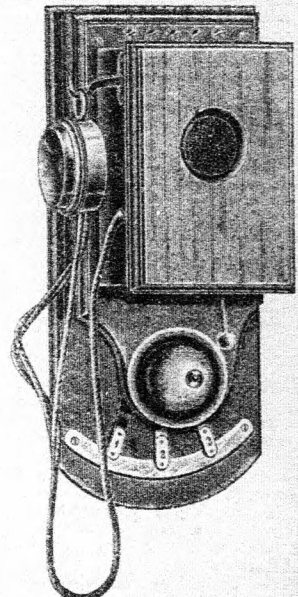
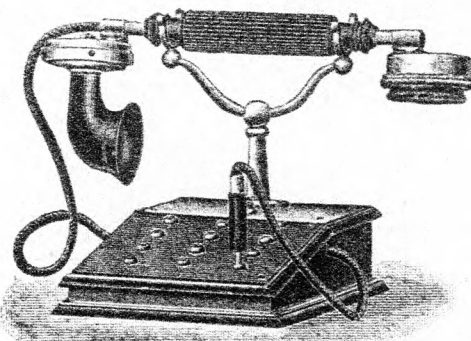
Talajismeret. Irta Cserháti Sándor. 4-20 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Takarmányozás. Kellner szere szerint. Irta Cseikó István. Ára vászonkötésben 10 korona. Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Új végrehajtási törvénykérés különös tekintettel a gazdaközönségre. Irta Vantós Gyula dr. 55 fillér beküldése esetén bérmentve szállítja a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Gazdasági telepek esengő, biztonsági távjelző, telefon, elektromos óra és biztonsági berendezéseit legfőképzetesebben rendező be a

MAGYAR MAGÁTELEFON RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST., VI. KER., PODMANICZKY-UTCZA 27.

A földművelésügyi miniszterium és vele kapcsolatos állami hivataloknál 500 telefonunk működik.

6000 telefonunk van működésben.

Zsák, Ponyva, Kötéláru

legelőnyösebb beszerzési forrása a

Magyar Kender- és Lenipar R.-T.

előbb SALZMANN és TÁRSA, Budapest, V., Szabadság-tér 15.

Különleges gyártmányai: a híres szegedi vitorlavászon-zsák, vízmentes takaró- és repceponyvák, ponyvasátrak, gazdasági kötél- és zsinegmentek. Kérjen mintázott ajánlatot.

Acetylen-lámpák.

Gőzeke-, Spritzbogen-, kocsirud-, kézi-, asztali-, fali-, függő-, istálló- és udvari-lámpák, nagyon praktikus függő ivlámpák gazdaságok és gyárak részére.

VAS GÉZA és FIA, Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 6. sz.

Arjegyzők ingyen és bérmentve. Sürgőnyezim Dunlop. Telefon 65-43.

Minden-nemü zsák és ponyva

szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsonzó intézet. Waggontakaró-ponyvák** natra ingyen és bérmentve küldetnek.

a legjobb minőségben **FISCHER**-féle zsák- és ponyvagár- és legjutányosabban a **Fischer**-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltar- tanak 10—12 évig. A 25 év óta fennálló **Fischer**-féle zsák- és ponyva- gyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos bármily nagy mennyiségben kaphatók. Arjegyzők, minták kivá-

Budapest utcáiról összegyűjtött **lóhulladék,** dusan fekáliákkal compostirozva, :: :: valamint egyéb minőségű

Cséry-féle természetes (szemét) trágya

legolcsóbb és legjobb, nem egyoldalú trágyanem, mely majdnem egyenlő arányban tartalmaz kálit, phosphorsavat és nitrogén t. :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: Részletes felvilágosítással és szakismertetéssel szolgál

Bayerthal és Lévy trágyaosztály Bpest, V., Bálvány-u. 26.

Telefon: 31-79.

Telefon: 31-79.